ઓખાહરણ મોટું

કડવાં ૯૨ નું

કવિ પરેમાનંદનું બનાવેલું

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

સખારામ ભિક્ષીટ ખાતુ

અમદાવાદમાં

ત્રણ દરવાજા નજીક સરૈયા સાંકળચંદ હરી-
ભાઈના મકાનમાં અમદાવાદ સત્યોદય પ્રેસમાં
મગનલાલ મનશુખરામે છાપ્યું
સંવત ૧૯૪૦—સન ૧૮૮૪
કિંમત રૂ ૦—૧૦—૦

ઓખાહરણ.

—•—

શ્રીગણેશાયનમ

શ્રી ગણપતીની પ્રારથના–રાગ આસાવરી.

એક નામ મુજને સાંભર્યું, શ્રીગૌરી પુત્ર ગણેશ; પાર્વતિના અંગથી ઉપન્યો, તાત તણો ઉપદેશ. ૧ માતા જેની પાર્વતિને; પિતા શંકર દેવ; નવ ખંડમાં જેની સ્થાપના, કરે જુગ ભુતળ શેવ. ૨ સીંદુરે શણગાર સજ્યા ને, કંઠે પુષ્પના હાર; આયુદ્ધ ફરશી કર ધરીને, હણ્યા અસુર અપાર. ૩ પેહેલા કરમાં જળ કમંડળ, બીજે મોદિકહાર; ત્રિજા કરમાં ફરશી સોહીએ, ચોથેરે જપમાળ ૪ ચાલો સૈયરો દેવ જઇયે, પુજીએ ગણપતિ રાય; મોદા લીજે મોદિક લાડુ, લાગીયે શંભુ સુતને પાય. ૫ એવા દેવ સાચા મુની વાચા, પુરે મનની આશ; બેઉ કર જોડી કહે જન વૈશ્નવ, દાસ તણો જે દાસ.

શ્રી અંબાજીની પ્રારથના—કડવું ૧

આદ્ય શક્તિ મા અંબા પ્રગટયાં, જ્યાં પવન નહી પાણી; સુરી નર મુનીજન સર્વે કળાણા, તું કોણે ન કળાણી. ૧ તારૂં વર્ણન કેઇ પેર કરીયે, જો મુખ રસના એ સહસ્ર કેણ્યા શેષ નાગને, મા તોયે ન પામ્યો શેખ.

૨ જુવાં જુવાં રૂપ ધરે જુક્ત અંબા. રહિ નવ ખંડે સ્થા પી; મહા મોહા જડ મુઢ હતા મા, તેમની દુરમતિ કાપી ૩ ભક્ત ભાવ કરી ચરણે લાગું, મા આદ્ય શક્તિ જાણી તે મને સ્હાય કરવા તું સમરથ, નગર કોરની રાણી. ૪ તું તારા ત્રિપુરાને તોતળા, નવલ કેશ રંગ રાતી; બીજી સોભા શી મુખે કહીએ, રચના બની બહુ ભારી. ૫ હું શાવતીને બગલા મુખી, વહાણવટી તું માય; ભીડ પડે તમને સંભારૂં, કરજો અમારી સ્હાય. ૬ મા શેવક જન તારી વિનતી કરે, ઉગારજો અંબે માય; બ્રહ્મા આવી પાઠ કરે, વિશ્નુ વાંસળી વાય. ૭ શીવજી આવી ડાક વગાડે. નારદજી ગુણ ગાય; અબીલ ગુલાલ તણા હોય ઓછવ મૃદંગના ઝમકાર. ૮ સીંહાસન બેઠાં જુક્ત અંબા, અમૃત દ્રષ્ટે જોતી; શોભે શણગાર તેં સજ્યા મા, નાકે નિર્મળ મોતી. ૯ ખીર ખાંડ ધ્રત મદ શર્કરા, આ રોગો જુગ માય; અગર કપુર તારી કરૂં આરતી, શેવક જન શીર નામી. ૧૦ તું બ્રહ્માણી તું રૂદ્રાણી, તું દેવાધી દેવા; શકળ વિશ્વમાં તું છે માતા, કરૂં તમારી શેવા. ૧૧ માના શરણ થયા પ્રતિપાવન, પહોતી મનની આશ; કુળશક્ષેમ રાખજો અંબામા સર્વને, એમ કહે ત્રિપુરાદાસરે. ૧૨

ઓખાહરણ રાગ કેદારો.

હુંતો શ્રી પુરષોત્તમ શીર નામું, હુંતો સકળ પદારથ પામું, વામું વામું રે દુઃખ સકળ કુળી વર તણાંરે.

રાગ ઢાળ.

દુઃખ સકળ વામું કુળી વરનાં, સુણતાં પ્રાશ્ચિત જાય; ઓખાહરણ જે સાંભળે, મહા રોગથી મુકાય. ૧ તાવન

રીશે એકાંતરીયો, ન ચઢે તેની કાય; ભુનનો ભણકારો
તેને, ન આવે સ્મા માંય. ૨ પરિક્ષાત પુછે કહોને શુકજી,
ઓખાનો મહિમાય; કોણ રીતે થયો ઓખા,અનિરુધનો
વિવાહ. ૩ પ્રથમ હુતા નવ સુતાને, કહાવતા જે દસ સ્કં
ધ; હવે દશમની કહું કથા, જેમ ઉપજે આણંદ. ૪ હ-
રિએ વૃંદાવનમાં લીલા કીધી. વાયો મધુરો વંશ; પ્રથમ
મારી પુતનાને, પછી પછાડયો કંસ. ૫ પછી પધાર્યા દ્વા
રીકામાં પરણ્યા છે બહુ રાણી; સોળ શહસ્ત્ર શત આગ
ળી, તેમાં અષ્ઠ કરી પટરાણી. ૬ તેમાં વડાં જે રૂક્ષમણી
પ્રદ્યુમન તેના તન; પ્રદ્યુમનના અનિરુદ્ધ કહિયે, પર્મ ક
થા પાવન. ૭ આદ્ય બ્રહ્મા શ્રષ્ઠી કરતા, મરીચી જેના ત
ન; મરિચીના સુત કશ્યપ કહિયે; હિરણ્ય કશ્યપ રાજન.
૮ વિષ્ણુ ભક્ત પ્રલ્હાદજી, તેને વ્હાલા શ્રી ગોપાળ; પ્ર-
લ્હાદનો સુત વિરોચન, બળી રાય તેનો તન. ૯ બળિત
ણો સુત બાણાસુર, જેનો મહારૂદ્ર ચરણે મન; એક સ
મે ગુરૂ શુક્ર આવ્યા, બાણ લાગ્યો પાય. ૧૦ અહો ગુરૂ-
જી અહો ગુરૂજી, કહોને તપ મહિમાય; શુક્ર વાણી બોલિ
યા, તું સાંભળને રાજન. ૧૦ ત્રણ લોકમાં ભોળા શંભુ
આપશે વરદાન; મધુવનમાં જઇ તપ કરો આરાધો શીવ
ભગવાનરે. ૧૧

રાગ મારૂ- કડવાં ૧

રાય તપ કરવાને જાયરે, એતો આવ્યો મધુવન માંયરે
કીધું કીધું મુશળ સ્નાનરે, ધરિયું શીવજી કેરૂં ધ્યાનરે.
૧ રાય બેઠો છે આસન વાળીરે, કર જમણામાં જપ
માળીરે, માળા ઘાલ્યા સૃષ્ટિએ કાનરે, તોયે આરાધે શીવ
ભગવાનરે. ૨ રૂધિર માંસ સુકાઇને ગયુંરે, શરીર સુકા

અદ્ભુત થયું રે; મહા તપિયો કેમ નવ બોલેરે, એના તપ
થી ત્રીભોવન ડોલેરે, વળતી બોલીયા શંકર રાયરે, તમો
સાંભળો ઉમયારે; એક અસુર મહા તપ સાધેરે; મારૂં
ધ્યાન ધરીને આરાધેરે, કોણ કહીયે જેનો બાપરે, તેતો
માંડી બેઠો મહા જાપરે. તમે કહોતો એને વર આપુંરે,
વળતાં બોલ્યાં છે રૂદ્રાણીરે, મારી વાત સુણો શુલપાણીરે
દુધ પાઇને ઉછેરીયે સાપરે, આગળ ઉપજાવે સંતાપરે.
એક ભસ્માગંધનો હડયોરે, વર પામીરે પુંઠળ પડ્યોરે, વ
ર રાવણને તમે આપ્યારે, જેને જાનકી નાથ સંતાપ્યારે
તેણે સાધુ ઘણા સંતાપ્યારે. માટે શી શી શીખામણ દી
જેરે, ભોળા રૂડુ ગમે તે કીજેરે, વળતી બોલ્યા શીવ રા
યરે, તમે સાંભળો ઉમયામરે. શેવા કરી ચઢાવે જળરે, તે
ની કાયા કરૂં નિરમળરે, શેવા કરી ચઢાવે સુગંધરે તેની
બુદ્ધિ કરૂં ધન ધનરે, જે કોઇ ચઢાવે બીલી પત્રરે, તેને
ધરાવું સોનાનું છત્રરે, શેવા કરી લગાડે ગાલરે. તેને કરી
નાંખું ન્યાલરે, નારી પાનિયે બુદ્ધિ તમારીરે, આપતાં ન-
વ રાખીયે વારીરે. હુંતો ભોળો નાથ કેવાઊંરે, હવે કપટી
નાથ કેમ થાઊંરે. એવું કહીને ચાલ્યા ભોળાનાથરે, મુક્યો
બાણાસુર શીર હાથરે, તુંતો જાગ્ય બાણાસુર રાયરે, તને
વર આપે શીવ રાયરે, હુંતો જાણુ મહારાજરે, આપો
શોણીતપુરનું રાજરે, શીવ માગું વારંવારરે, મુને આપો
કર હજારરે. શીવ અમર કરોને મારી કાયરે, ધેલા અમ
રતો નથી સ્વર્ગના દેવતાયરે.

રાગ આસાવરી—કડવાં ૨

વર પામી બાણાસુરતો, શોણીતપુરમાં જાય, વનનાં વા
સી પશુરે પંખી, તે ભાગ્યાં બીવાય. ૧ કાંઇ નવ દીઠું ન

મ સાંભળ્યું, જેમ વૃક્ષ આંદ્યું જાય; આવીને જોવા વા
ળા દીઠો બાણાસુર રાય. ૨ નગર સમીપે ચાલી આવ્યો
બાણાસુર બળવાન; કોબાંડ નામે રાય તણે ઘેર, પ્રગટ પ
યો પ્રધાન. ૩ કોંકક દેશની કન્યા લાવી, પરણાવ્યો રાજ
ન, દેશ જીતવા સંચર્યો, રાય બાણાસુર બળવંત. ૪ પા
તાળે નાગ લોક જીતી, ચાલ્યો તેણી વાર; દેશ દેશ
ના અધિપતી જીત્યો, કહેતાં નાવે પાર, ૨વ ગ ૪ ઇને દેવ
જીત્યો, દેવ નાઠા જાય, સુરજે વળતી સાંગ ચાગી બાણ
તણા કરમાંય, જીતી સુરને પાછો વળીઓ મળીયા નારદ
મુન્ય, પ્રણામ કરીને પાયે લાગ્યો, તેણે સમે રાજન. ઓ
નારદજી ઓ નારદજી, ના થયું મારૂં કામ, એક જોધ્ધો
ન મળ્યો સ્વામી, પોહોચે મનની હામ; નારદ વાણી બો
લીયા તું સુણ બાણાસુર રાય, જેને તુજને હાથ આપ્યા
શીવશું કર સંગ્રામરે.

રાગ હાળ ફકડાં ૬

કૈલાશપર્વત જઇ રાજાએ, ભરી ભરાવી બાથ; જળમાં જે
જેમ નાવ ડોલે, એમ ડોલે કૈલાશ. ૧ ટોપ કવચને ગદા
ફરશી, કડકડાટ બહુ થાય, તેણે સમે ઉમયાજી મનમાં લા
ગ્યાં રે બીવાય. ૨ જઇને શંકરને ચરણે નમીયાં, અહો અ
હો શીવ રાય, શાને કાજે બીહો પાર્વતી, આવ્યો બાણા
સુર રાય. ૩ શોણીતપુરનું રાજ્ય આપ્યું ઉપર કર હજા
ર, વળી માગવા શું આવ્યો છે; અંધ તણા કુમાર. ૪
શહસ્ત્ર હાથ તો મુજને આપ્યા તેતો સ્વામી સત્ય; એક
યોદ્ધા મુજને આપો યુદ્ધ કરવા સમરથ. ૫ પર્વત ઉપર
જો પછાડું, પર્વત ચુરણ થાય, પૃથ્વી ઉપર જો પછાડું

પૃથ્વી ફાટી જાય, આવો મહારૂદ્ર આપણે બે વઢીયે; તમે આવ્યાછો મારી નજરમાંયરે.

રાગ ઢાળ કડવાં. ૪

તેનો તારે વગ કહે મેં ઉપજાવ્યો છે શેષ, તારા કાજે રાખશે કર બેને મસ્તક અક. તેતોસ્વામી કેમ હું જાણું ચિંતા મુજને થાય, લે બાણાસુર લૈજા, તને આપું એક ધ્વજાય, જ્યારે ધ્વજા ભાગી પડશે, તારાં કર છેદા ય. ૩ રૂધીર તણો વરસાદ વરસશે તારા નગ્ર મેઝાર, ત્યારે તું એમ જાણજે, રીપુ ઉત્પન થયો સાર. વર પામી વળી વળિયો બાણાસુર શોણીતપુરમાં જાય; પાર્વતીને પુત્ર ઉપન્યો, તેનો કહુ મહિમાય. ૫ એક સમે મહાદેવ કહે, મારે તપ કરવાનુ મન, તેણે સમે ઉમયાએ માંડયું, અતિ ઘણું રૂદન. અહો શીવજી અહો શીવજી જનમારો કેમ જાય, મારે નથી એક બાળક તે કહો વસે શી થાય. ૭ મહારૂદ્ર વાણી બોલિયા, જો એ મ્હારૂ વરદાન; એક પુત્રને એકજ પુત્રી ઉપજાવજે સંતાન. વર આપી મ્હાદેવજી, વન તપ કરવાને જાય; ઉમીયાજી નાહાવાને બેઠાં વિચાર્યું મનમાંય. ૯ શિવનાં ઘર મોટાં જાણીને, રખે આવતું કોય, બે બાળક મેલુ બારણે તે બેઠાં બેઠાં જોય. દક્ષિણ અંગથી મેલ લઇને, અચડ ઘડિયું રૂપ; હાથ ચરણને ઘુટણ પાની, ટુંકુ અંગ સ્વરૂપ. ચતુર્ભુજને ફાંદ મોટી દીસે પર્મ વિશાળ; શોભા તેની શી કહુ કંઠે ઘુઘરમાળ. ૧૨ પેહેલા કરમાં જળ કમંડળ, બીજે મોદીકહાર, ત્રીજા કરમાં ફરશી સોહીયે, ચોથેરે જપમાળ. ગણેશને ઉપજાવીને બોલ્યાં પાર્વતી માત, એની પાસે જોડ હોય તો કરે તે બેઠાં વાત. વામ અંગથી મેલ લઇને ઘડીયું કન્યા

રૂપ, શોભા તેની શી કહું શુકદેવ કહે સુણુ ભુપ. ૧૫ સેં થો ટીલડી રાખડી, અંબોડે વાંકી મોડ, કંઠ કપોળને કા મની; તેડે મોડા મોડ. ૧૬ કોથળી કુલડી વેલણ ડાબડી, રમત નાની ભાત; કંકુપડો નાડાછડી તે, આપ્યો બાઇને હાથ. ૧૭ ઉમીયાંજી નાહાવાને બેઠાં દીઠો નારદનો સંગ; અરે દૈવ હવે શું થાશે, નગ્ન દેખશે અંગ. ૧૮ ખીટલી આળા કેશ હતા; ઉમયાના તેણી વાર, શરીર પોતા કેરૂં ઢાંકયું ક્ષણ ન લાગી વાર.

ઉથલો.

નારદ વાણી બોલીયા, ઉમીયાજી તારો પાડરે;
મારૂ નામ નારદ ખરો, માંહો માંહે કરાવું વઢવાડરે.

રાગ ઢાળ-કડવાં ૫

નારદ ચાલી આવીયા, જ્યાં તપ કરે મ્હાદેવ; મોરે શીવજી મોરે શીવજી નફ્ટ ભુંડી ટેવ. ૧ મડા મસીદે ભ મતા હીંડો માંથે ઘાલો ધુળ; આક ધંતુરો વિજીયા ચાવો કરમાં લ્યો ત્રિશુળ. ૨ તમેરે વનમાં તપ કરોને, ઘેર ચા લ્યું ઘર સુત્ર; તમો વિનાતો ઉમીયાજીએ ઉપજાવ્યાં છે પુત્ર. ૩ મ્હાદેવ ત્યાંથી પરવર્યા, કૈલાશ જોવા જાય; ગ ણપતી વાણી બોલિયા, આડી ધરી જેટીકાય. ૪ અસ્યા જટીલ જોગી ભસ્મ અંગે દિસે અદભુત; આજ્ઞા વિના અધિકાર નહીં; જો હોય પૃથ્વીનો ભુપ. ૫ વચન એવું સાંભળીને કોપીયા શીવ રાય; લાતો ગડદા પાટુ મુકી, આ વ્યા માંહો માંય. ૬ ગણપતીનો ગડદો પડે બ્રહ્માંડ ભાગી જાય; ત્રિલોકતો ખળભળવા લાગ્યું, આતે શું કહેવાય. ૭ ત્યારે શીવજી કોપિયાને, ચઢી મનમાં રીસ; કડાક લઇને

ત્રિશુળ મેલ્યું છેદ્યું ગણપતિનું શીશ. માગશર વદી આ
ઠમને દાહાડે પુત્ર માર્યો તતે; તે દાહાડેથી ચાલ્યું આવ્યું
[illegible]નું વૃત. ૯ તે મુસ્તક તો જઇને પડીયું અંદ્ર
[illegible] માંહે, તેથી ચતુર્થીને દીવશે અંદ્ર પુજા થાય. ૧૦
ત્યાંતે શીવજી ઘરમાં આવ્યા જ્યાં ઉમીયાજી નાહાય; આ
ખા બેઠોતી બારણે તે નાશી ગઇ ઘર માંય. ૧૧ અવ-
ળું કોટડીમાં જઇને પેઠી, મનમાં વાત વિચારી; ભાઇના
ટકા કીધા માટે મુજને નાંખશે મારી. મહાદેવજી ઘરમાં
ગયાને ઝબક્યાં ઉમીયા મન; નેત્ર ઉઘાડી નિરખીયું ત્યારે,
દીઠા પંચ વદન. ૧૩ વઋ પેહેરી ઉમીયા કહે છે, કેમ આ
વ્યા મહાદેવ; આક ભાંગ ધંતુરો ચાવો નફટ ભુંડો ટેવ.
૧૪ નાહાતા ઉપર શું દોડયા આવો, સમજો નહી મન
માંહે; બે બાળક મેલ્યાં બારણે, કેમ આવ્યા મંદીર માંહે
૧૫ છાની રહે તું પાપણી મેં જોયુ પારખું બધું, આ
ટલા દહાડા સતી જાણતો, પણ સર્વસ લુટી લીધું. ૧૬
મુજ વિના તેં પ્રજા કાઢી, એવું તારૂં કામ; પારવતી
તમે રાખ્યું હિમાચળનું નામ, ૧૭ વચન એવું સાંભળીને
ઉમાને ઉઠી જવાળ, કાલે તમો કહી ગયા હતા જે પ્રગટ
કરજે બાળ. ૧૮ ત્યારે શંકરે નીચુ જેયું, મનમાં વાત વિચા
રી, તારી પુત્રી તો નાશી ગઇ તરા પુત્રને આવ્યો મા
રીરે. ૧૯

સાખી કડવાં ૬.

પુષ્પ વિના ઝુરે પીપળી, ફળ વિના ઝુરે જાય; બાંધવ
વિના ઝુરે બેનડી, પુત્ર વિના ઝુરે માય. ૧ પુત્ર કરશાણ
પુત્ર ધન, પુત્રજ આગેવાન, જે કુળ પુત્ર ન નિપંજ્યો તેનાં

ચુનાં બળે મશાંણ. ૨ પુત્ર વિના શીવ મારે પાંજર વન ઉગે અગ્નિ બળીશ, શિવ શાથી માર્યો ગણુપતિ; મ્હારો પુત્ર ક્યાંતી મળીશ. ૩

રાગ વિલાપનો લક્ષણ.

બોલો હો બાળાંરે હો ગણુપત; બોલો હો બાળા ટેક. ઉમીયાજી કરે છે રૂદન હો ગણુપત, શિવ શાને માર્યો મારો તન હો ગણુપત. ૧ શિવપુત્ર વિના જેવી માય હો ગણુપત૦ તેની સંપત પરઘેર જાય હો ગણુપત૦ ૨ શિવ પુત્ર વિના જેવી માય હો ગણુપત૦ તેનું સગું કોઇ નવ થાય હો ગણુપત૦ ૩ શિવ પુત્ર વિના જેવી માય, હો ગણુપત૦ તે તરણાથી હળવી થાય હો ગણુપત૦ ૪ આને આપ્યું હતું વરદાન હો ગણુપત૦ મેં તો ઉપજાવ્યાં સંતાન હો ગણુપત૦ ૫ ત્યારે શિવને આવ્યું છે જ્ઞાન,હો ગણુપત૦ મેં તો આપ્યું હતું વરદાન હો ગણુપત૦ ૬ પેલા નારદીયાનું કામ હો ગણુપત૦ જુઠા બોલો જેનું નામ હો ગણુપત૦ ૭ એણે વાત કરી હોય જુઠિ, હો ગણુપત૦ હું તો તપથી આવ્યો ઉઠી હો ગણુપત૦ ૮ હું તો જીવાડું પુત્ર તમારો હોગણુપત૦ પુત્ર કેરો શોક નિવારો હો ગણુપત૦ ૯ મેં તો માર્યો તમારો તન હો ગણુપત૦ હું તો જીવાડું પાવન હો ગણુપત બોલો હો બાળા. ૧૦

રાગ આસાવરી કડવાં ૭.

નદી ન્હાંગી મોકલ્યા તે, પેહેલી પાળે જાય; હસ્તિ એક મળ્યો માર્ગમાં, તે શિર છિન્નો થાય. ૧ તે ગજનું મસ્તક લાવી, ધડ ઉપર મેલ્યું નેટ; ગડગડીને હેઠે બેઠું, આગળ નિકળ્યું પેટ. ૨ કાળા એના કુંભસ્થળ, વરવા એના દાંત; આગળ એને સુંઢ મોટી, લાંબા પહોળા કાન. ૭

દેશમાં જાશે શું પોસાશે, અપાર મુજને દુઃખ, દેતા
સર્વે મેણાં દેશે, ધન ધન પાર્વતિની કુખરે. ૪

સાખી કડવાં ૮

રૂપ ગુણને વાદ પડયા, ચાલ્યા રાજદ્વાર; ગુણને આ
પ્યાં બેસણાં, રૂપને કર્યો જુહાર. ૧ રૂપતો આપ્યાં શીવ
નાગરાં, કોઇ જોગી અવધુત; ચતુરાઇ દીધી જે ચારણાં
વળી કોઇ કોઇ રજપુત. ૨ પુન્ય વિના ધન કછુ કામકો
ક્યા કામકો ઉદક વિના કુપ, એ દો વસ્તુ કછુ કામકી,
જેમ ગુણ વિના રૂપ. ૩ સ્વરૂપ દિયો શિવ ચાતુરી, નિ
કર રૂપ તારૂ પાછું લે; રૂપ ગુણ ચાતુરાઇ નહીં એતો દુ
ખ માંથે. ૪ માયા દીની તેં શામકું, મુખ ધર દીના
નાર; લોચન દિયે કુકડકું જાય બેસે ઉંડ ઝાડ. ૫

રાગ મારૂ

પંથી જ્યારે ચાલે ગામ પેહેલું લે ગણપતિનું નામ કે
થા ગ્રંથ આરંભે જેહ, પ્રથમ ગણપતિ સમરે તેહ; શો
ભાગ્યવંતી શણગાર ધરે, ગણપતી કેરૂં સ્મરણ કરે. સો
ની સમરે ઘડતાં ઘાટ, પંથી સમરે જાતાં વાટ. પંચ વ
દનના દેહેરા માંય, પેહેલી પુજા એની થાય. એ વિનાં મુ
જને પુજે તો; નહીં લેઉ પુજાય, લાખેણી પુજા કરે તો
સર્વે મિથ્યા થાય.

ઉથલો.

શાને કાજે રૂવે પાર્વતી શાને લોચન ચોળે જેને ઘેર
વીવાહ વાજન હશે, ત્યાં બેસશે ધીને ગોળેરે.

રાગ ઢાળ કડવાં ૯

ઓખા ઓખા કહી ઉમીયાએ, સાદ કર્યો બે ચાર. ત્યા

રે ઓખા આવી ઉભી, નિસરીને બાહાર. ૧ બાઇ મશી ભામનીને તું તો નાસી ગઇ, મ્હાદેવે ગણુપતી મારેલ તે શુદ્ધ મને નવ કહી. તે માટે તારૂં અંગ ગળજો, કુણે એજો કાય; જા દૈત્યના કુળમાં અવતરજે, એણીપેર બોલ્યાં માય. ૩ ઓખાબાઇનો થરથર ધ્રુજ્યાં એતો સાત એટંટ; અપરાધ પામે માતા મારી, આવડો શો દંડ. ૪ ઉમીયા કહે મેં શ્રાપ દીધો, તે કેમ મિથ્યા થાય; દૈત્ય કુળમાં અવતરજે, દેવ વળી કોઇ જાય. ૫ અન નામે નારકમાં; બાઇ તાહારોરે મહિમાય; ઓખાહરણ જે સાંભળે, મ્હા રોગ થકી મુકાય. ૬ એક માસતા મોહા-રો ણું ભોજન કરવું જોય, એક માસજો નવ પળે તો પંદર દિવશ સોય, ૭ પંદર દિવશ નવ પળેતા, દિવશ કરવા સાત; સાત દિવશ નવ પળે તો, દિવશ કરવા ત્રણ. ૮ એક અલુણું મીઠા મોળું, કરવુંરે ભોજન; ઓખાહરણ ત્રણ વાર સાંભળવું, કરવું મીઠા દાન. ૯ ત્રાંબુ, સાનું, રૂપુ વસ્ત્ર પુન્ય વાધે મેરૂ સમાન; ગુરૂ જોશી સુરૂ રાયજીનો, જોતાં થક વિચાર. એ કથા રહી એટલી કહુ બાણાસુર મહિમાય. ૧૦

રાગ રામગ્રીની ચાલ કડવાં ૧૦

રાય બાણાસુરને બારણે, વાળવા આવીરે ચંડાળ; નિત્ય પ્રત્યે રજ વાળતી, કરયું ઝાક ઝમાળ. બાણાસુરને બારણે. ૧ રાય રાય મેહેડિયેથા હેઠો ઉતરયો. થયો પ્રાતઃહ કાળ મુખ આગળ આડી ધરી, સાવરણી સાર. બાણાસુર૦ ૨ રાય બાણાસુર વળતી વદે, મનમાં પામી દુઃખ. મુજને દેખી કેમ ફેરવ્યું, આલી તારૂંરે મુખ. બાણાસુર૦ ૩ ત્યારે ચંડાળણી વળતી વદે, સાંભળિયે રાય; તમો હોય

અમો નીચશું. મુખ કેમ દેખાડાય. બાણાસુર૦ ૪ ત્યારે બાણાસુર વળતો વદે. સાંભળરે ચંડાળ; સાચું બોલ કા મની કરું બે કડકાય. બાણાસુર૦ ૫ ત્યારે ચંડાળણી વળતી વદે; સાંભળો રાજન, સાચું બોલે જે ઘટે તેનો દેજો દંડ. બાણાસુર૦ ૬ રાય પહેલો મેલો હમરો, તેથી મેલો લોભ; સહુથી મેલો વાંઝીયો, મુવે નવ પામે મોક્ષ. બાણાસુરને૦ ૭

રાગ: આશાવરી કડવું ૧૧

ચંડાળ તો કાંઇ એક નથી, રાય દસ વિધના કહેવાય પહેલો ચંડાળ જેને કહિયે, નદી ઉતરી નવ નાહાય. ૧ બીજો ચંડાળ જેને કહીયે પુત્રીનું અન ખાય, ત્રીજો ચંડાળ જેને કહિયે; દુભે માત પિતાય. ૪ ચોથો ચંડાળ જેને કહિયે પરદારાશું ખાય. છઠો ચંડાળ કોને કહીયે હરે પારકું ધન; સાતમો ચંડાળ કોને કહિયે, જેનું મેલું મન. ૪ આઠમો ચંડાળ કોને કહિયે કરગાસું વચન; નવમો ચંડાળ કોને કહિયે, નહીતનયા કે તન. ૫

ઉથલો.

દસમો રાજા કરચંડાળ, એ દસ વિધના કહેવાય રે

રાગ: આશાવરી-કડવું ૧૨

બળિયો રે બાણાસુર રાજા પુત્ર માગવા જાય; મહાદેવની પાસે આવી બેઠો તપ કરવાય. ૧ હજાર હાથે તાળી પાડી તવ રીઝીયા શ્રીમહાદેવ, આપોને આપો શિવજી પુત્ર એક તતખેવ. ૨ ચીત્રકોપ હસિયા તેડાવ્યા કરમ તણા જોનાર, પુર્વે રાજા તું તો કહાવે, વંશ તણો અવતાર. તારે વેગ એક જ હતો લાડકવાયો બાળ; બોજ

ન કરવા તું બેઠો તે સુખુને ભુપાળ તુજમાં તે જમવાને આવ્યો વેગે તારો બાળ, માટીવાળા હાથ ખરડ્યા, બાળ કના કહેવાય, ત્યારે તુજને સંખ્યા આવી હાંકી કાડ્યો બાળક ત્યારે થરથર ધ્રુજ્યો સાંભળને રાજન. બાળકનેતો રીસ ચઢીને નવ ગણ્યો તાત; તુજને પુત્ર વ્હાલો નથી તું જવાંયે જન્મ સાતરે. ૭

રાગ ઢાળ કડવાં ૧૩.

ઉમયા વાણી બોલીયાં તુ શુણ બાણાસુરરાય; તારા મ નમાં જો ગમે તને આપુ એક કન્યાય ૧ મુજનેઆપો દીકરી આપ્યા દીકરા સાત વાંઝીયાથી ભલી દીકરીદીકરી યે દીવા થાય. ૨ કોઇક દેશનો રાજા જોઇશ રાખશે ગાર નામ; પોષ માસની પુરણ માસે,. પ્રગટશે ઓખા આજ; વર પામી બળીયો બાણાસુર શોણિતપુરમાં જાય બાણમતીને ગર્ભ રહ્યો છે તેનો કહુ મહિમાય ૪ પો ષમાસની પુરણ માસે પ્રગટ થઇ કન્યાય, વધામણીયા પ રવર્યા તે રાજસભામાં જાય. ૫ જાણા જોશી તેડીઆ તે ની જન્મ પત્રીકા થાય. લિયાં બળ કરી ગુરૂજી બોલ્યા પો તે તેણીવાર વેહેલી ઉમયાજીના અંગથકી પ્રગટી છે કન્યા ય તેના નામે રાશી જોઇને નામ ધર્યો ઓખાય. ૭ એક વે ળા શુભલગનમા સંતાન પ્રગટીં સાર; એથી તારા હાથનો વેગે ઉતરશે ભાર. ૮ આકાશવાણી એવી થઇ તુ શુણ બાણાસુરરાય એક પુત્રી ઇચ્છા વર વરેને તારા કર છેદા ય. ૯ એ પુત્રી ઇચ્છાવર વરે તો સહસ્ત્ર હાથનો ભાર ઉતરે, એ પુત્રી ઇચ્છાવર વરે. બાણાસુર તું કેમ ઉગરે. ૧૦ તે માટે તેડી પરધાન, એણીપેરે પુછે રાજાન, હેવ વ ચન મીથ્યા નવ થાય, તે માટે કરવો ઉપાય, ૧૧ રચો

માળિયાં સુંદર સાર, તે માટે કરવો ઉપાય, ગોખા અને ચીત્રલેહાને, મેલો મંદીર માળિયાં માંયરે.

રાગ ધનાશ્રી કડવાં ૧૪

પરીક્ષકે પ્રશ્ન કર્યું વિચારીજી, કહો કેમ પ્રગટ થઇ એઉ નારીજી, ગોખાને ચીત્રલેહા કેમ ધર્યાં નામજી; કે ઇ વિધિયે આવ્યાં અસુરને ધામજી.

ઢાળ.

ધામ આવ્યાં અસુરને તેણે કામ સરૂ દેવનાં કર્યાં, સુ ને વિસ્તારીને વરણવો, કેવી રીતાએ અવતર્યાં. ૧ સુક દેવ કહે સુણ પરિક્ષત, અભિમન્યુ કુમાર; પ્રશ્ન તેં પુછ્યું મને તેનો સંદેહ ખોઉ નિરધાર. ૨ એકવાર દેવ પાતાળ નાઠા, બાણાસુરના તાપથી; ત્યારે વરૂણ કેરા જગનમા ક ન્યા પ્રગટી આપથી. ૩ કન્યા કહે કેમ પ્રગટ કીધી, ક હો અમ સરખુ કામ, ત્યારે દેવ કહે દૈત્ય દુઃખ દછે, બા ણાસુર જેનું નામ. ૪ કન્યા કહે દુઃખ કાં ધરો, બાણા સુર આવશે પાતાળ, એના પીતાના ચરણ પુજવા, ની ત્ય જાય છે પાતાળ. ૫ ત્યારે મને પુત્રી કરીને સોંપજો હું જાઇશ એને ઘેર, સાંકડી સગાઇએ સુતા થઇને, કરા વું ભુજની પેર. તેણે પાતાળ આવ્યા બાણાસુર રાજન, તેને દેવે દીકરી આપી, જો જાય તો પ્રતન. ૭ પ્રધાન કહે સ્વામી સાંભળીયે; આપો મુજને બાળ; કન્યાદાન ક રીને દેઉ તો ઉતરે શીરની ગાળ. ૮ ત્યારે રાજા કહે પ્રધાનને. આ પુત્રી મુકુ વન, કાલે તેડીને તું તો આવજે જાણે નહી કો જન; પ્રભાતે તે પ્રધાન આવ્યા પુત્રી બે ઠી જ્યાંય, પુત્રી તો સમાધી લેઇ, હરી ધ્યાન ધરે છે ત્યાંય. ૧૦ વાયુ દ્વાર જેને રૂંધીયાને. રૂંધ્યા શ્વાસો શ્વા

સ, જમણા પગના અંગુઠા ઉપર રહી છે ખટ માસ; પુ
રણ તપ થયું ત્યારે પધાર્યા ભગવાન. ૧૨ માગ્ય કહેતાં
કન્યા કહે મને કરો આજ્ઞા પ્રકાશ. ભુત ભવિશ વર્તમાન
સહુને ઉડી શકું આકાશ, ૧૩ એટલે પ્રભુએ તેને પાં-
આપી. વર આપીને વળીયા હરી, પ્રધાન આવ્યો પુર
વિષે તે કૌભાંડે પુત્રી કરી. ૧૪

વલણ.

કુંવરી થઇ પ્રધાનની તેનું પ્રાક્રમ કો પ્રીછે નહી;
શુકદેવ કહે રાય સાંભળી એ ચીત્રલેહાની ઉત્પતી કહી.

સાખી કડવાં ૧૫.

ભાદરવે જે હળોતરાં. શત્રુ પાસે માગે શીખ. જે ઘેર
પુત્રી લાડકવાય, તેનાં માબાપ માગે ભીખ. ૧ બાળે અ
ગ્નિ બધુ વન દહે, જળ વડે પર્વત કોરાય; અબળા રૂઠી જે
કરે. તે ગતિ દૈવે કળી નવ જાય. ૨ નદી નારી જે રૂ
પિકળાં. મણીધર નવ કમળાં એતાં અંત ન લીજી; જો
વાંછે કુશળાં. ૩

રાગ ઢાળ.

નગર થકી એક જોજન રાયે, મેહેલ રચાવ્યો સાર;
તેને ગોખ બારી ને અટારી, કહેતાં ન આવે પાર. ૧
મરકત મણિ મોતીયે જડયાં, માંહે પીરોજાના પાટ; હય
શાળા ગજ શાળા છે, હીંચવા હીંડોળા ખાટ. દિવશ મા
સને વર્ષે જાતાં, કન્યા મોટી થાય; ચિત્રલેહાને સંગે રમ
તાં ઉલટ અંગ ન માય. ૩ સવા લાખ જોદ્ધા રખવાળ;
મેલ્યા છે રાજન; એમ કરતાં ઓખાબાઇને, આવ્યું છે
જોબન. ૪ તમે રાત્રે જાગો દિવશે જાગો નવ મીચો લો
ચન, એખા દેશ માળિયામાં, રખે સંચરે પવનરે. ૫

રાગ હાળ-કડવાં ૧૬

શોણીતપુર પાટણ ભલું, રાય બાણાસુરનું ગામ; આ-ખા તેની પુત્રી વળતી, કરતી ઉત્તમ કામ. ઘડી એકમાં આગળાં, ઘડી એકમાં પાર; નાનાં વિધની રમત રમે. ઘડી એક હીંડોળા ખાટ, ૨ ઘડી એકમાં ઢીંગલ પોતીયાં રમતી હોડાહોડ, હિંડોળે હિંચવાને કાજે, રેશમ કેરી દોર. ૩ ધમધમ ધમધમ ઘુઘરા ગાજે, ઘુઘરીયોનો ઘોર; નાની વિધનું ગાણું ગાતાં મધુરો નિકળે સાર. ૪ રમે જમે આનંદ કરે, મેહુલા મંગળ ગાય; જોબનવંતી થઇ છે એખા. મંદીર માળીયાં માંયરે. ૫

રાગ સામેરી. કડવાં ૧૭

જોબનીયું વાપ્યુંરે એખા નાનડીરે લોલ; મારે જોબનીયાની જાય બેની મારે ઘડી ઘડીરે લોલ, તું તો ચીત્રલેહા સાંભળ સૈયર બેનડીરે લોલ મારો મુરખ પીતા કાંઇ જોતો નથીરે લોલ બોલી એખા વાણ સાંભળ બેનડીરે લોલ. મારો જાય કન્યા કાળ વર જોતો નથીરે લોલ મારા જોબનીયાના દિવશ દાહાડા ચારજો નાણુરે મણુશે પણ ટાંણે નહી મળેરે લોલ.

રાગ આસાવરી-કડવાં ૧૮

પાંચ વર્ષની પુત્રી તેતો ગૌરીરે કહેવાય; તેને કન્યાદાન દેતો કોટી જગ્ન ફળ થાય, પણ પુત્રી કેરા પીતાને કોઇ સમજાવી કહો વાત; દેવ વિવાહનું ફળ જેને, વરસ સાત જો થાય, ૨ પુત્રી કેરા પિતાને કોઇ કહાવો ભવ ભવ, ગાંધર્વ વિવાહનું ફળ જેને વર્ષ થાય જો નવ. ૩ એમ કરતાં વળી વચમાં,

આવી પરે કાંઇ વાંક; મનુષ્ય વિહાહનું ફળ જેને, અગી ચારે આડો આંક. ૪ એમ કરતાં વરસ જાયને. બાર પુરાં થાય. પુત્રીનું મુખ્ય પિતા જુએ બેસે બ્રહ્મ હત્યાયરે.

રાગ આસાવરી કડવાં ૧૯

ચિત્રલેહા પણ એણીપર બોલી સાંભળ સહિયર વાત; તુજને કાજે નહી પરણાવે, બાણુ તારો તાત. ૧ તુજને કાજે જો પરણાવે છેદાય રાયના હાથ; તુજને કાજે નહી પરણાવે, પ્રધાન મારો તાત. ૨ તાત કેરી આજ્ઞા લેઇ, આવોને ઓખાય; વચન સાંભળી ઓખા વળતી, ત્યાંથી ચાલી જાય. ૩ તાત આપો આજ્ઞા તો શંભુ પુજવા જાઊં, બાણાસુર પ્રત્યે સુંદરીએ, વચન પ્રકાશી કહ્યું. ઘેલી પુત્રી એમ ન કરીયે, બેશી રહો મંદીર માંય; ઘેર આવે મહાદેવજી, પુજીને લાગો પાય. ૫ વચન સાંભળી ઓખા ચાલ્યાં, પોતે તેણીવાર, ચીત્રલેહા સૈયર મ્હારી, ઉપાય કરવો સાર, ૬

રાગ સામેરી કડવાં. ૨૦

ઓખા તારે શ્રવણે ઝુમકે ઝાલરે, ઓખા તારા કુમકુમ રાતા ગાલરે. ઓખા તું તો ચાલે હંસની ચાલરે. ઓ ઝીનો રંગરે ઓખા તારી ચુંદડીરે, ૧ ઓખા તારે બાંયે બાજુબંધરે, ઓખા તારૂં મુખડું પુનમ ચંદરે, ઓખા તારે મન ઉપન્યો આનંદરે, કસબીને કોરેરે ઓખા તારે સાળુડેરે, ઓખા તારા શોભીતા શણગારરે- ઓખાતારા તેજ તણો નહી પારરે. ઓખા તને વર્ષ થયાં દસ બારરે પાવલેને નેપુરરે ઓખા તારે વાજતાંરે. ૩

સાખી કડવાં ૨૧

નેહેર ઝહેર બેની તારે વિછુવા, કર કંકણ મુદ્રિકાને હું

૨, એ પુરૂષ વિના પેહેરે પ્રેમદા, તે । ધિક પડયો અવ
તાર. ૧ સેંથો લીલડી રાખડી, નેણે કાજળ કુમકુમ આ
૮, પુરૂષ વિના પેહેરે જે પ્રેમદા, તે ; ધિક પડયો અવતાર.

ચોપાઈ આશોર૦

બાઈએ તોડી નાંખ્યા હારરે, આ તું લે તારો શણગાર
રે, હુંતો નહી પામું ભરથાર, નહીતો એહું ઘાટડીરે. ૧
બાણાસુર મારો બાપરે, મારાં કોણ જનમનાં પાપરે, મુને
નહી પરણાવે બાપ નહી જોડ વાટડીરે. ૨

રાગ ગોડી કડવાં ૨૨

વર વરવાને યોગ્ય થઇને, પ્રગટયાં સ્ત્રીનાં ચેનજી; ઓ
ખા કહેછે ચીત્રલેખાને. વાત સાંભળ મારી બેનરે, સૈયર
શું કીજે, અનીહાંરે દાડલા કેમ લીજે, મારી બેનીરે દોષ
કર્મને દીજે, અનીહાંરે કે વિષ ઘોળી ઘોળી પીજે. ટેક.
આજ મારે મુંચુ જોબનીયું, મઇ પુરણુ મારી કાયજી,
પિતા તો પીછે નહી, મારો કુંવારો ભવ કેમ જાય. સૈયર.
વાસરે નિત્ય જાય ને આવે, સૈયર મુજ સમાણીજી; હું ગ
પ્રાધણુ હરખે પીડાણી, આંખે ભરૂં નિત્ય પાણીરે સૈયર. ૨
ઓરે દુખે હું દુબળી મને અન્ન ઉદક નવ ભાવેજી; આ અ
વાસ રૂપી શુળીયેસુતાં તો, નિંદ્રા કેઇપેરે આવેરે. સૈયર.
૩ જળ વિનાની વેલડીને, લવણ વિના જેવું અન્નજી; ભ
રથાર વિના ભામની એતો દોહલા કાઢે દનરે, સૈયર. ૪ ધ
ન્ય હશે જે કામનીને, જેણે કંઠે કંથ ગ્રહી રાખ્યોજી, હું
અભાગણીયે પરણ્યા ધણીનો અધર રસ નવી ચાખ્યોરે;
સૈયર. ૫ મરજાદા મારે માણુસ કરે, આંખનો અણસા
રોજી; સ્વપ્નતો મેં સ્વપ્ને નવ દીઠું વ્યર્થ ગયો જનમા
... સૈ.. ૬, સ્વામીકેરો સંગ નહિ શાગાને તેથી બીજુ શું

નરતુજી હવે નવ રહી આશા પરણ્યા ફેરી, મુજ જોબન થાશે ઝરતુરે, સૈ. ૭ બીજી વાતે હું એ નહી મુજને, ભરથાર ભોગમાં મનજી, આંહિ પુરૂષ આવે તો પરણું, નવ પુછુ જોશીને લગનરે. સૈય. ૮ વચન રશીક કહેતાં કરૂણા ભારે, આવે લટકતી ચાલેજી; પ્રેમ કટાક્ષે પિઉને બોલાવે તે રૂદયા ભીતર સાલેરે સૈયર. સુખ દુખ કર્મે કરયું છે, હું સેવાણ મારે પાપેજી, બંધીગરી મારે કર્મ કરી, શુળીયે ચ ઢાવી મારે બાપેરે સૈયર. ૧૦ મરકલડે મુખ મધુરે ન ને, મરજાદા નવ આણીજી, શાક પાક પિઉને નવ સિરસ્યાં આધો પાલવ તાણીરે સૈયર. ૧૧ અકળ ગતિ છે શ્રીવીઠલજીની શું નિપજશે બેનીજી, ગોપાળજીનું ગ[illegible]તું થશે, મનડું મારું રહે નહીરે. સૈયર. ૧૨

રાગ જવાડાની દેશી કડવું ૯

ઓખાને કહે ચીત્રલેખાજો, તું તો સાંભળ બાઇ સ્નેહાજો આપણ મોટાં માબાપનાં છોરૂ જો, કેમ કહીયે કાણું કે ગોરૂં જો, બેની લાંછન લાગે કુળમાં જો, પ્રતિષ્ઠા જાય એક પળમાં જો. અમે તો તમ પાસે ન રહિયે જો, જઇ બાણાસુરને કહિયે જો. વાત બાણાસુરરાય જાણે જો. આપણ બેનો અંત આણે જો. મને મેલી ગયો તારી પાસે જો, તારો બાપ રહ્યો વિશ્વાસે જો, મેં તો ન થાય તારૂં રક્ષણ જો, તુજમાં દિસે છે અપલક્ષણ જો બેની છોકરવાદ નકીજે જો, તારા બાપ થકી તો બીજે જો, તને દેખું છું મદમાતી જો, નથી પેટભરી અન ખાતી જો તારૂ વચન મુને નથી ગમતું જો, જોબનીયુ હશે સહુને દમતું જો. કામ વ્યાપે સર્વ અંગે જો, બેની રહિયે પોતાને ઢંગે જો. તું તો બેઠી નિહાળે પંથ જો, કાળાઅડમાં ક્યાંથી હશે કંથ જો, તં તો મુને

આંબમાં ઘાલીજો, માંથે છાણાં થાપીને ચાલીજો, હું પ્રીછી કામનું કારણજો, એની રાખજે હૈયામાં ધારણજો. તુતો જુવે લોકમાં ઓડાંજો, વામણું ક્યાંથી પાસે કાઢાંજો. બેની ડગલાં ન ભરિયે લાંબાંજો, ઉતાવળે ન પાકે આંબાજો, સારી ઓખાબાઇ સહુણાંજો, આવ્યો ચૈત્ર માસ એમ કરતાંજો; પછી ઓખાજી વૃત આચરતાંજો, અલુણું અન જમી દિન ખુવેજો દિપક બાળીને અવનીયે સુવેજો, માત ઉમીયાને આરાધેજો, દેહ દમન કરી મન વાળેજો, થયું પુરણ વૃત એક માસેજો, કોણ જાણે એકાંતઆવાસેજો.

વલણ.

અવાસ એકે સ્થંભ વિશે, વૃત કીધું ઓખાયરે;
સ્વપ્નામાં સંજોગ સ્વામીનો ભટપ્રેમાનંદ ગાયરે. ૧

રાગ ઢાળ કડવાં ૨૪

બાઇ તું એ કુંવારી હું એ કુંવારી સાંભળ સહીયર વાત. ગોરમાની પુજા કરીયે, તો પામીશું નાથ. ૧ કોણ મસ વાડે કોણ દાહાડે ગોરની પુજા થાય, મને કરીને આપો પુતળાં, હું પુજું મોરી માય; ફાગણ વદ બીજને દાહાડે કરવું રે સ્થાપન. ચૈત્રસુદી ત્રીજને દાહાડે કરવું ઉથાપન; ૩ સહુમ સહૂ પાથરી સંદેસરાનાં ફુલ, પુજી અરચા ઓખા માગે જે જે વસ્તુ અમુલ.

રાગ ધોળ -કડવાં ૨૫

ગોરમા માગુરે ગોર માગુ મારા બાપનાં રાજ, માતા સદાયે સોહાગણી. ૧ ગોરમા માગુરે મારા ભાઇના રાજ ભાભી તે હાલ હુલાવતી. ૨ ગોરમા માગુરે મારા સસરાનાં રાજ, સાસુને પ્રજા ઘણી. ૩ ગોરમા માગુરે દિયર

જેઠનાં રાજ; દેરાણી જેઠાણીનાં જોડવાં. ૪ ગોરમા માગુ રે તમારા પાસ, અખંડ એવાતન ઘાટડી. ગોરમા માગુ રં હુંતો વારંવાર ચાંલો ચુડોને ઘાટડી, ગોરમા માગુરે સરખા સરખી જોડ માંથે મન ગમતો ધણી.

રાગ ઢાળ કડવાં ૨૬

એક દાહાડો ચિત્રલેહાને ઊંચં આવી સાર, વારી પુષ્પે કરતી પુજા, ઓખા તે નિરધાર, એટલે ચિત્રલેહા જાગી જુવેતો વાત વિચિત, વાશી પુષ્પ ચડાવ્યાં દીઠાં, થઇ રહી ભય ભીત. ૨ વાશી પુષ્પે પુજા કીધી, નહિ પામે ભરથાર. ભરથાર જો હું નહી પામું તું સાંભળ મોરી માય. ૩ આ લે તારાં પુતળાં મારી પુજે છે બલાય. ઉપર પાણી રેડીયે તો અફરતાં દોવાય, ૪ ઊંચેથી પછાડીયેતો ભાંગી ભુકો થાય; માટીયે મંદીર ચણાય, માટીયે ઘર લંપાય. ૫ પંદર દહાડા પુજા કીધી બોલાવ્યાં નહી બોલે; તુંતો એની કહેતીજે નહી ગોરમાને તોલે. પકવાન પેંડા મેલીયેતો કડકો કોર નખાય. તું આલે તારાં પુતળાં મારી પુજેછે બલાયરે

સાખી કડવાં ૨૭.

શીવનાં લીજે ઓવારણાં, જેણે નેત્રે બાળ્યોરે કામ, ત્રિપુરા દૈત્યને વિડારીયો, હુંતો કેમ મેલુ નામ. ૧ શીવનાં૦ જેણે ગંગા ધરી શીશ; ભાગીરથી તપથી ઉહાડયો; હુંતો તે કેમ ઇશ. શી૦ ભોળા સુવે શમશાનમાં ચોળે ત્યારે રાખ, માગે તાએ ભિક્ષાવૃત, આપે તેને લાખ. શી૦ ૩

રાગ ઢાળ.

હિમાચળની ભાણેજી ભાઇ ગણપતી મારો વીર; મ્હાદેવજીની પુજા કરીયે મન રાખીને ધીર. બેચરી ગતમાં

ઓખા આવ્યાં: તેનો કહુ વિસ્તાર. સ્નાન કરીને કામની
એતો સજ્યા સોળ શણુગાર. નેપુર વાજે વિંછવા ગાજે ઝાં
ઝરનો ઝમકાર, નાગદમણી ઝુમણું, ફર એકવળ હાર, ૪
ડાવ ચુડલો ઝુલતી દામણી, દામણીએ ચકલીઓ ચાર; ૫
ગે પાવલાંને નેપુર વાજે ઘુઘરીના ઘમકાર. વાળેવાળ મોતી
પરોવ્યાં મોતીની શેરો સાર; દરપણ લીધું હાથમાં મુખે
તંબોળ ભરાયાં સાર. કનકથાળ મોતીએ ભરયો માંહે શ્રીફળ
ફોફળ પાન. આક ધંતુરો આગથીઓ, શંખાવળી નિરેવા
ણ. આકાશમાર્ગે પક્ષિણી તે વેગે ચાલી જાય; ઇંદ્રકેરૂ વિ
માન ચાલે એવીછે શોભાય. મહાદેવને પાર્વતી બેઠાં પાસા
રમતાં સાર, મહાદેવ કહેછે પાર્વતિને એ આવી કોઇનાર
સામી કાંઇ ઘેલા થયા એ બાણુ તણી કુમાર; હોતે તું એ
મ જાણેછે જે કરશે અંગીકાર. ૯ પાર્વતીએ મન વિચાર્યું
હવેતે વંકી વાત, મહાદેવજીને કામી જાણી લોચને દીધા
હાથ. ત્રિજુ લોચન ઉઘડ્યું શંકરને લેલાટ; પાંસે આવી
ઓખા દીઠી લજ્યા પામ્યા તાત. ૧૧ તેણે સમે ઓખા
આવી ઉમીયાને લાગ્યાં પાય. આવડી ઉતાવળી થઇ આ
વી નહી પામે ભરથારરે. ૧૨

સાખી કડવું ૨૮

ઓખા કહેછે અમે પેઠાં પાણીમાં, તરવા તુંબા ગૃહ્યાં
મારાં તુંબાં ફુટીગયાં. ઓખા કહેછે તરસ લાગી મારા ત
નમાં સરોવર તીરે હું ગઇ, પીવા ઝબોળી પાય, મારાં ભ
ર્યાં સરોવર ગયાં સુકાઇ. આણીજ તીરેથી અળગાં થયાં
પેલી તીરે નવ ગયાં, કરમ તણે સંજોગે અમે મધ્યજળ
વચે રહયાં, હુંતો આવીતી ઇશ્વર પુજવા સામો દીઠો શ્રા
પ. પરણ્યા પેહેલું રંડાપણુ થયું, મારાં કિયા જનમનાં

પાપ. ઉમીયા તું તો મોરી માવડી, છે.૩ ના દીજે છેહ, મા
વીત્ર તમે કેમ છુટશો; હું પુત્રી તમારી તેહ. ૫

ઢાળ.

વર માગો વર માગો ઓખા વર માગો આણી વાર;
માગુંછું માગુંછું મા સુંદર વર ભરથાર. ૧ જા ત્રણ વા
રજો તેં માગ્યો તારે ત્રણ હજો ભરથાર, અરર માન
વિયોમાં વાત કરી નવ જાય. ૨ પુરૂષને નારી ઘણેરી, તું
સાંભળ મોરી માય: નારીને તો પુરૂષ બીજો, શ્રવણે સુ
ણ્યો નવ જાય. ૩ તેં માળીઆમાં નિંદા કીધી, પુતળાની
સાર; તે માટે તુને શ્રાપ દેઉંછું, જા ત્રણ હજો ભરથાર.
સુંદર માધવ માસ આવશે, દ્વાદશીનો દન; તે સ્વપ્નામાં
આવી પરણશે, પ્રાણ તણો જીવન. ૫ તું જાગ્યા કેડે ઓ
ળખજે; તને કહુંછું સત્ય વિવેક. ત્રણ વાર તો પરણશે,
પણ વરતો એકનો એક વર પામી ઓખાબાઇ ચાલ્યાં મં
દીર માળીયે સાર, અરે બાઇ હું પામી આવી, સુંદર વ
ર ભરથાર. તેમ કરતાં ઓખાબાઇના દિન ઉપર જાયદિન
સુંદર માધવ માસ આવ્યો, દ્વાદશીનો દન. સુંદર સજ્યા
પાથરીને શણગાર્યું ભોવન; આજ સ્વપ્નાંતરમાં આવશે,
મુજ પ્રાણ તણો જીવન. ૯ સંધ્યા થઇ રવી આથમ્યો,
થમીયો કષ્યપ તત, હજુયે ન આવ્યો હજુયે ન આવ્યો
મુજ પ્રાણ તણો જીવન; પોહોર રાતતો વહી ગઇને, હજુયે
ન આવ્યું કોય, ઉમીયાજીએ વચન કહ્યું તે, રખે રે મીથ્યા
હોય. વા વાયને બારી હાલે, ખડખડાટ બહુ થાય. આ
આવ્યો આ આવ્યો કહીને ઝબુક બેઠી થાય. તમો આ
વ્યાછો તે જાણુંછું મારી સગી નણંદનાવીર; બોલ્યા વિ

ના નહી ઉઘાડુ હઠકુ છે મન ધીર. વણા લીધી હાથમાં ને, ગીત મધુરાં ગાય; ઓખા કેરા માળીયામાં ઉછરંબ હુ થાય. એકાકળી બોલે નહી, તેને વાગે ભણકારાય, વા આવ્યો દક્ષણ દિશાનો, દરિઆવ કેરો વાય. ૧૫ દક્ષિણ દિશાનું જાળીયું તેમાં ફરફર વાયુ આવે; ઓ આવ્યો ઓ આવ્યો મારા પ્રાણ તણો આધાર. તેવામાં બીજું બા રણું ખડખડવા લાગ્યું જ્યારે, ઓખા બાઇએતો દોટ ક રી દ્વાર ઉઘાડયું ત્યારે. બાણાસુરે મેહેલ રચ્યો છે, તેનો સ્થંભજ એક; તે તણાં પડછાયો તે ઓખા નજરે દેખે, ૧૮ ઓ પેલા આવ્યાછો તમ ઉપર જાઉં વારી; બોલ્યા વિના તો નહી બોલાતું, હું ગુણવંતી નારી. બાણાસુર જા જાણશે તે, લેશે બેઉના પ્રાણ; શાનેનકાજે અહીં ઉ ભાછો સાસુના સંતાન. ૨૦ ઓખાબાઇનો માળીયામાં પા પાડે છે બકોર, ઇશ્વરને પાર્વતી ગગને સાંભળ્યો છે સોર કોણ રૂવે છે ના, ઉમીયા કહે મહાદેવજીને, ઓખા રૂવે નિરધાર. વચન આપણું મીથ્યા કરવા બેઠી બાણકુમાર તામશી વિદ્યા મોકલી તે, નિંદ્રાનો ભંડાર. મધ્ય રાતતો વહી ગઇને મીચાણાં લોચન; સ્વપ્નાંતરમાં આવી પરણ્યો પ્રદ્યુમન રાયનો તનરે.

રાગ —ઢાળ કડવાં ૨૯

સ્વપ્નાંતરમાં સોરઠીયાની જાનરે સ્વપ્નાંતરમાં વડસસરો ભગવાનરે. ૧ સ્વપ્નાંતરમાં ખળકે મીંઢળ ચુડીરે, સ્વપ્નાંત રમાં ઓખા દિસે છે અતી રૂડીરે. સ્વપ્નાંતરમાં વરત્યાંછે મંગળ ચારરે, સ્વપ્નાંતરમાં આરોગ્યા કંસારરે. સ્વપ્નાંત માં કરેછે પીઉજી શું વાતરે, સ્વપ્નાંતરમા હશી હશી તા

ળી લેઈ હાથરે ચિત્રલેહા ભરીરે નિંદ્રામાંતી જાગીરે ઓ ખાબાઈને કોણ કરમ ગતી લાગીરે ઓખાબાઈને નાટક ચેટક લાગ્યુંરે, તેતો કેમ કરીને થાશે અગગુરે જાગને જાગ્ય ઓખા તાહરે જે જોઈયે તે માગ્યરે.

રાગ મારૂ કડવાં. ૩૦

ઓખા ભરીરે નીંદ્રામાંથી જાગી, અંગો અંગ અંગી ઠા લાગી. ફટ પાપણી શીદને જગાડી. મને ભર્યા અમૃત માંથી કહાડી, ફટ પાપણી એ શું કીધું, અમૃત લેઈને વીખ દીધું. બીડી પાનની અડધી કરડી, ખાધા મનચિંતા મુખ મરડી. જુવો મારા કરમની કરણી, વરસેં મેલી ગયા મુને પરણી. મારા પિઉને મલી જે આવી, મારા નાથ ગયારે રીસાવી, મારા હઈયા કેરો હાર આણીરે આપો આણી વાર.

રાગ સોરઠ કડવાં ૩૧

સૈયરરે ભુંડી સૈયર શત્રુ શે થઈને લાગી; મને સ્વપ્નામાંથી જગાડીરે હો ઉમીયાનો વર આજ સફળ થયોને જપતાં તે દાહાડી દાહાડીરે હો અધવચ કુવામાં મુજને ઉતારીરે; વચેથી વરત મેલ્યું વાઢીરે હો બાગ બગીચામાં ફુલ ફુલ્યાંછેરે હો ફુલી મારી તનડાની વાડીરે હો પ્રેમાનંદ પ્રભુ જાતાં ન ઓળખ્યો હો ખેતરી નાયછે દાહાડી દાહાડીરે. હો સૈયરરે ભુંડી સૈયર શત્રુ શે થઈને લાગી મુને સ્વપ્નામાંથી જગાડીરે હો.

સાખી કડવાં ૩૨

ચંદા તું તો કોડ વરસ સ્વપ્ને થયો સંજોગ; શ્રાપ દે ઉધ્યું સુરજ દેવતા. મુજ જાગે પડીયો વિજોગ. સ્વપ્નામાં

મારા પિઉજીશું, અમે કરતાં લીલાલેહેર; અમૃત રસ હું પીતી હતી; તેમાં તેં મેલ્યું ઝેર. કંથ વિજોગે એ કામ ના, ગઇ પંડીતની પાસ; પુછે જે પુછું પંડીતો એ દી ન કહેતી આસ. ફરીફરી પંડીત એ કુહે, સાંભળ એ કરજોડ; ચુંદી લહો એ પિઉશું, એક વરસે કોડ. ૪ એ ખા પુછે એ પક્ષીડો તારી એ પંખો માગીશ; હું મા સજ્જનને મળી તારી પાંખો પાછી દેશ. પાંખ પ્યારી પં થતો વેગળો, તારો પિઉ કોણજ દેશ, માગીતાગી પાંખ ડાચે તારા સજ્જનને ક્યાંથી મળેશ. ચાંચ કહાવું બપઇયા તાહારી, ઉપર ડાઉ લુણ, બાને રંગે પિઉ મેરા, તને પી ક મળશે કુણ. પિઉ વિજોગે પાના બાઇ, મારૂ તનમન સુકાઇ જાય; વગરી તું વાહન ગતો સઉ સફર ના જા ય. ૮ લેખ લખ્યા છઠ્ઠી તણા, તે મટા કેમ જાય; કર્મે લખ્યું તે ભોગવો તેની પક્ષ કરે જદુરાય. ૯

રાગવેરડી.

મધ્ય નીશાં સમેરે, માળીઆમાં ગોતીરે રાજકુમાર ક્યાં ગયો ક્યાં ગયોરે, બાઇ મારો સ્વમાનો ભરથાર. ૧ માંદળ મારૂ કયાં ગયુંરે, બાઇ મારે સુડલા હતો જ હાથ; ધાતા માં ઢળી ગયુંરે, બાઇ મારે અમ્રત આવ્યું જ હાથ. ૨ પીઉ પરદેશીયારે ભુંડા મને લીધી શે નવ સાથ; આજ વે રણ થઇરે, બાઇ મારી સ્વપ્ન કેરી રાત. ૩ લાવ સખિ વીખ પીઉરે બાઇ મારા કાઢું પાપી પ્રાણ; હવે હુંતો કે મ કરૂંરે બાઇ મને વાગ્યાં વીહનાં બાણ. પાપી મારો હવડોરે, ઓખાબાઇએ પડતું મેલ્યું ધરણ, રોતાં રોતાં ત્યાં ગયાંરે, ઓખાબાઇએ રોપ્યું વાડી વન. જઇને પુછ્યુ ઉપરરે, દઇક મારો દીઠો પ્રાણજીવન; તું ગુણ ઓઝડીરે

બાઇ જોને કરમ વિચાર. ૬ નાથ મેલી અમારે, ગયા મા
રાં કોણ જનમનાં પાપ આ ૮ વેરણ થઇ, બાઇ મારા
સ્વપ્ના ફરી રાત, જો ન મેં તો જાગ્યું રે જાણ્યું મારા
પ્રભુને ભેટ કરીશ જો પ્રભુ નહી મળે રે હું તો મારા પ્રાણ
તજીશ ૮

સાખી કડવાં ૩૩.

ગોખા રૂપે ચીતરેલા વિનવે, ઘેલી સૈયર ન વરોવ સ્વ
પ્ને દીઠું જો સંપજે, મનનું ધાર્યું થાય, જળ વલોવે
માંખણ નીપજે; તો લુખુ કોઇ ન ખાય ચિત્રલેખા તું તો
મુને વાહાલી હતી. જાણું મારા હૈયાનો હાર, કંય વી
જોગણ કરમે કરી, જાણું મારા બાપ તણી મારનાર. વે
રણ થઇ વિધાત્રી એણે આડા લખીયા આંક, એકવાર
આવે મારા હાથમાં, તો ઘસીને વાઢું નાક, કરમ લખ્યા
વેતો લખે ભરીને મેલ્યો આંક; કરણી પામી ભોગવો તે
માં વિધાત્રીનો શો વાંક. ૫ વિધાત્રી આપે તેને લક્ષ દિ
યો ન આપે તેને છેક, એક વાર પોકારે બારણે તેને પુ
ત્રોજન એક. લાંચ લેઇ તું તો લખતી હતી આપો સહુ
પેહેલું. મારા પિઉ વિજોગણના જાણતી, મારૂ મરણ લ
ખાવતી વહેલું રે. ૭

રાગ અશાવરી—કડવાં ૩૪

સ્વપ્નું સાચુ ન હોય, સૈયર મારી સ્વપ્નું સાચુ ન
હોય; એક રંક હતો તે રાજ્ય પામ્યો, સ્વપ્નાંતરમાં સા
ર; તેને હસ્તી ઝુલે બારણે, રથ ઘોડા પરમ વિશાળ.
જાગીને જોવા જાય ત્યારે, ગર્દભ ન મળે એક; એક નિ
ર્ધનિયો તે ધન પામ્યો, સ્વપ્નાંતરમાં સાર, તેને દેશ વિ
દેશે વહાણ ચાલે. વાણોતર છે સાર. જાગીને જોવા જા

ગો ત્યારે, કોને લાવે પાસ, એક મુરખ હતો સ્વપ્નાંત
રમાં ભણીયો વેદ પુરાણુ, જાગીને ભણવા જાય ત્યારે
મુખે ન આવરે પાશાણુ એક વાંઝીયો તે સ્વપ્નામાં વેગે
પામ્યો બાળ; તેનું ઘોડાયું ઘોજારે બાંધ્યું પારણું પરશા
ળ, જાગીને જ્યારે જોવા જાય ત્યારે કોનું લાવે બાળ..
સ્વપ્નું સાચુ ન હોય સૈયર મારી સ્વપ્નું સાચુ ન હોય.

રાગ કલ્યાણ કડવાં ૩૫

ચિત્રચાળીને વાનો વાળાને, રંગ ભેળાને, પટ મેલાને,
લેખણ લાવીને કરમાં સાહીને રંગ ભરતીરે ચીત્ર કરતી
રે હવે સ્વર્ગના લોક લખાયરે; લખ્યા સ્વર્ગ લોકના રાયરે;
ઉર લોક લખ્યું ને ભુર લોક લખ્યું. જમલોક લખ્યાને ત
પલોક લખ્યા, સત્યલોક લખ્યોને વૈકુંઠ લખ્યું. ગુણલોક
ખ્યો ને ગાંધ્રવ દેશ લખ્યો હવે ઓખાબાઇ તમે ઓરાં
આવોરે, આમાં હોય તેને આળીને ઓલાવોરે; ઓખા આ
વીને કાગળમાં જોયરે; એતો રતે રાતે લોચને રોયરે
બાચ્ય બાળ્ય આતો નથી ગમતુંરે; તેને રશુવગડામાં મે
લો જઇને રમતુંરે. ચિત્રચાળીને વાનોવાળીને લેખણ લાવીને
કરમાં સાહીને, હવે પાતાળ લોક લખાયરે,. અતળ લખ્યું
ને વિતળ લખ્યું સતુતળ લખ્યુંને પાતાળ લખ્યું, તળાતળ
લખ્યુંને રસાતાળ લખ્યું મ્હાતાળ લખ્યું તેણીવારરે, લ
ખ્યા પાતાળ લોકના રાયરે, નાગલોક લખ્યા તેણીવારરે,વા
સુકી નાગ લખ્યાને ત્રિક્ષક નાગ લખ્યા, પુંડરીક નાગ લ
ખ્યાને મણિધર નાગ લખ્યા, શેષનાગ લખ્યા તેણીવારરે
મારી ઓખા સહુથી ઓરાં આવોરે, આમા હોય તેને હશી
ને ઓલાવોરે, બાચ્ય બાળ્ય તેના દર્પરે, હું શું સ્વપ્નાંતર
માં પરંણી આવા સર્પરે, આતો કાળા, લીલા, પીળા સાપરે

લખનારી ચિત્રલેહા તારા બાપરે. ચિત્રચાળીને ગ્રાનોવાળી ને દીવો બાળીને કાગળ પાડીને હવે મૃત્યુલોક લખાય.લખ્યું મૃત્યુ લોકના રાયરે, અજમેર લખ્યુંને અલીયાર લખ્યું મુલતાન લખ્યુંને મારવાડ લખ્યું ખોરાસન લખ્યો ને બંગાળ લખ્યો, એકમુખા લખ્યાને અકમુખા લખ્યા, સ્વાનમુખા લખ્યાને મંજારમુખા લખ્યા. હસ્તિમુખા લખ્યાને ગર્ધવમુખા લખ્યા. એકટંગા લખ્યાો અગ્નિબાગા લખ્યા. લખી વસ્પતી બાર અઢ રરે,ઓખા આવી જુવો ભરથારરે, બાઇ કાગળ લખ્યો તે તારો પાડરે, હું શું સ્વપ્નાંતરમાં પરણી ગાવ ઝાડરે બાઇ લખતાં તે લેખ તુટીરે ખડીયામાં રૂશનાઇ ખુટીરે થયા કાગળના અંબારરે તવે સ્વપ્નુ નવી લાધ્યું સારરે.

સાખી કડવાં ૩૬

સોરઠ દેશ સોહામણો મુજને જોયાના કોડ; શ્રીરત્નાગરને ગોમતી, ત્યાંતો રાજ કરે રણછોડ. ૧ સોરઠ દેશ સોહામણો, ન ચઢયો ગઢ ગીરનાર, ન નાહાયો ગંગા ગોમતી, તેનો એળે ગયો અવતાર. ૨ સોરઠ દેશ સોહામણો વેલ વેલ કેલ કરંત; ગંગોદક ભરી કંચુકી, રાયહરી ચરણે ધરંત. સોરઠ સુઘડ માનવી, રાજ નીત નીત કરે વેહેવાર, એક નગર નહી માનવી, તેને ઉભા ઉભા જુહાર.

રાગ હુલાળી

આજરે સ્વપ્નામાં દીઠી સૌરઠાયાની જાનરે; જાણ્યુંરે જાદવરાય આવ્યા પરણવાજો, આજરે સ્વપ્નામાંદીઠાગોમતીનીતીરરે, આજ સ્વપ્નામાં દીઠા હરધરજીના વીરરે; આજરે સ્વપ્નામાં દીઠા સુંદર વર ભરથારરે; તેમાં અડધાં ઊંઘાંને અડધાં જાગતાંરે.

રાગ કલ્યાણ કડવાં ૩૭

ચીત્ર આલીને તનોતાણીને રંગ બેગીરે પટ મેલીને રં-
ગ ભરતીરે ચીત્ર કરતીરે લેખણ લાવીને કરમાં સાહીને
હવે સોરઠ દેશ લખાયરે, ત્યાંતો નગર લખ્યું દ્વારકાંયરે;
લખી જાદવની રાજધાનીરે તેની સોભાતો સુરજ સમાણી
રે, લખ્યો જાદવનો પરિવારરે ઉગ્રસેન લખ્યા તેણીવારરે
કૃતવરમા લખ્યા સાત્યકી લખ્યા. ઓધવ લખ્યાને અક્રુર
લખ્યા વાસુદેવ લખ્યા તેણીવારરે. ઓખા આવી જુવા
ને ભરથારરે, બાઇ તેનાંતો ઓધાણ મગાવોરે આ ધરણ
ને ગાંઠે પર્ણાવોરે તેને માથે મુગટ કુંડળકાનરે તેના જગો
જગો લખ્યા ભગવાનરે. ઓખા આવી જુવેને ભરથારરે
બાઇ તેના સરખુરૂપ તેના જાણારે મારા નાથજી ગોરાને
આતો કાળારે તેતો વડસસરો વડસસરો સહુ કેહેતારે હું
પરણી ત્યારે ચોરી સાહીને રહેતારે. લખ્યા કૃષ્ણ તણા કુ
મારરે એક લાખ કરતા હજારરે. પછી આગળ લખ્યા
તેણીવારરે ઓખા આવી જુવોને ભરથારરે તેતો રીંછડા
ના બાળ, તેને માથે મોટા વાળ; તેના કુળમાં મારો કંથ
તેને બાલકના છે દંત, તેનો રૂપાળોને ઊંચ, તેને મોઢે
નથી મુછ; ત્યારે લખીયા પ્રદ્યુમનરે ઓખાનું કઇક મા-
ન્યુ મારે જાણું હોયકે નહોય મુજને પરણ્યો તેનું મ્હોયતે
ન જોગે સસરો સહુ કેહેતારે, હું પરણી તારે મારી પાસે
રેહેતારે

વલણ.

આમ કહીને અનિરૂધ લખિયા, ક્ષણું ન લાગી વારરે;
કરો મરડજડ ઉભા રહી, બાઇ એ મારો ભરથારરે,

રાગ -ઢાળ કડવાં ૩૮

ચિત્રલેહાના હાથમાં મેલ્યુ લખ્યું પુતળું જોઇ, પ્રેમ આણી ઓખા બાઇએ ઝુંટી લીધું તેહ. ૧ કરમાં લેઇને કામની કાંઇ હેઠે આલીંગન, માળીયામાં મેલી ચાલ્યા પ્રાણનાથ જીવન. પેહેલીવાર તો માળિયામાં મુજને ગયા મુકી; આ ણીવાર હું નહી જવા દેઉં પેહેલીવાર હું ચુકી. આણી વાર હું નહી જાવા દેઉ મેં ઝડ્યો છે છેડો; મારા પેઉજી પરવરોતો મુજને સાથે તેડો. ૪ ચિત્રલેહા ઓખાપ્રેર બો- લી શા જોડે છે જોડા, તેતો પોહોડ્યા દ્વારીકાંમાં આતો ચીત્રામણના ઘોડા રે.

રાગ પરજ્યું કડવાં ૩૯

આપો આણી. તે વર સંગે ન આપોતો આણી. ટેક. નીકર કાઢું મારો પાણી, તે વર મુને આપો હો આણી મેંતો સ્વપ્ને દીઠો જે છેલ ભોરે તેની પાપણનો છે મા ભોરે, મારૂ મનકુ હસ્યું લટકાળો, તે વર મુને આપોતો આણી. ૧ જેના દીલે ગાડુ અજાણુરે મકરાકર કુંડળ કાનરે અંગે શોભે એ ભીને વાન. તે વર મુને૦ જેનાં લક્ષણ વીશને બારરે મુને પરણી ગયો છે કાલરે, તેને વરસ થ યાં દસબાર. તેવર મુ૦ ૪ વરની લટકતી છે ગાલરે મુને પરણી ગયો છે કાલર તેને ટપકુ કીધું ગોરે ગાલ તે વર મુ૦ રાજે પીતાંબર પરીધામરે મુને કેહેતો ગયો નહીના મરે ત્યારે કયાંથી સરે મારૂકામ, તે વર મુને૦ ૬ ચીત્રલે હા બોલી વાણુરે સહચર કેમ થઇ અજાણુરે બાઇ મા રી ત્યાંતે જાય્યે કોણ. તે વર । મુને૦ ૭ કોટ કાંગરે ચાંમુડાયરે; છપન કોડ છે ચોકી માંહેરે ચક્ર જળહળતું છે ત્યાંયરે; મુને મારે હેલા માંય. તે વર મુને૦ ૮

રાગ મારૂ-કડવાં ૪૦

ઓખા કહે છે સુણ સાહેલી લાવ્ય કંથને વેહેલી વેહે-લી બાઇ તું છે સુખની દાતા,લાવ્ય સ્વામીને થાય સુખસા તા, ચતુરાને કહે ચીત્રલેહા આણ્યાના ઉપાય કેવા, દુર પં થછે દારામતી,કેમ જવાય મારી વતી;ત્યાં જઈ ન શકે શ ક્ર રક્ષણ કરે છે સુદરશન ચક્ર, જાવું જોજન શહસ્ત્ર અ ગીયાર, તારો કેમ આવે ભરેથાર; નયણે નીરની ધારા વ હે છે કરજોડીને કન્યા કહે છે, બાઇ તારી ગતી છે મો ટી તને કોઇ ન કરી શકે ખોટી; સઇયરને સઇયર વ્હાલી મેં તમને હાથે ઝાલી, આપણુ એક જાણી સંગતી તું પ્રાણ દાતા છે વિધાત્રી, માબાપ વેહેરી છે મારાં મેં ચ રણ સેવ્યાં છે તમારાં વિધાત્રી તું દીન દયાળ એમ કહી નેં પગે લ.ગી બાળ; ચિત્રલેહાયે ધારણા દીધી, પછી દેહ પક્ષીણીની કીધી.

રાગ ઢાળ કડવા ૪૧.

ચિત્રલેહા કહે એખાબાઇ મારે દ્વારકામાં જાવું;પ્રભુના ના ઘરમાં ચોરી કરવી નથી લાડવો ખાવું, ૧ અગીયાર શહસ્ત્ર જોજન જાવું હરવા શ્રીજુગદીશ. સુદરશન જો ચક્ર મળેતો છેદે મારૂ શીશ. બાઇ તુજને તાણુ તો નવ પડેને જેમતેમ વેહેલી થાને લાવ્ય મહારા કંથને તું ખો ટી થાય છે શાને, જાતીવેળા ઓખા કહે છે મારો વરછે રૂડો કરમે મળ્યાંછો કુંવારાં; માટે રખે પેહેરતાં ચુડો.ચિ ત્રલેહાએ કહેવા માંડયું મનમાં રાખો ધીર, તુજ સ્વપ્ના માં પરણીગયો મારી માડી જાયો વીર, ત્યારે એખા કહે વા લાગી જોઇ રહી વાટડી, મારો વર રૂડો જાણી એહ

તી ધારડી. હું નહી ઓહું ધારડી તું એ શી બોટી વાત તુજ સ્વપ્નામાં પરણી ગયો મારો માડી જાયો ભ્રાત. એ વું કહીને ઉત્પતી તે પવનવેગે જાય, આકાશ મારગે સં ચરી પોહોચી ગોમતી માંય. ૮ ગોમતીમાં મરદન કર્યું ને વિચાર્યું તે ઠામ; પ્રભુના ઘરમાં ચોરી કરવી નહી એકલાનું કામ. પછીતો નારદમુની સંભાર્યા તત- ક્ષણ આવ્યા ધાઇ; કહેરે મુજને કેમ સંભાર્યો ચિત્રલેહા બાઇ. ૧૧ બાણાસુરની દીકરીને લાધ્યું છે સુપન. અ નિરૂદ્ધ સેજે વરી ગયો વિભળ થયું છે મન. ચોરી કર વા હું આવી સુદર્શન આડું થાય; તે માટે તમને સંભા ર્યા કરવા મહારી સાહાય. ૧૨ નારદ કહેછે ઓરે બાઇ તે તેમાં તે શું કામ. એક તામશી વિદ્યા એવી ભણાવુ ઊંઘે બાધું ગામ. ૧૩ ચીત્રલેહા કહે સાચું કહ્યું, પણ છે તરવા જાગદીશ.સુદર્શન પેહેલું ચક્ર મળેતો છેદે માર શી શ. ચક્રની ચિંતા નવ કરશો. નીકળશે ચોકી ફરવા. તે રે મારગે હું જઇશ બેસાડીશ વાતો કરવા; પછી તામ શી વિદ્યા ભણતી જીભે જપતી જાય; ચોસઠ કળામાં આ મુંડા તે ઝોક ડોલાં ખાય. ૧૬ ગામ તો ધારણ પડયું ઊંઘ્યા સઘળા લોક, ચિત્રલેહા નગરમાં પેઠી મુકી મનનો શોક. નારદે વિચાર્યું ચિત્રલેહા અનિરૂદ્ધને લેઇ જાશે શી વને સામળીયો લઢશે જુદ્ધ જોવા જેવુ થાશે ૧૮. ચક્ર ચોકી ફરતુ આવ્યું મારગમાં નિરધાર, તે મારગે સામા મળિયા નારદ બ્રહ્મકુમાર. ૧૯ નારદ કહેછે ચક્રને. તુ ક હાડી જાયછે ફરવા, એક ઘડીવાર બેશને મુજ સાથે વાતો કરવા ૨૦ તુ ને હુંતો કયાં મળીશ તું સાચી કહેને વાત કાઇ દહાડો મુજને સંભારે, દ્વારકાનો નાથ. ૨૧ ચક્ર સુ

ખથી બોલીયુ વળી મારૂ તે ધન ભાગ ત્યારે હરરાત્ના
તો ક્યાંથી પામું લાગ. બીજુ ચક્ર સમજ્યું નહિ એહું
નિશંતે થઇ, પેલી નારી ભર્યા નગરમાં ચોરી કરવા ગઇ
૨૩ જોતીજોતી જ્યા ગઇને ક્રશ્નતણુરે ભોવન; ત્યાંથી આ
ઘેરી પરવરી જ્યાં પહોડયોપ્રદયુમન. ૨૪ ત્યાંથી આઘેરી
પરવરી મહાવિષ્ણકેરો વીર, સોડ ઘાલીને પહોડાગો મહા
ધનુષધારી ધીર. ૨૫ હમણાં જો હું અને જગાડુ મા
રા મારી કરે કડકાય માથે હીંડોળો લેઇ લીધોને ઉલટ અં
ગ ન માય, ૨૬ જે જુગ અજે એમ કરતી જાય; હીંડો
ળો લેઇ જાતાંદીઠો નારદે તેણી વાર. હીંડોળો લેઇ પર
વરીને સમર્યા વૈકુંઠ રાય. પવન વેગે સંચરી આકાશ
મારગે જાય. ૨૮ ઘડીમાં આવી પોહોચી શોણીતપુર
મોઝાર; તે ઠેકાણે નારદજીએ મન કરયો વિચાર,૨૯ એ
જ્યારે ગઇ ત્યારે હુંએ મારે જાવું, તેણે તેનું કામ કર્યું
હું ખોટી શીદને થાઉ. નારદ કહે છે ચક્રને તું નિકળ્યું
ચોરી કરવા; આવડી વાર મુરખા કેમ બેઠું મુજ સાથે
વાતો કરવા. ૩૧ નારદ કહે છે ચક્રને ઉઠ રાખ તારૂ ના
મ કાલે પછી ચોરી થાશે તું લેઇશ મારૂ નામ, આકા
શ મારગે પક્ષીણી તે વેગે ચાલી જાય, ઓખા બાઇતે.
વાટ જુવે છે મંદીર માળીયા માંય વા વાયને બારી હા
લે ખડખડાટ બહુ થાય. ચિત્રલેહા પાપણી તે હજુએ ન
આવી આંય. ચિત્રલેહા ચાલી આવી મંદીર માળીયામાં
ય; ભલે લાવી ભલે લાવી હું જગાડું ભરથારરે. ૩૫

રાગ આસાવરી કડવાં ૪૨

ઊખા પેઉને જગાડિયે, ભરનિંદ્રામાંથી ઉઠાડિયે, મન
સંગાથે એવા બીજુએ બલહત્યા તો શીદ લીજીયે. ૧ ૦:

રથાર પેહેલી ભામની, જે અન્ન રાંધીને ખાય વાગોળ થ ઇને અવતરે ઊંધે મસ્તક ટંગાય. ૨ ભરથાર પેહેલી ભા મની જે સુને સજ્યામાંય ભરથારનું જે કહ્યું ન માને આ પગતી જે નારી વેતો નારી અવતરે કાંઇ બીલાડી મં જારી. ૪ ભરથારનું જે કહ્યુ ન માને કરે તરફોડા કંથ, હડકાઇ કુતરી અવતરે માંયે પડશે જંત, ઓખા કહેછે ચિત્રલેહાને તું તો બોલે આપ. પિઉડો પોહોડયો હોય પા રણે કરડવા આવ્યો હોય સાપરે. ૬

સાખી કડવાં ૪૩

સ્ત્રિ ચરિત્ર અનેરડાં કોઇ તેનો નલે મરમ; સ્ત્રિ શામ ને ભોગવે પણ ખોયો પોતાનો ધરમ, ૧

રાગ ઢાળ

ઓખા કહેછે ચિત્રલેહાને હવે ન બોલીશ આડું; તું કે હેતો મારા પેઉને પગ ચાંપી જગાડુ ૧ ચિત્રલેહા કંઇ ઓખાબાઇ આવડી ઉતાવળી શું થાય; એ મોટાનો કુંવ ર કહાવે કાંઇક હશે હથિયર. ઓશીકે જઇ જોવા લા ગ્યા તો મોટી એક ગદાય. ઉપાડીને અળગી કીધી ઓ ખા ચાંપે પાય.

રાગ મારૂ કડવાં ૪૪

મહાબળીયો તે જાગીયો તેના બળનો નાવે પારરે, ઉ ઠડ હાક મારી, કીધો છે હોકારરે. રમક ઘમક ડાકલાં વાગે હારોહારરે; આતો નહોયરે નહોય મારા બાપવીનું ગા મરે, દ્વારીકામાં વસે સઘળા વૈષ્ણવ જનરે; અહો રાત્રી એહા કરે છે કીરતનરે. નાદ કેરા ચકરડા તે હોયરે અપા રરે; ભુત ભૈરવ જોગણી, અસુર કોહોની નારરે. [illegible]

ણી છો સાકયણી છો, કોણુ છો બન્નાયરે. ચિત્રલેહા કહે છે વીરા ખમા ખમા ખમાયરે.

રાગ દેવગ્રીની ચાલ કડવાં ૪૫

અનિરૂદ્ધ તે જાગીને પેખે, ભુવનચાં આડા દેખે; કોણુ કારણુ અમને લાવીયાં હો; ચિત્રલેહા બેલી શીર નામી, તમને લાવીશું જાણી, આખાને કરો પરાણી, વર વર વાને અરથે હો તમને લાવીયાં હો તમે બે નારી છે.નન્ય; દિસોછો કેવરી કન્યા પરણુ તો થાય છે અન્યાય કેમ પ રણુ હો અશુર નંદની હો,

રાગ ધવળ કડવાં ૪૬

બાણાશુરની નગરીમાં ગરગડીયાં નિપારે, એણે ને પબ્દે અનિરૂધ જાગીયારે ૧ જાગ્યા જાગ્યા જાદવરય જુગ તી ન દેખેરે. પેખેરે પેખે અસુરનાં માળીયાં રે ૨ આતો નહોય અમારી નગરી ન હોય અમારૂ ગામરે; ન્હોય ન્હો ય ન્હોય કનકની દ્વારિકાંરે ૩ ન્હોય અમારી વાડીરે. અ- મે રમતા દાહાડીરે, નહોય નહોય પુષ્પ કમળનો દોલીયો રે. અહિયાં નાદ ઘણાવાગે, રણતુર ઘણેરાં ગાજેરે; નહોય નહોય શંખ શબ્દ સોહામણોરે, મને કેઇ રંડા લાવીરે, મારી દ્વારીકા છંડાવીરે કેઇરે ભામનીયે મુજને ભોળવ્યોરે આતો ઊંચા ઊંચા માળ, લોઢે જડયા કમાડરે, રત્નાગર સાગર સે નથી ગાંજતોરે. ચિત્રલેહા બોલી આળરે, તમે જોઇને દેજો ગાળરે; આવ્યાછો તો આ કન્યા સુખે વરો રે, ત્યારે અનિરૂદ્ધ બોલ્યો વાતરે મુછ ઘાલી હાથરે; જા ણી જોઇને જાત ગગામાં કેમ બોળીયેરે. મારો વડુવો જુગજીવન; અમે પ્રદુમન રાના તનરે, તે માટે નહી

પરણ્યું રાયની દીકરીરે. ચિત્રલેખા એની વાતરે, ઢાંકી રાખો તમારી જાતરે; હમણા વાતો કાઢીશ વડવા તણીરે નરકાસુરને મારીરે, સોળ હજાર લાવ્યા નારીરે, તારા સમ જો તારા બાપે એકે નથી પરણીરે એક લગને વરીયા નવ પુછયાં કુળને પરીયાંરે જાત ભાત કોઇની પુછી ન હીરે, તારા બાપની જે ફૈઇરે, અરજુન સન્યાશીને ગઇ રે, મોં કાઢીને બોલે એવું છે નહીરે. જેણેવાયો વંદ્રાવન માં વંશ, જેણે મારયો મામોકંસ, ધાવતાં મારી માસી પુતનાંરે, ધાવતાં મારી માસીરે કરી રાખી કંસની દાશી રે, કુબજાના કુળની વાતો કહેતાં નથીરે. તારો વડવો દહીં માખણનો ચોર, ચારયાં વંદ્રાવનમાં ઢોરરે. છાશ પીનેનો ઉછેરીયોરે. સત્રાજીતને કાજેરે મણી લેવા ગયા મહારાજ રે ત્યાંથી પરણી લાવ્યા જાંબુવંતી રીંછડીરે. ૧૮ લાંબાં નખને ટુકા કેશ, વરવો દીસે એનો વેશરે ભુંડા મુખના મુંછાઉપર શું મોહી રહયોરે. ૧૯ કહોતો વાત વધારી કહીયે; નિકર અહીંથી છાનાં રહીયેરે પુછો છોતો કન્યાનું કુળ સાંભળોરે. તારો વડવો જગજીવન એનો વડવો કઇલાશનો રાજનરે; ઓખાની માડી તો ઉમીયા સતીરે. હિમાચળની ભાણેજીરે, ગણપતી તેનો વીરરે, ઉમીયાના અરધાંગે ઓખા ઉપનીરે. તારો વડોવો જુગજીવન તેમતેનો વડાવો બળીરાજન. એક સમે બળીરાયે જગ્ન માંડીયોરે, બળીરાજા જગતનો અધિકારી. તારો વડોવો ભીખારીરે; ડાતણ ડગલાં માટે કર જોડીયારે. ૨૩ આટલી વડાઇ શા શાને કરોછો, એના બાપની ભુગીમાં રહોછોરે કરમહીણ ના કપાળમાં કોઇ ચોઢે નહીરે. કહોતો વાત વધારી કહી યે. નીકર અહીંથી છાના રહીએ, આવ્યા છેતો આકન્યા

ફિએ વરોરે.

રાગ ઢાળ કડવા ૪૧.

અનીરૂદ્ધ વળતો કોપીયોને .ક્યાં મારી ગણાય, તમારા જોબનના હવે, મારી કર કડકાય. તમેં જાણ્યું અહીંયાં આવી કર્યું અલેર કામ; તમને એ જણુને મારી ઉડીજશે દ્વારીકાં ગામ. ઓખા ત્યારે થરથર ધ્રુજી વેગે આવી અ. ૩ મારા પેઉજીને હું મનાવું તું લાવી તે તારો પાડરે. ૪

રાગ સીંધવો-કડવાં ૩૪

મારા સોરઠીયા સુજાણ મળ્યા મને મેલશોમાં મારા જીવના જીવન પ્રાણુ મળ્યા મને મેલશોમાં મારા જીવના જીવન પ્રાણુ મળ્યા મને મેલશોમાં મારી સાસુ[illegible]ના જા ત મળ્યા મને મેલશોમાં સ્વપ્ને શીદ ઝાલ્યોતો હાથ મ ળ્યા મને મેલશોમાં ચાલોતો કાહુ મારા પ્રાણુ મળ્યા મ ને મેલશોમાં ત્યારે અનિરૂદ્ધ બોલ્યો વાણુ સાંભળ સુંદરી, અળગાયે નાંખ્યા બોલ અમશું ઉથલડી. મારા વડાઇવાની વાત કાઢીને વઢી ત્યારે ઓખા બોલી વાણુ એ છે દાસલડી, કોબાંડની તનીયાત, પગની ખાસ લડી. ત્યારે અનિરૂદ્ધ બોલ્યો વાણુ હવે હું વરૂ. તને ગા જા દીધી સાર, મારૂ વેર વળ્યું. ચિત્રલેહા બોલી વાણુ ગા જા દીધી સહી. તમે બે થયાં છો એક પરણાવું નહી પ રણવાનીપેર સઘળી મેં લહી. મને મળીયા નારદ મુન્ય વિદ્યા શીખવી. ત્યારે ઓખા બોલી વાણુ હવે વારશાની પરણાવ માઝીયા માંહ્ય રાજકુંવર ન્હાની.

રાગ ઘોળ કડવાં ૪૯

માંઝિયામાં મેળ્યા અગ્નિ પ્રગટ કીધેરે મળીયામાં હે

વતા સાક્ષી લીધારે, માળીયામાં નારદ તુંબર વાવરે, મા
ળિયામે કળસે ચોરી બંધાયરે. માળિયામાં પેહેલું મંગળ
વરતાયરે, પેહેલે મંગળ શાં શાં દાન અપાયરે. ચિત્રલે
આપે છે કરની મુંદ્રીકાયરે, દાન લેછે ક્રશ્ન તણો સંતાન
રે. માળીયામાં બીજુ મંગળ વરતાયરે બીજે મંગળ શાં
શાં દાન અપાયરે, ચિત્રલેહા આપે છે સોળ શણગારરે.
દાન લેછે ક્રશ્ન તણો સંતાનરે માળિયામાં ત્રિજુ મંગળ
વરતાયરે, ત્રીજે મંગળ શાંસાં દાન અપાયરે, ચિત્રલેહા
આપેછેનવસર હારરે. દાન લેછે ક્રશ્ન તણો કુમારરે. મા
ળિયામાં ચોથુ મંગળ વરતાયરે ચોથે મંગલ શાંશાં દાન
અપાયરે, ચિત્રલેહા આપે છે ગાયોનાં દાનરે, દાન લેછે ક્ર
શ્ન તણો સંતાનરે; માળિયામાં સમેવરતે સાવધાનરે મા
ળિયામાં આરોગ્યા કંસારરે, માળિયામાં સોભાગ્યવંતી તેડા
વોરે ઓખાબાઈને સોભાગ્યવંતી કહી બોલાવરે માળિયા
માં ઓખા અનિરૂદ્ધ પરણી ઉઠયાંરે. માળિયામાં સોનઈયે
મેરતુઠયારે.

રાગ ચોપાઇ ત્રિતાળી કડવાં ૫૦

બોલ્યાં સુકજી પ્રેમ વચન, સાંભળ પરિક્ષત રાજન મ
ળિને બેઠી બેઉ સહચારી, બોલી વચન કોભાંડ કુમારી. ૧
સુખ ભોગવો શ્યામને સ્વામી, ચિત્રલેહા કહે શિરનામી,
બાઈ તું કરજે પીઉનાં જતન, રાંક હાથે આવ્યું રતન
વર કન્યા સુખે રહેજો, બાઈ મુજને જાવા દેજો આજ એ
નુ આપેછે રાય,ત્રીજુ માણસ કેમ સમાય.તમો નરનારી
ક્રિડા કીજે, હવે મુજને આજ્ઞા દીજે, બોલી ઓખા વા
ણી શાણી, મારી સહચર થઇ અજાણી. હવે સતી ઓ

બા વગતી ભાખે, બાઇ કેમ છતું તુજ પાકે, આપણુ બે દિન નિરગમશુ, અન્ન ત્રણ વેંચીને જમશુ. દુખ ઘા શ તો દેઇશું થાવા, પણ નહી દેઉ તુજને જાવા; તેના હુંતો રહીશ ભુખી, તુજને નહી થાવા દેઉ દુખી, હુંતો આપીસ મારો ભાગ, હમણાં નથી જવાનો લાગ; માબા પ તેરી છે મારાં મેંતો ચરણ શેવ્યાં છે તમારાં. તુજ તે ઘેર ન ન જવાય, જાણ્ય બાણાસુરને થાય; ચિત્રલેહા કહે સુણ વાણી મારી સઇયર થઇ અજાણી. ૫ પ્રધાન પુ ત્રી કહેવાઊછું માત્ર હુંછું બ્રાહ્મણીનું ગાત્ર, તુજ અર્થે લી ધો અવતારમેળવ્યાં નારી ભરથાર, એમ કહી કરી પ્રસ ન. ચિત્રલેહા ગઇ બ્રહ્મ સદન; ઓખાએ આંખડી ભરી કંથે આશના વાશના કરી. સામી આશા બાંધી નારી, પ છી ચિત્રલેહાને વિસારી, જે દાહાડે તુજને સ્વપ્ન તે દહા ડે મુજને સ્વપન, જાણે પરણ્યોછું ઓખા નારી, ઉઘાડી મેલીતી બારી. બેને સરખી વિજોગની પીડા, નરનારી ક રે કામક્રીડા. બેને ચલડતી જોબન કાયા પ્રિત બંધને બાં- ધી માયા નેહ જણાવે છે ઓખાનારી, રમે અનિરૂદ્ધ કૂંજ બીહારી જે જોઇયે તે ઉપર આવે, ભક્ષ ભોજન કરે મન ભાવે પેહાત્યો ઓખાનો અભિલાખ, પછી આવ્યો અસાડ તે માસ આવ્યા વર્ષાકાળના દન, મેહ ગાજે વર સે બહુ પરજન્ય બોલે આકાશે વીજળિ કરી બોલે કો. કીલા વાણી મધુરી. મહા તાપસનાં મન ડોલે ત્યાંતો મો બપઇયા બોલે તેલ મરદન કરે છે અંગે, કેસર ચંદન ચ રચે રંગે નેત્ર અંજન આભ્રણ સાર, કરે તંબોળ કેરા અહાર; તપે નવરટ ચાંદલો તવો, ચંદ્ર સરદ પુનમના

જડ્યા શીશ ફુલ સેંથે સીંદુર, તેને મોહ્યો અનિરુદ્ધ [illegible] ૨ કાને ઝાલ ઝગકતી જોઇ કામકુંવર રહ્યા મોહી, ના ક સોહીયે મોતીની વાળી તેને રહ્યો અનિરુદ્ધ નિહાળી મોહાયો મોહ્યો મુખને મોડે, મોહ્યો મોહ્યો ભ્રકુટીને જોડે, મોહ્યો મોહ્યો ટીલાવંકે મોહ્યો કેસલંકે, મોહ્યો ઘુઘરીને ધમકે; મોહ્યો મોહ્યો ઝાંઝરને ઝમકે. દીઠું મે ડીયે સુંદીર કામ, તેણે વિસાર્યુ દ્વારીકાં ગામ; ચાખ્યું ભ ક્ષ ભોજન કરે આપ તેણે વિસર્યાં માને બાપ. ૨૧ પા મ્યો અધરામૃત પકવાન, તેણે વિસાર્યું હરીનું ધ્યાન, ઓખા સુખ તણો સગ, તેણે વિસાર્યો રત્નાગર. અ નીરુદ્ધની ચાલ છે ગમતી; નથી નારી મુખે ઓસરતા હીડે ઓખાની પુંઠળ ફરતાં, ઘેલો કીધો મરજાદા આણ્યા ન સુજે દિવશ કે રેણી; રાત દિન નિરગમે છે રમી, ચારે આંખે ઝરે છે અમી, સુધબુધતો વિસરી ગઇ, એ ટલે ચોમાસુ ગયું વહી. ૨૫

વલણ.

ચોમાસુ વહિગયું, આવ્યો આસો માસરે;
કન્યા ટળીનારી થઇ, ઓખા પામી સુખ વીલાસરે.

રાગ મલ્હાર કડવાં ૫૨

વર્ષાત્રતુ વહિ ગઇરે, રમતાં રમતાં રંગ વિલાસ; સુ ખ પામ્યાં ઘણુંરે, એટલે આવ્યો અશ્વીન માસ. ૧ અ ક સાગે સહચરરે, આવી સરદપુનમની રાતરે. માણેકઠારી પુરણી મરે, ઉતમ દિસે આસો માસ, ૨ ચંદ્રમાને કી રણેરે, એહાં હીંડોળે નર નાર, હાસ વિનોદમાંરે કરતાં વિ વીધ વિલાસ. ૩ રમક રાય તારે તેણે દીઠા રાજકુમાર કન્યા રૂપ ક્યાં ગયુંરે ઓખા દીસે હવે નાર. ચિત્રલેખા

કયાં ગઇરે એકલી દીસે છે ઓખાય; રાતી રાતી આંખ
ડીરે ફુલ ફુલી દીસે કાય. ૫ પીંડે ઉર ઢાંકતીરે. શાકે
થયા છે નખ પાત; અધુરપે શામતારે કોઇક પુરષ દંત
નો ધાત. સેવક સંચર્યારે, એવો દેખીને આચાર મંત્રી
કોભાંડનેરે. જઇને કહયા સમાચાર, ૭ પ્રધાન પરવરયોરે
જયાં છે અસુર કેરો નાથ, રાયજી સભાઓરે મંત્રી કહે
છે જોડી હાથ, લોકીક વારતારે કાંઇક આપણને લઇ, ન
જીભ્યા છેદીયેરે, કેમ કહીયે વજ્ર વચન. બાળકી તમ ત
ણીરે તેતો થઇ છે નારી રૂપ, વારતા સાંભળીરે, આસન
થી ઢળીયો ભુપ, ધ્વજા ભાગી પડીરે એતો અમથી અ
કસમાત; બાણ કોપગો ઘણુંરે મંત્રી સાંભળી સાચી વા
ત. શિવે કહ્યું તે થયુંરે તારી ધ્વજા થાશે પતન. તેવારે
જાણજેરે રીપુ કોઇક થશે ઉત્પન્ન જનમ્યો મંત્રી તમોરે.
જુઓ પુત્રી કેરી પેર, કોઇ જાણે નહીરે, તેમ તેમ તે
ડી લાવો ઘેર. પ્રધાન પરવરયોરે સાથે ડાહયા ડાહયા જ
ન: ઓખાને આળીયેરે હેઠે રહીને કહે છે વચન, કઉભાં
ડ ઓચરયોરે ઓખાજી દોને દરશન, ચિત્રલેહા કયાં ગ
ઇરે ચાલો તેડે છે રાજન. થરથર ધ્રુજતીરે પડી પેટડા
આમાં ફાળ; શું થાશે નાથજીરે, આવી લાગી મહાજંજા
ળ. તેમે રખે બોલતારે; તાથજી દેશોમાં દરશન, મુખ ઉ
ડી ગયુરે ઓખા નિર ભરે લોચન ૧૭ બાળા બહુ વ્યા
કુળીરે, કાંઇ ફદળીકેરે વરણ; કરાણ કરયા વીનારે કસુકી
પેહેરી અવળે વરણ. બારીએ બાળકીરે ઉભી રહીને ત્યાં
આવી; કોભાંડે કુંવરીનેરે ભય વચને કરી બોલાવી. ચિ
ત્રલેહા કયાં ગઇરે તુ એકલડી દીસે બાળ; કન્યારૂપ. કયાં
ગયુરે ખીજશે બાણાસુર ભુપાળ શરીર સંકોચતીરે કર

નીરે કરતી મુખડા કેરી લાજ; ઘરમાં કોણજ મુરે-છે ને સાચુ કહોને આજ. ગળસ્થળ કર ધરીરે કોઇ પુરા હંતને. ઘાત, શણુવટ તાણુતીરે બોલી ઓખા ભાગી વા ત. દીલ સારૂ નથીરે, ચિત્રલેખાએ કીધું સઘન; તેણે હું આકળીરે દુખણી નીર ભર્યું લોચન. ૨૩ મંત્રી ઓચ રયોરે ઓખા બોલે આળ પંપાળ હેઠાં ઉતરોરે નહીંતો ચહડીને જોઇશું માળ.

પલણુ

માળ જોઈશુ તમતણો. ભાગશે તમારો ભારરે;
એવું જાણીને ઉતરો, રાય કોપ્યાછે અપારરે.

રાગ રામગ્રી કડવા ૫૨

કન્યાયે ક્રોધ જણાવીયો હાકોટ્યો ,પ્રધાન; લંપટ બો લંતો લાજે નહી, ધઇડપણે ગઇ સાન કન્યાએ૦ પાપી પ્રા ણુ લેવા કયાંથી આવિયો બોલતો ક્ષુદ્ર વચન; એવા સારૂ કીધી જોઇશે. જીભલડી છેદન. કન્યા૦ ૨ હું તો ડા હયો દાનવ તુને જાણુતી, ભારેખમરે કુંભાંડ; એવું આ ળ કાને ન ચડાવીયે, ભાગી પડેરે બ્રહ્માંડ કન્યાએ૦ ૬ હેવા દેને તુ મારા માતને. પછી તારી વાત; હત્યા આપુ તુજને કરૂ ઝંપાપાત. કન્યા૦ કુંભાંડ લાગ્યો કંપવા ૫ છી, પુત્રી પરમ પવિત્ર, પછી કાલાવાલા માંડીયા, ન જા ણ્યુ સ્ત્રીચરિત્ર. કન્યાએ૦ ૫ બાઇ રાજાએ મુજને મોક લ્યો લોકે પાડયો વિરોધ; ઓખાજી પુછ્યા માટે, આવડો શો ક્રોધ, કન્યા૦ ૬ એવું કહેતાં સેવક, બાણાસુરની પા સ, રાજાએ મંત્રીને કહાવીયુ જુઓ ચઢીને આવાસ. ક૦ ૭ કુંભાંડ કોપ કરીને ગાજીયો વજડાવ્યાં નિશાન, માળી એથી બંને ઉતરો, બાણાસુરની આણુ, કન્યાએ૦ દાસને

આપી આગના, સ્થભ ફરીને છે દન, ત્યેમાએ આંસુડાં ઢાળીયાં ચંપાશે સ્વામીન કન્યા૦ ૯ હોંકારે અસુરનો સાંભળી ઉભો થયો અનિરૂધ, મેઘની પેરે ગાજી યો, કંપી નગરી બુધ, કનયા૦ ૧૦ મંત્રી કહે સુભટ સાંભળો; કોઇ જોદ્ધા બોલ્યો આંહી, આપણ નાદે ઉઠીયો મેઘ શબ્દથી સહી, ક૦ ૧૧ ઓખાએ નાથને બાથમાં ઘાલીયો, શું જાવોછો વળી; મરડી મરડી જાયે જુદ્ધને હવડા જાઊં કહી. ક૦ ૧૨ આ શો ઉદ્યમ વઢવા તણો નથી બાપનું ધામ, દાનવને માનવ જીતે નહી ન હોય ઈદુ સંગ્રામ ક૦ ૧૩ નાથ કહે સુણ સુંદરી, વાત સઘ ળે થઇ. હવે ચોરી શાને આપણે, બેશીયે બારીયે જઇ, ક૦ ૧૪

વલણું.

જઇ બેઠાં નર નારી બન્ને, વાત વિપ્રીત કીધીરે; છજે બજે કામ કુંવર ઓખા આંઠગે લીધીરે.

રાગ રામકળી કડવા ૫૩

જોડી જોવાને જોધ મળ્યા ટોળેજી, ઓખા બેસારી અ નીરૂધ ખોળેજી, કંઠમાં બાંવલડી ઘાલી બાળાજી, દેખી કોબાંડને લાગી જવાળાજી. ૧

ઢાળ.

જવાળા પ્રગટી બાળ પ્રગટી, સુભટ સહુ જોવા મળ્યા. ૧ લઘુ મંત્રી કહે આઇ બળ શોભે, હરી ઉછંગે કમળા. આવી સુતા સંગ બેઠા, જ્યાં પર સ્વરૂપને લજાવંતો, તે માળીયામાં કેમ પેઠા, નીશંક થ શ નહી પંગી તહો હે બજે બેઠાં નિર્લજ નરને નારી; હાસ્ય વિનોદ કરે થ

ણુંને નિરલજ નરને નારી; હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણોને લ જ્યા ન આણે મારી. ૩ ઓખાએ અપરાધ માંડયો ધાઇ ધાઇ લેછે સોઇ, પ્રધાન કહે એ પુરૂષ મોટો, કારણ હિસે કોઇ. ૪ અંબુજ વર્ણી આંખડીને, ભ્રકુટી રહી ખમખમી, શેમાવળી વાંકી વળી, વઢવા રહયો ટમટમી. માળ ઘેરયો સુભટ સર્વે. બોલેછે આતંડ. અહો વિભિચારી ઉતર દેકો એમ કહે કુંભાંડ. અલ્પ આયુશના ધણી જમપુરીના મારગ સત અંકુર સરીખા રીપુ માંથે, કેમ થઇ બેઠો સ્વચ્છ, ૭ બાણુ રાય તેની દીકરીને ઇંદ્રિન થાય આમ તે રાજકુંવરીની સંગે તું રહીને બેઠો બાળ. સાચું કહે જેમ શીશ રહે; કોણ નાત કુળને ગામ, યથા રથ તું ભાખજે. કેમ સેવ્યું ઓખાનું ધામ. ૯ અનિરૂદ્ધ વળતો બોલીયો, સાંભળો સુભટ મીત્ર, ક્ષત્રી નંદન ઇચ્છાયે આવ્યો બાણુનો જમાત્ર. મંત્રી કહે અલ્યા બોલ વિચારી, ઉતરશે અભિમાન. જમાત્ર કોનો બાળકો કોને દીધું કન્યાદાન. અપરાધ પુરણ ઉતર દેકો તને બાણુરાયની આણ, આ દાનવ તારા પ્રાણ લેસે મરણ આવ્યું જાણ, વિચાર જાણે જીવ્યાનો, પડયો વરાંસે સુક;શીક હોય તો હાકી ઉડે, પણ દીસે છે જાંબુક. એક જણાને જોઇને, પાછો ચાલ્યો કોભાંડ, કૌભાંડનું વાક્ય સાંભળી પાછો ચાલ્યો બળીરાજાનો તન. સાંભળનાગાં ચાર લાખ યોદ્ધા મોકલ્યા તતકાળ, તે ઓખાયે દીઠા આવતા પડી ફાંદમાં ફાળ. ૧૫.

રાગ પરજ કડવાં ૫૪

કામની જ્યારે કડક દીઠું ઓખા થઇ નિરાશ અરે.

દશાવ આશું કીધું, મારા મનમાં હતી મોટી આશ, વા-
લમ કેમ વડકોર વડશો મારા પાતળિયા ભરથાર વા૦
આછી પોળી ઘીયે ઝબોળી, માંહે આંબારસ ઘોળી. તમે
જમતા હું પીરસતી ભરી કનક કચોરડી, વા૦ આલોટે પા
લોટે અવનીપર રૂદન કરે અપાર; બોલે નહી નયણે વર
સે આંસુ ધાર વાંલા૦ ઉઠે ને વળી બેઠા થાય વદન વી
કાશણુ વીર. તીત્ર બાણુ જ્યારે છુટશે કેમ શેહશો કો
મળ શરીર વા૦ ૪ મારા માત પીતાને જાણ થયુંને, ક
ટક મોકલ્યું પ્રૌઢ. પાપી બાપે કાંઇ નવ જાણ્યું, બાણા
સુર મહા મુઢ. ૫

રાગ હાળ કડવાં ૫૫

ઘેલી નારી કાલાવાલા જે કરે તે ફોક અમો એવું જુ
દ્ધ કરીશું તે જાણે નગરના લોક. તું જાણે પિઉ એકલા
ને, હાથ નહી હથિયાર, તારા બાપે ચાર લાખ મોકલ્યા
તે મારે મન ચાર. તું પિઉ એકલાને કર નથી ધનુષ્ય
ને બાણુ, એક ગદા જ્યારે ફરશે ત્યારે લેઈશ સર્વેના પ્રા
ણ . ૩ ચિત્રલેહા ચતુર નારી વિધાત્રીનો અવતાર; ઓ
ખાયે તે ધ્યાન ધરીયું આવી માળિયા મોઝાર. એવું ક
હીને જોયું સજ્યામાં, ગદા તો નવદીઠી, ચમકીને પુછ્યું
ચિત્રલેહાને અંગ લાગી અંગીઠી ચિત્રલેહા કહે મહારાજ
હુંતો ચતુર થઇ નવ ચુકી, મેં જાણ્યું મુજને મારશે,
ગદા દ્વારીકામાં મુકી અનિરૂદ્ધ કહે શાને વઢુ મારે હા
થ નથી હથીયાર. ચિત્રલેહાયે નારદ સંભારયા, માળીયા
મોઝાર, નારદ કહે મુજને કેમ સંભારયો કઉભાંડ કેરા
તન; મહારાજ જુદ્ધ ચઢે અનિરૂદ્ધ દીજે આશીરવાદ વ

ચન. આશીરવાદ નારદે દીધો, શોભાગ્યવંતી ઓખા બા ઇ ભલો ભલો પુત્ર પ્રદ્દમનનો ચિરંજીવી અનિરૂદ્ધ ભાઈ, ભલો તું પુત્ર પ્રદ્દમનનો, વીર ઘણો વીકાળ, અંતરિક્ષ ઉ ભો હું જોઉછું આણે સરવનો કાળ. ૧૦ અલ્યા ઘણી વારતો બેશી રહયોને વાત તણું નહી કામ. બધરામાં બકરીયો બાંધી તે બોળ્યું બપનું નામ. અનિરૂદ્ધ કહે શા ને વઢું હથીયાર નથી કાંઇ એક, જોદ્ધા ઝાઝા શોર કરે છે ત્યાં શો કરવો વિવેક, નારદ કહે છે ઓખા બાઇને તું આદ્ય જગતની માત, તારૂ સામરથ હોય જટલું આ પ સ્વામીને હાથ ઓખાયે એક ભોંગળ લઇને.કહાડી આ- પી ઘરમાંથી બહાર; સ્વામીના કરમાં આપી તેમાં હજા ર મણનો ભાર, વીર વિકારી ભોંગળ લીધી; માળયામાં થી ધાય, ચાર લાખ જોધા તરવરીય. તે સામો જુધને જાય, ગેડી ગુપ્તી ફરશી તુંબર, છુટે ઝાઝાં બાણ; માળિ યાને ઢાંકી લીધું જેમ આભલીયામાં ભાણ, આવતાં બા ણ ભેગાં કરીને, પાછાં નાંખે બાળ; ઊંચેથી આવી પડે તે, આણે સરવનો કાળ; ભડાક લઇને ભોંગળ મારી, અ નીરૂધે જેણી વાર, તે ઝણકારા કરતી આવી, તેણે કરયો સંહાર, અનીરૂધ કેરો માર ઘણો તે જોધાયે ન ખમાય મારી કટક સરવે કટકા કીધું આપે નાઠા જાય, રહો ર હો શા માટે નાસો કાં થાવોછો રાંક; હું તમારા કાજ આ બ્યો છું મારો ન કાઢો વાંક, ૨૦ અંગ ધ્રુજે કાંઇ નવ સુ જે, આવ્યા રાયની પાસ, શું બાણાસુર બેશી રહયોને કટક થયું સરૂ નાશ, જોધા સહુ નાશ થયાને, ચોરીએ નાઠા સાર; તમને આવ્યો સંભળાવવા. ઘણું કરી પોકા ર. નાશ રાજા ભુંગળ આવી પ્રાણ તાહારો જાય, બા.

—ઝુર પઠ઼ળ ગાભરો દઈવ આતે છુ ..., ગોજન શ
યે છ લાખ મોકલ્યા, જઇ કરયો સંગ્રામ, મારી બાંધી
લાવો કહ્યું ફ્રેડો તેનો હાંમ, જોધા આવ્યા જોરમાં તે
કરતા મારો માર છ લાખ આવી ઉભા રહયા તેના બ-
ળ તણો નહી પાર કોઇ એક જોજનને બે જોજનના જો
ધા ઊંચાય, કોને માંથે શીંગડાંને, લોચન ઉદરમાંય- ખડ
ગ ખાંડાં તુંબર ફરશી ગોળી હાથે નાળ; તોપ કવચ ર
ણુ ભાલા બરછી, મુદગરને ભીડો માળ, સાંગ સેડી શુ-
ળને ઝલકતી તરવાર, બાણાસુરના યોધાને કરતા
મારો માર. કોઇક કચરઘાણ થયાને, પડયા પૃથ્વીમાંય.
શ્રીઅનિરૂ પછી વિચારયું ગદા પડી છે સુરણ. જોધા આ
વ્યા જોરમાંતે. કેમ પામશે મરણ પછી પડતું મુક્યુ પૃ
થ્વી ઉપર, ગદા લીધી હાથ; કાળચક્રની પેરેઝુઝે, સહુ
સંહાર્યા સાથ. કોઈ જોધાને ઝીકી તાંખ્યા. ઝાલ્યા વળ
તી કેસ, કોઈને આડબોડે મુકીયે કોઇને પગની ઠેસે. કોઈ
ના મોઢાં ભાગી નાંખ્યાં હાથની લપડાકે કોઇને મારી ભુ
કો કીધો ભુંગળને ભડાકે. એમ હુલ્લડ કર્યું ને ત્રાસ પ
ડીયો, ભુંબારણ બહુ થાય, છ લાખ ચકચુર કરીને ગ-
યો માળિયામાંય. નાઠા જોદ્ધ. જાણે ગયા જ્યાં છે બાણા
સુર રાય, નાશ રાજા ભુંગોળ આવી પ્રાણ તારા જાય.
નોહે નોહે કાંઇ નાનો કુંવર, દિસેછે કોઇ બળિયો; ઘણી
વારનો જુધ કરેછે કોઇને ન જાય કળિયો. કૌભાંડને તેડાવી
પુછયું હવે શું કરવુ કાજ. આટલે છોકરે નીચુ જોયલા

બાણુ ધોકડીક માર કાજ ૩૭

રાગ ભીભાસ કડવા ૫૬

મતબાલો મહાસે માળમાં જઇ ૮.૧.૫વે સભામાં સંભળાવ્યું કઉભાંડ ચઢડીયો કાળ, મતબાલો મહા લે માળમાં. ટેક..જાગ કહ્યું પણ કાંઇ નવ દીઠું સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળેરે, કહો કઉભાંડ હવે શું કરવું મારો ૦.૧૨ ભુપાળમાં. મતબાલો૦ ૧ સહુ સેન્યાનું સાગરથ બાન્ધું; વિખિયાયો બળગ્યો બહુ બળ દીઠું છે બાળમાંરે, મ૦ ૩ તે નહી થાય આળગો; જેમ સાંખી મદ જાળમાંરે, બા ળક બકરીને શીદ બ્યોસરો, તેમ જોવા શીહની ફાળમાં મત૦ એ બાળકને જે બાંધી લાવે તેને વધાવું રતન ભરી થાળરે. સીંહપણું વેરાઇ ગયુને થયું સંગ્રામ શા ષાળમાંરે, મત૦

રાગ સોરઠ કડવાં ૫૭

કઉભાંડ કહે તું સાંભળ રાજા એક સાગો મર્મ એ ભુંગળે દસ લાખ માર્યા, જેણે ન રહ્યો તારો ધર્મ. ૧ અચરજ એક લાગે છે મુજને, પડી અસંભે વાત એ ભુંગળે દસ લાખ માર્યા. કીધો મહા ઉતપાત. ૧ પુર વે મેં તને પ્રિછવ્યો, અહંકારે થયો તું અંધ; અહંકા રે લંકાં બાઇરણ રોળાયાં દસ સ્કંધ. અહંકાર ચંદ્રમાએ કરયો, તેને રોહણીશું સંજોગ, છવીસ નારી પરહરી,મા રે ભોગવો ખઇ રોગ. એવા અહંકાર હું અનેક કહું તુ સાંભળને ભુપાળ, વાંક કોઇનો કાહાડીશ નહી કુડસું તાર કપાળ. અહંકાર તુજ બાપે કરયો જેણે છત્યા દસ દીગ પાળ, વામન રૂપ વીઠલે ધરીને બળી ચાંપ્યો પાતાળ. અ હંકાર કોઇનો છાજ્યો નહી, ગર્વ ન કીજે રાય ગર્વ કો ઇનો રહયા નહી, તમે વિચારો મનમાંય ૭ પેહેલી ઇન્

જા ભાગી પડી, વરસ્યો રૂધીરનો વરસાદ; નક્ષત્ર તુટીને
પડે, થવા માંડ્યો ઉતપાત. હવે તતબર થઇને સેન્યા સાં
બળો, રાય બેહાનું નહી કામ, દસ દીશા તું જીતીને આ
વ્યો, છોકરે બોલ્યું તારૂ નામ. રાય પેહેલો મેં તુને પ્રિ
છ્યો, પ્રતાપ તારો પ્રતક્ષ; આ સમે એવી લોકતામાં
ઉદય પામ્યો અરત, સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળમાં, કહેવાગો તું
એક, ત્રણાવત તુજને કરગો, એમ છોકરે વળ્યો છેક. વચ
ન એવું સાંભળીને; રાયની ગઇ છે સુધને સાન, શીથળ
અંગ દેખી રાજાનું, પછી બોલયો પ્રધાન, કબ્રાંડ કહે
તું સાંભળ રાજા, પ્રાક્રમ તાહારૂં પ્રચંડ, શશા ઉપર સાં
હ આખંડ તે, તેમ પૃથ્વી કરૂં શત ખંડ, કહોતો તેને
બાંધી લાવું, એમાં તે કેટલું કામ, શોણીતપુરના સુભટ
કેરા, વદન ટાળુ શામ. રળીયાત થયો રાય વચન સાંભ
ળી, આપ્યા સહુ શણગાર, તું મારો વડો બાંધવ, આ
તારો સરવ ભંડાર, જાઓ વીરો તમે વેગે જઇને, કરી
આવો શુભ કામ, વધામણી વેહેલી મોકલજો, પેલા શ-
ત્રુનો ફેડી ઠામ. વચન શીશ ચડાવીને ઉઠ્યો, તેણે કીધો
શહુ શણગાર, સેન્યા સઘળી સજ કરી, તેની શોભાનો ન
હી પાર. મદા મેંટા ગજ ગીરીવર સરખા, મગદજીત
કહેવાય, હીરા માણેક રત્ન જડીત્ર અંબાડી તેની જોતે ર
ત્રી ઢંકાય, સુર્યબંશી શોમવંશી, પાખરીયા કેકાણ, મોરડે
મોતી જડીત્ર તેને, હીરા જડીત્ર પલાણ, અનેક અસ્વ
દોરી આગળ, ગણતાં ન આવે પાર. અટક પાલખી રથ
ઉટાસને; તેને સુભટ થાય અસ્વાર, શીહલદ્વીપનો હસ્તિ
મોટો તેને જડયાં માણેક અપાર, મેઘાડમર છત્ર ધરીને
રહે મંત્રી થયો અસ્વાર. નગારાંના તો ઘોશ વાજે શર

ણાઇયોનાં તુર; સેન્યા સઘળી પરવરી, જાણે સાગર આ
વ્યું પુર, નાળ ગોળા કવચ ભાથા, કરતા મારો માર; મા
ળીયા આગળ ઉભા એટલે ઓખા કરે વિચાર. સ્વામી
તમારા મનમાં આવે તો કહુ વાતી આજ, ચીત્રલેખા
દ્વારીકાં લેઇ જાય તો સીજે સઘળું કાજ, વચન સુણીને
જ્વાળા લાગી ચઢી અનિરૂદ્ધને રીસ, ચરણુ કેરી આગ
ળથી જ્વાળા લાગી સીશ; યુદ્ધને વિશે સનમુખ ન રહુ
તો લાજે મારો વંશ બાણાસુરને એણીપેરે મારૂ, જેમ
કૃષ્ને મારયો કંસ. એવા માંહે જોદ્ધા આવ્યા, દેવા લા
ગ્યા ગાળ, ક્રોધ ચડડયો બહુ કામ કુંવરને કીધી ઇચ્છા
દેવા ફાળ, ૨૭

વલણ.

ફાળ દેઉ અંત લેઉ હોકારો તવ કીધોરે;
ઓખાએ અનિરૂદ્ધ માળીયામાં ઉચકીને લીધોરે, ૨૮

રાગ ભુપાળ કડવા ૫૯

ઓખા કહે કંથને એમ ન કીજે, બાણીયોશુ વઢતાં બી
જે. એ ઘણાને તમો એક જાતે, સૈન્ય મોકલ્યુ મારા તા
તે દૈત્યને વાહન તમો પાળ, એ કોણુ તમો સુવાળ. એ
ને તો કવચનેને બક્તર, તમારે આંગે પીતાંબર; દઇત્યને
સાંચ્યો બહુ ભાલા, પ્રભુ છો તમે ઠાલા માલા, આતો
મસ્તાન બહુ બળીયા, તમો સકોમળ પાતળીયા, પેહેલું
મસ્તક માહારૂં છેદો, સ્વામિ પછી અસુરને ભેદો, તમા
રી દેહ દેખી હુંતો મોહુ, નેત્રે જુદ્ધ કરતાં કેમ જોઉ; સુ
વા દઇત્ય કરે પોકાર, પ્રભુ પ્રાણુ કંપે છે મારા, ઇચ્છા
અંતરમાં પેઠી, દઇત્યે માળિયું લીધું લુટી ઘણુ ક્રોધી વી-
રોધી છે બાણુ, હાકો ઇંદ્રનું જાગે આશન જક્ત સ્તંભે

તાતની હાકે, બાણુ સૈન્યા ચઢાવી છે ચાકે. જેને નામેને મેરૂ હાલે, સકધારી સરખે નવ ચાલે. ક્ષત્રી સાશ રહેછે બીતો, તમો કઇપેરે તેને જીતો, મંત્રી રહ્યો છે દંતજ કરડી. શું ધાર્યોછો મુછો મરડી. કંથ કહે ન કરૂ સંગ્રામ નાશી પેઠાનો કીધો ઠામ. હવે જીવતાં છુટવું નહી સૈન્ય માંરીયે સામા થઇ, નથી ઉગરવાનો ઉપાય ત્યારે ભય પાગે શું થાય. નાકે લાંછન લાગે કુળમાં છે શામ ને લાંછન મુગમાં મકુ વરવા જે માણીગર ડોલે; ન ડોલેતો અલશીયા તોલે.વન ગાજે કેસરી દે ફાળ ના ઉઠેતો જાણવો શીયાળ ક્ષત્રી સોંઢ દેખીને દળ ન જાણુતો જાણવો બંઢળ, હાકે વાઘ ન માંડે કાન, ન માંડેતો જાણવો શ્વાન, ઘરમાં જો ધાકો રહે પેશી તો ચરણુ ચીના રહે બેશી, એમ કહીને ઓખા આગળી કીધી, ભડ ગાજ્યોને ભોંગળ લીધી, અસુર સેન્યામાં જઇને અડીયો, છજેથી કપીની પેઠે પડીયો, જેમ ચંદ પેસે વાદળમાં તેમ અનિરૂદ્ધ પેઠો દળમાં, વાદળ ચંદ્રને લે જેમ વીંટી, તેમ અનિરૂદ્ધને લીધો વીંટી; અસુર કહે એ ગાનવી કશુ બહુ શીંદમાં અગલુ તિશ્યુ જો મુગટ મંત્રીને ચરણે ધરે, તો તું મૃત્યુ થકી ઉગરે, તેનાં વાયક એવાં સાંભળી અનિરૂદ્ધ ધાયો હોકારો કરી, નાખે દત્ય ખાંડાં મુદગળ તેમ વિષ્નું ભુગોળ, વીસ સહસ્ર અસુર સહિ તુટયા, એ કીવારે બહુ સર છુટયા; આયુધ ધારા રહી છે વરશી ફરસી પરિઘ આયુધનો ફરશી થાય દાનવ ટોળે ટોળાં વરસે ભીડ માળને ગોળા. બોલે દુંદભીનાદ ગડગડાટ, થાય ખાંડા તણા ખટખડાટ, હાકે હસ્તીને પાડે ચીચવાટ રથ ત્રાવાજે ગડગડાટ હોય હય ઘણા હણુહણાટ, દેખી દોહલો

નાથનો ઘાટ, થાય ઓખાને ઉચાટ, દેખી દોહલો નાથનો ઘાટ પછી દાનવને વાજ્યો દાટ અનિરુદ્ધે મુકાવી વાટ કોઇઝીક્યા ઝાલી કેશે, કોઈને ઉડાડ્યા પગની ઠેસે. કોઇ હણ્યા ભુંગળને ભડાકે કોઇનાં મોં ભાગ્યાં લપડાકે કોને ભાલા વાગ્યા ભચ, કોનાં નાક વઢાયાં ટચ, કોઇ અદ ક્ચરા કોઇ પુર, મારી સેન્ય કર્યું ચકચુર, તે રણમાં બ યાનક ભાસે બળ દેખી ઓખા ઉસારો મેંતો આવડું નો તુ જાણ્યું ચિત્રલેહાએ રતાજ આંખ્યું થાય પરશેવો અનિ રુધને દીસે નાથ રૂધીરમાંરે ઝીલે, ભડ ગાજ્યુ ને પડયુ ભંગાણ નાઠો કોલાંડ લેઇને પ્રાણ, થયું બાણાસુરને જા ણુ એક પુરૂષે વાળ્યો ઘાણ. અસુરને ચઢીયો બહુ કોપ, સજ્યાં કવચ આયુદ્ધને ટોપ, વાગી હાકને ચઢીયો બાણ, તેતો થયું ઓખાને જાણ.

વલણ.

જાણ થયું જે તાત ચઢીયો, કોણ જીતશે શહસ્ત્ર હાથરે ઓખા આંખ ભરતી રૂદન કરતી પછી સાદ કરતી નાથનેરે

રાગ રામગ્રી કડવાં ૫૪

મારા સ્વામી હો ચતુર સુજાણ બાણુદળ આવ્યુંરે જા દવજી દિસે સેન્યા ચારે પાસે, હવે શું થાશેરે જાદવજી; એતો બળિયા સાથે બાથ નાથ કેમ ભડોરે જાદવજી, સા મો દઇત્ય છે કુપાત્ર માટે હારીને છાંડોરે જાદવજી આ દ ળ આવ્યું બળવંત દીસે રીસે રતારે જાદવજી ગે હલડા અસુરને મુખે, રખે ત્યાં જાતારે જાદવજી એ ગ- જ આવે બળવંત દંત કેમ શોહેશોરે જાદવજી અસુર અ રણવઘાય તણાણા જશોરે જાદવજી, તેવું જાણીને એ સરીએ ન કરીએ ક્રોધરે જાદવજી; એકલડા આશરો શાનો

માનો પ્રતિબોધરે જાદવજી, ધીરા થાઓ તો ધાયો વહાતે ધ્રાંસુરે જાદવજી, મારી ફરકે છે જમણી આંખ વરસે છે આંસુરે જાદવજી મુને દિવશ લાગે છે ઝાંખો ભુગળ હેઠી નાંખીરે જાદવજી. હું તમને સમજાવું. આ વાર વચત માર ભાખોરે જાદવજી તુમે મુજ દેહડાના હંસ મુકોને જુ ધરે જાદવજી પાછા વળોજી લાગુ પાય માનો મારી બુદ્ધ રે જાદવજી ઘેલી દીસે છે ધરણી તારૂણી આશી ટવરે રા ણીજી, અમો બાણુ થકી ઓસરયું કરશું શેવર રાણી જી, આવ્યો બાણાસુર ભુપાલ તેને હું મારરે રાણીજી ત ના છેદુ હાથ હજાર દળ સંહારરે રાણીજી આનરૂધ ર- ણ થકી ઓસરે તો લ.જે શ્રીગોપાળરે રાણીજી, હવે અં ત આપણો આવ્યો હવે નાઠે આગરે રાણીજી.

વલણ

નાઠે આવે આળ નવ કીજીયે, ઉપવાદળે કહે પ્રમાનંદ ઓખાબાઇયે અનિરૂદ્ધને કર્યો સાદરે.

રાગ વેરાડી કડવા ૬૭ .

ઓખા કરતી કંથને સાદરે હો હઠીલા રાણા એ શા સારૂ ઉનમાદ હો હઠીલારાણા, હુંતો લાગું તમારે પાય હ ઠીલા રાણા આવી બેસો તે ગાળિયા માંય હોરે હઠીલા રાણા, ૧ હુંતો બાણને કરૂ પ્રણામ. હોરે૦ છે કાલ.વાલા નું કામ હોરે૦ એતો બળીયા સાથે બાથ હો૦ તેતો જો ઇને ભરાયે નાય હો૦ એતો તરવું છે સાગર નીર, હો૦ બળે ન પ.મીએ પેલી તીર હો૦ એતો ભેદે તમારૂ ગા ત્ર હો૦ સામા દઇત્ય છે કુપાત્ર હો૦ મને થાય છે માન શુકન હો૦ માર ફરકે છે જમણું લોચન હો૦ મારો મોતીનો તુટયો હાર હો૦ ડામે નેત્ર વહે જળધાર હો૦

દીસે ગગને ઝાંખો ભાણ હો૦ દીસે નગરી તે ઉજડ ગ
ન હો૦ રૂવે વાયસ ગાયને સ્થાન હો૦ એવા માઠા થા
ય શુકન હો૦ હુતો રજની દેખુ ધરણ હોરે૦ એતો સા
ગરે ઓગણીત વરણ હો૦ આવ્યા અગણીત અસ્વાર હો.
માંહો માંહે થાય છે હોકાર હો૦ ઓ દુંદભીએ વાજ્યા
ધાય. હો૦ એતો સેન્યા તમપર ધાય હો૦ ઓ આવ્યું
દળ વાદળી હો૦ ઓ ઝળકે ભાલાનાં ફળી, હો૦ પાખર
બક્તર પેરયા હો૦ દઇત્ય ભરાયા આવે કોપ હો૦ આવા
જે ધુધરમાળ હોરે૦ અસ્વ દેતા આવે ફાળ હો૦ તેતો
શુરવીર મહાકાળરે હો૦ હવે થાશે કોણ હવાલ હો૦ના
થ જુવો વિચારી ગગન હો૦ જુધ રહેવા દ્યો રાજન
હો૦ જો લોપો મારી વાણ હો૦ તમને માતપીતાની આ
ણ હો૦ આવ્યાં બાણ તે પલ્લેકાળ હો૦ મેઘાડમર છ.
ત્ર વિશાળ હોરે હડી૦

વલણ.

ગેધાડમર છત્ર બિરાજે, ઉલટી નગરી ઘુઘરે, અગણી
ત અસ્વાર આવિયા તેણે વીંટી લીધો અનીરૂધરે.

રાગ સિંધુ કડવાં. ૬૨

આવી સેન્યા અસુરની અનિરૂધ લીધો ઘેરી; કામકુંવર
રને મધ્યે લાવી વીંટીવળ્યા ચોફેરી. અમર કહે શું ની-
પજશે ઇચ્છા પરમેસ્વરી, રીપુ ગજના જુથ માંહે અનિ
રૂધ્ધ લઘુ કેસરી; બાણરૂત્યને શું કરૂ જો ભુગળ ધરી ફો
ગટ, વેરી વાયસ કોટી મળ્યા. હવે કેમ જીવશે પોપટ.
બાણાસુરે વાર્યા નવ કરશો કોની ઘાત, વાંટો સોદરા
કુ મળીને હું પુછુ તેને વાત, ગાળીયેથી આખાબાઇરે

ન મુકયું છોડી, પીતા પાસે જોધ સરવે હાથ રહયા તે
જોડી. બળવંત દીસે અતી ઘણું સેન્યા બી:ામણી, પ
વન વેગે પાંગરીયા તે રહયારે હણહણી. આ દળ વાદ
ળા કેમ શોહેશો એ સ્વાગી શકાગળ અરે દઇન હવે શું
થાશે પ્રગટ કામનાં ફળ ઘઇવના કીધા દઇત્ય મુના, તેને
દયા નહી લવલેશ; કાચી વયમાં નાથજી; નહી આંગ્યા
દુજને દેશ. ચાર દીવશનું ચાંદરણું કર ચઢી ગયું વહી
અરભક નમારો એકલો વીંટી વળ્યા અસુર, એવું જા-
ણીને સહાય કરજો એ સામળીયા સુર, કષ્ટ નિવારણ
ક્રુષ્ણજી હું થઇ તમારી વહુ જો આંચ આવશે તમ પુ
ત્રને, તો લાજશે જાદવ સહુ, પ્રજાના પ્રતિપાળ છો ત
મો પનોતા મોરારી, સંભાળ સરવની લીજીયે નવ મુકી
યે વિસારી, અમને તોપણ આશ તમારી, અમે તમારાં
છોરૂ, લાજ લાગશે વૃદ્ધને કોઇ કહેશે કાળુ ગોરૂ, પક્ષી
પાલણ પ્રભુજી પુત્રની કરવા પક્ષ, ભાગવાનને ભજતી બા
મતી ભરથાર છે રીપુ મધ્ય. મુખ વદ નેત્ર બીહામણાં
મુખ મુછો મોટા મોટી, તેવા અસુર આવી મળ્યા, એ
ક શંખને સાત કોટી. દળ વાદળ સેન્યા ઉલટી મધ્યે
આવ્યો અનિરૂધ, વીર વીંટયો વેરીયે જેમ મક્ષીકાયે મ
ધ. ધનુષ્ય ચઢાવ્યાં પાંચસે બાણો બહુ ચઢાવે બાણ આ
શે ગુણીજન ગડગડે બહુ ગડગડે નીશાન. અંતર ચાર
ભક આમ વીંટયો, તેમ શોભે છે ખંડુ લઘુ જેગ! ઉલટ
ધણીને લેલાટે શ્વેત બીંદુ લઘુ કુંજરની સુંઢ સરખા શો
ભે છે બે ભુજ, સારાસન સરખી ભ્રકુટી નેત્ર બે ખાંચુ-
જ ત્રણમન જે વહતો નથી આંખુનો જે બાહુ અનિરૂધ
અસુર એવા શોભે જેમ ચંદ્રમાં રાહુ આવી જોડું વહે

દષ્ટે, મુછો મોટી ચક્ષ, વપુ શોભાવે ભુજ બલાને [illegible]
રૂપ છે વૃક્ષ. ૨૧ આ સમે કહેવાડો. અથવા ઝુંગળનેખા
ર; અચો ટાળુ સસરનો ઉતારૂ એનો ભાર. ૨૨ શુ વપુ
બાણનુ બાલત્વ છે માંહે સર્પનો સાથ; કે પેટમાં પુરવજ
વસે છે, પીંડ લેવા કાઢે છે હાથ. ૨૩ કાઇ નાખે લાખ
ના, એણે ઘડીના ગોટ્યા કર, અથવા કોઇ પંખી દીસે
છે, એણે વંખરાં છે પર. ૨૪ ત્યારે હસતુ આલ્યુ બા-
ણને એ શુ બોલે છે બાળ. કુંભાંડ કહે સાંભળો, એત
મને દે છે ગાળ. ૨૫ બળિ સુત અંતર બળ્યો તો બા
કમાં બળવાન; શુ કરૂ જો લાંછન લાગે, નિકર વિંચીને
કન્યાદાન ૨૬ સુભટ નિકટ રાયુ આવ્યો, બોલીયો ગરવે
નફટ લંપટ નથી લાજતો બિટ્યો હણવા સરવે. ૨૭ કુ-
ળ લજ્જા નથી કોણ છે, તસ્કરની પેઠે નિરલજ; અપરા-
ધ આગળથી કેમ ઉગરે, કેમ સિંહ આગળથી અજ.
૨૮ [illegible] આવી નાઠો, કાંઇ કારણ શરણુ બાસે; સા
ચુ કહે [illegible] રહે તુજ, બાળક રહે વિશ્વાસે. ૨૯
કોણ કુળમાં અવતર્યો, કોણ માત તાતને નામ; અનિરૂ-
ધ કહે [illegible] હતો, હવે પુછ્યાનુ શુ કામ. ૩૦ પીતુ
પીતામહ પ્રસિદ્ધ છે, જેનો દ્વારિકાં સંસાર; છોડી છત્રપ-
તી વર્યા હવે, ચાતુર મન વિચાર; વૈષ્ણવ કુળમાં અવત
ર્યો, મારૂ નામ અનિરૂદ્ધ. જો જોડશો તો નગરી બાળી,
નાખીશ [illegible], ૩૨ બાણાસુર સામુ જોઇને હોબાં
ડ [illegible] કરી કન્યા વર્યો તે, કોણ વંશવ પા
પે. ૩૩ પુત્ર જાણી કૃષ્ણનો, પછી બાણુ બસે છે કર
નીચ વરે કન્યા વરી, પછી મારૂ બેહુ ઘર. ૩૪ રીસે [illegible]
ક ધુણાવીને, ધનુષ્ય કરમાં લીપુ બાંધ્યા [illegible] કરવાને,

ઓખાને કુંભારે દીધુ. ૧૫.

રાગ ઝાકી કડવા ૬૨.

અસ્વ કુંઅર રથ બ.થા ભરી, આવ્યો બાણાસુર વૈ-
રી, જોધાને નવ માએ સુર, ચઢી આવ્યુ જેમ સાગરપુ-
ર; ૨ વાજે પંચ શબ્દ રણતુર. મારી જોદ્ધા કર્યા ચકચુ-
ર, બાણાસુરના છુટે બાંણ છાઈ લીધો આભલીયામાં ભા-
ણ, ૨ પછુ કટક દળ ભેળાભેળ, જેમ કાપે કોવાડે કેળ,
આકલા એટલા ધરણી ઢળ્યા તેમાં કોઇ પાછા નવ વળ્યા.
૩ આવી ગદા તે વાગી શીશ, નાઠો હસ્તીને પાડી ચી-
સ. બાણાસુર ઉપર ભુંગળ પડી, ભાગ્યો રથ પડયો કક-
ડી, ૪ રાયની ગઇ છે સુધને સાન, ભાગ્યુ કુંડળ છેદ્યાં
કાન. પાછો લેઇ ચાલ્યો પરધાન, ઘેર જાતામાં આવી સા-
ન. ૫ પછી બોલ્યો રાજન સાંભળો મારા પ્રધાન, હા-
વ હમણાં ભુંગળ આવશે; જાણ્યુ જે જીવતો જશે; પ્ર-
ધાન કહે કાં થયા અજાણ, ક્યાં ગયું મહાદેવનુ બાણ.
એસો તો થાશે કલ્યાણ, આ ફણીએ બંધાશે પ્રાણ. ૭ લે-
ઇ બાણાસુર પાછો ફર્યો, તે ઉપર માગીયે સંચર્યો. અ-
નીરૂધે વિચારી વાત, હવે હું બે જોડુ હાથ, ૮ શીવનુ વ-
ર તે સાચુ કરૂ, વચન એનુ મસ્તક ધરૂ, અનીરૂધે બે
જોડયા પાણ, બાણાસુરે મેલ્યુ બાણ. ૯ આફણીયે બંધાઇ
પડ્યો, ઉપરથી પરવત ગડગડયો. ભાતો ગડદા પાડુ પડે,
તે દેખીને ઓખા રડે, ૧૦ ત્યાંથી મનમાં વિચારજ ક-
ર્યો. અનિરૂધને લેઇ સંચરયો, મારતા કુંવરને લેઇ જાય,
ઓખા હવે માળિયા માંય.

રાગ રામકળી કડવું ૬૩.

માળીને ઝાંઝરે છે ઓખા રૂવે માળિયેરે; બાઈ સખી

બાઈ બની તો નવ ખમાય; કેમ આ કોઈ કહેશેરે એના
પિતાજીને મારીયારે. ૧ બાઈ મારાં પેલા તે ભવનાં પાપ;
બાઈ મારે આવડો શો સંતાપ; શે નથી મરતો પાપી
બાપ; માથેથી ઉતરતીરે રેરે હો પડજો સગા બાપનેરે;
૨ હાંરે મારા કંથની કોમળ કાય, એવા એવા માર તે
કેમ ખમાય; આ પેલા દુષ્ટને ન મળે ઉપાય. રૂડાપણું આ
રેરે હો બાળપણા વેશમાંરે.

ચાલ

ચિત્રલેખા કહે બાઈ શા રે રડે છે; તારા કમની નહી
બાપ હાણુ; જઈને હું સમજાવું છુ જે તારા પોતાનાપ્રા
ણ. ૧ ચિત્રલેખા આવી ઉભી રહી, જ્યાં પોતાનો તાત;
સાંભળો પિતા વિનતી, કહેશો સમજાવી નહી વાત. ૨
આ છે મોટાનો છોકરો તે, તમે જોઈને છેદશો શીશ; આ
ના ઉપર શત્રુ થાશે, હળધરને જુગદીશ; ૩ એને વડ
વે બળી પાતાળે ચાંપ્યો, એવાં છે એનાં કામ. વગર
વિચારે મારશો તો. ખોશો ઘરને ગામ. ૪ પ્રધાને જ
ઈને કહ્યું, જ્યાં છે બાણાંસુર ભુપાળ; રાજા રૂપે અનેગા
રતા, તે છે મોટાનો બાળ. ૫ પરણી કન્યા કોઈ પરણે
નહી, માથે રેહેશે આળ; લોકમાં કહેશે જમાઈ મારીઓ
એવી દેશે ગાળ. ૬ માટે ઘાલો કારાગ્રહમાં, હાથે ન કી
જીયે ઘાત, એકલે દશ લાખ મારયા તે, મોટી કીધી વા
ત. ૭ પછી વળી ફેરી કોટડીમાં, બેસારયો બે તન; સ
રપે તેને વીટીયોને, કરયો ફરતો અગન. ૮ તે પુઠે જ
ળની ખાઈયો ખોદી, મેલ્યા બહુ રખવાળ. સરપ ફેરાવે
રથી, પરજવા લાગ્યો બાળ. ૯ અનિરૂધને બંધન કરી-
ને. વિટીયા બહુ સરપ, દાસ કુંભને બાંધીઓ, પછી મુ-

જો તે નૃપ. ૧૦

વલણ.

નૃપ ગાજ્યો મેઘની પરે, ઉતરાવી ઓખાયરે; અનીરૂ
ધને બંધન કરી; બાણાસુર મંદીરમાં જાય રે.

રાગ રામગ્રી કડવાં ૬૪

બાણે બન્યોને બાંધીયા; નઉતમ નરને નાર; અનીરૂદ્ધ
રાખ્યો મુખ આગળે, ગુપ્ત રાખી કુમર; બાણે બન્યોને
બાંધીયા ૧ ચઉટામાં ચોર જણાવીયા. ઢાંક્યો વિભીચાર;
ઓખા છાની મંદીર મોકલી, રાખ્યો કુળનો તે ભાર.
બાણે. ૨ લક્ષણવંતો હીંડે લેકતો, બેહેકતો તે અવાસ;
દઇત્યનુ દળ તે પુંઠે પળે, ઘેરી હીંડે છે દાસ; બાણે૦ ૩
એક પેચ છુટ્યો પાઘડી તણો, તે આવ્યો પાઘ પ્રમાણ
ચોર તે મોરજ મારીગો, તેને કરે લોક વખાણ; બાણે.
૪ ઓખા ફરીને જો પરણશે, તો ભુલશે ભવ ભરથાર
તે સ્વામી તે શુ સુખ પામશે, લીધુ તેણે અમ્રત સાર.
બાણે૦ ૫ કો કહે દેમાં દઇવત દીસે ખરૂ, રૂપવંતો ર-
સાળ; કટાક્ષમાં કામની મોહી પડે, તેની માયા મોઝાર.
બાણે૦ ૬ તેની ભુલવણી ભ્રકુટી તણી ભુલી પડે તે ના
ર, કુંવારી કન્યાને કામણ કરે. સંતાડો સર્વ કુમાર- બા.
સખી પ્રત્યે સખી ઉચરે દેખી અંગ ઉવેદ બાંધ્યો જુવે
છે આપણ; ભણી તેને છે એવી ટેવ બાણે૦ ચાર માસ
આશા પ્હોતી ઘણી; લાગ્યો સ્નેહ વિવાદ; માળિયે સુખ
પામ્યો ઘણુ, પછી લાગ્યો લોક અપવાદ. બાણે૦ ૯

વલણ.

લાગ્યો લોક ઉપવાદ પણ, પામ્યો દેવ કન્યાયરે.
પછી બાણાસુરે અનિરૂદ્ધને, રાખ્યો ઓખાના ઘરમાંયરે

રાગ ધવળધન્યાશ્રી કડવા ૬૫

શુકદેવ કહે છે પરિક્ષતને, તમે સાંભળો કહું અંકર
યજી; કામ કુંવરને બાંધી રાખ્યો, ઓખાના ઘર મંયજી
નાના વિધનાં બંધન કીધાં, કાઢાડી ન શકે સ્વાસજી. એ
ક એકનાં મુખ દેખી દામણાં દેખી થાય ઉદાશજી. બા
ણમતી બાણાસુરની રાણી, નયણે ભરે જળ ચક્ષજી, પુ
ત્રી જમાઇને ભુખ્યાં જાણી, છાનુ મોકલે ભક્ષજી. કંઇ દે
ખી નાથનું ઓખા નયણે ભરે છે નીરજી; અનિરૂદ્ધ આ
પ બળે કરીને ઓખાને દેછે ધીરજી. આદરૂ તો અસુરકુ
ળને તેવડુ તૃણ માત્રજી, શોભા રાખવા સ્વસુરની હું, બં
ધાણો છું ગાત્રજી. આગમાં ઉંડુ શીઘ્ર છુંડુ, દળુ દાનવ જુ
થજી. શું કરૂ જો સ્વસુરપક્ષમાં રાખવું છે સુખજી. આ
કાશ અવની એક થાશે, એવો નિપજશે ધંધજી; અગ્નિ
ઝરી જ્વાળ ધુમરમાં અસુર થાશે અંધજી ૭ સહાય પ
ધ શામરામ અમારા, સહુ છુટશે બંધજી, કૃષ્ણ આવી
બાણાસુરને. છેદશે સહસ્ત્રાં સ્કંધજી. ૮ મારા સમજો સુક
શી તમો ઝાંખુ કરો મુખ ચંદ્રજી; બંધન પે દુઃખ દે છે
ઘણું તારાં અશરૂનાં બુંદજી તેમ આશનાવાસના કરીને,
રાખ્યુ ઓખાનુ મનજી; ત્યાર પછી ત્યાં શુ થયુ તમે સાં
ભળો રાજનજી ૧૦ પછી ભવાનીનુ સ્મરણ કરીને બાઈ
ક લાગ્યો પાયજી ભગવતી ભવતારણી મારી, આવી કર
જે સહાય. ૧૧

ચાલ.

મા તુ બ્રહ્માંણી તુ રૂદ્રાણી, તુ ઇંદ્રાણી કૃષ્ણા સ્થાવર
જંગમ તુ સચરાચર મૃગ પીઠ ઉપર ત્રષ્ણા દૈત્ય ને
પાતાળે ચાંપ્યા, રક્ત બીજ રણ રોળ્યા, શુંભની શુભ મ

હીરાસુર મારયા, ચંડ મુંડ હંરોળ્યા. મુરા લોચનને હણી કાઢીઓ, મધુ કૈટભ તેં મારગો, અનેક રૂપ ધરયાં તેં આંબા સુરીનર પાર ઉતરયા, ઓ હીંગરાજ હીંગોળી માતા કોલ્હાપુર તે કાળી; આ ઈશ્વરી તું છે અંબા સતા અનપુર બહુચર બાળી. નગરકોટની તું સીધવાઈ, બગલા મુખી લાગુ પાય રાણી રૂડી ઉંટવાળી માતા, બીરાજતી દક્ષણમાંય. અન્ન પુરણા ભૈરવી ત્રિપુરારી; રેણુકા છન્ન સં શ્રી રાજેસ્વરી ચામુંડા માતા, દુખ હરણી માતંગી. એણી રીતે સ્મરણ કીધું, તતક્ષણ ભવાની આવી; અનિરૂદ્ધને માએ કહ્યું તે, બાળક કેમ બોલાવી. અનિરૂદ્ધ કે સાંભળો માતા, મારૂ દુઃખ કહ્યું નવ જાય, સરપ કેરા ઝેરથી, મારી ઘણી બળે છે કાય, ભવાની પ્રસન્ન થઈ ઝેર કર્યું સરવે નાશ, પછી અંતર ધ્યાન થયાં માતા બાળકની પોહોચી આશ, તેવામાં ત્યાં નારદ આવ્યા, બાણાના કુમાર; જુવે તો કાળાગૃહમાં અનિરૂદ્ધ, વરસે છે જળધાર. ૧૦ નારદ કહે છે અનિરૂદ્ધને, મારૂ સંકટ કાપો; રૂડી વહુ તમો પરણ્યા માટે, ગુજને દક્ષણા આપો. તમને દક્ષણાની પડી ને જાય છે મારા પ્રાણ; શરીર ધ્રુજે ચાતી ઘણું ને, બોલી ન શકે વાણ, શીદ બીહે છે પ્રાણી તું, બોલ મુજ સંગાથ, બાણાસુરની વરયો પુત્રી તે થઈ પૃથ્વીમાં ખ્યાત. દિપાવ્યો વંશ વસુદેવનો બંધાયેલ છન શું ય, કાસે માધવને મોકલું દ્વારકામાં જાઉછું હુંય, કાળમાં તે આભ ધાલ્યો, અંતરમાં શે ન ફુલે; ઘોડે ચડે તે પડે પૃથ્વી, ભણે તે નર ભુલે. ૧૫

વલણ.

અંતર શે ન ફુલ્યો જીદ્ધા, ફુંકાવશી ભગવાન રે અનિરૂ

छनी आज्ञा लेइ रुपी हवा अंतर ध्यानरे. १६

राग बीहागडो कडवां. ६३

ताळ ढलट दया न आवे पेला दइत्य पतिने, महा भागीया दुर मतजी बाकरा बांधीहीज वर साथे, वहेर वधारયુ સત્યજી દયાન આવે, ૧ પાતળીયા મુખ પંકજ પી ળજીરે નાગ પાસના બંધજી; બાંધી લીધો બળે કરીને કો- મળ રૂપે મદડજી. દયાન આવે ૨ જોરે ધરણીવર અ વર, આપદા પામે નાથજી પુત્ર તમારા ઉપર રઘુરાજ, કરે છે દઇત્યનોં સાથજી. દયા ન આવે, ૩ બારોળ કઠ ણ ડે મેલ્યું વકારયે બળિયો વીરજી, તોયે રણથી નવ ઓસરીયો, સાગરનું જેમ નીરજી, દયા ન આવે. ૪ બે દ કરીને બાંધી લીધો નાગપાસના બંધજી, સ્વાસ ન મા યે બહુ અકળાયે, અંગ આકસ્યાં સંધજી. દયા ન આવે. ૫ તાપ સમાયે નહી સ્વામીના હું કરું હેડનો પાતજી વા ર લાગે લક્ષ્મીવર તમને, તો થાશે મહા ઉતપાતજિ, દ યા ન આવે, ૬ કમળ મુખ શ્રમથી સુકાયુ, કન્યા કરે આક્રંદજી, અનિરૂદ્ધ સમરે શામીયાને, કમળા વર ગોવીંદ જી, દયા ન આવે. ૭ ત્રાહે ત્રાહેરે ત્રીકમજી, સુતની ક- રજો સાહેજિ, વીપત વેળા વારે ચહડીને કરો ભગતની રક્ષાયજિ. દયા ન આવે. ૮ ગજગ્રહથાથી મુક્ત પમાડયો કીધી હરીચંદ્ર રક્ષાયજિ, દાનવ કુળ નિકંદન કીધા કી ધી પ્રહલાદના સ્હાયજિ, દયા ન આવે. ૯ આજ આંખે થી આંસુડાં ચાલે, જાશે મારા પ્રાણજિ; સુખ શરીર શા તા નહી અંગે, લાગ્યો દવ નીરવાણજિ દયા, ૧૦ મન શ્રી વાચાયે વર વરયો, અવર તે મિથ્યા જાણજિ રૂપ અને ગુણવંતો સ્વામી સત્ય કહ્યું વાણજિ, દયા ન આ.

વે, તાત કઠોર દયા નહી હૃદીયે, કોમળ મ ગે કંપજિ,
પ્રહાર કરીને બાંધી લાવ્યો, શ્રીહરી વેગળે પંથજિ, દયા ન
આવે. કોણ સહોદર આવત અવસર, શોધ કરવાને જા
યજિ; તાત ભ્રાતને જાણુ નહી તે કોણ ઉઠીને ધાયજિ,
દયા ન આવે. પિતા પિતૃજિને વેરીરે દેખે, પરભવે બહુ
વેરજિ; નાગ તણા ફુંફાડા હળહળ, ફરતી નાંખે લહેરજિ
દયા ન આવે, ટળવળે અંગ અગ્નારે ઉઠયો, કંઠે પડિયો
શોષજી, પુર્વે તણાં કર્મ આવી નડીયાં, કોને દીજે દોષ
જિ, દયા ન આવે, ૧૫ તાત કહે તો ક્યારે પાડુ વીખ
ખાઉ આ વારજિ, સ્નેહ ન જાણેરે કોઇ મનનો, કોણ
રૂ ભરથારજિ; દયા ન આવે, તાત તણે મન કાંઇ નહી
મુને સબળો લાગે સ્નેહજી; છોરૂ પોતાનાં જાણી કીજે,
દયાળ ન દીજે છેહજિ, દયા ન આવે,૧૭ બાણાસુર મ
હા પુરૂષ જ્ઞાતા, જેથી ચુક ન થાયજિ, બાળક ઉપર
પ્રહાર શો કરવો, જહદી હોય અન્યાયજિ, દયા ન આ
વે. ૧૮ વહાલા થઇરે વેરજ વાળો, શું નથી આવતી
લાજજિ, નિચ પદારથ નથી કુળ નિચુ, કૃષ્ણ કુંવર
મહારાજજિ, દયા ન આવે, ૧૯ નીચુ નાક ન હોયે એ
થી. નીર્થ કશો સંગરામજિ, મોટા સાથે વિરોધ ન કરી
યે નહી નિરમળ હળધર શામજિ, દયા ન આવે. સક
પૃથ્વી ચાકે ચઢાવી, અસુરનો ફેડયો ઠામજિ, વૈર વધા
રી વીઠ્ઠલ સાથે, ક્યાં કરશો સંગરામજિ. દયાં ન આંવે
૨૧ સ્વામી મારાને શીર સમરથ, તેને ચઢશે કોપજિ ભ
ક્ષ ઇચ્છે છે તાત પોતાનું, વિષનું બીજમાં રોપજિ, દ-
યા ન આવે. જુદ્ધ સમે આકાસે રહીને, જુવેછે નાર
દ દેવજી, ભયમાં આણીશ અમેઃ જાશું દ્વારામતી, જાદ

કરશું તતખેવજિ. દયા ન આવે. ૨૩ નિરભય રાખી વી ણાધર ગયા, પરવરીયા આકાશજી; પોહોંત્યા ત્રણી ઉત રોમા હેઠે; બેઠયા શ્રી અવિનાશજી દયા ન આવે. ૨૪

વલણ

બેઠયા શ્રી અવિનાશને, કુશળ વારતાં પુછી વળી; કહે નારદ અનિરૂધ્ધને રાખ્યો, કાળાગ્રહમાં દઇત્યે મળીરે.૨૫

રાગ ધન્યાશ્રી કડવા ૬૭

શુકદેવ કહે છે પરીક્ષતને બાંધ્યો તે જાદવ જોધજી; હવે દ્વારીકાંની કહુ કથા જાદવા કરે શોધા શોધજી ૧ હિ ડોળા સહીત કુવર હરીગો છોડી ગયુ કોઇ દોરીજી હાહા કાર થયો પુર મધ્યે અનીરૂધની થઇ ચોરીજી ૨ રતિ અતી ' આક્રંદ કર છે, મળ્યુ તે વિનતાનું વૃંદજી રૂકમ ણી રોહીણી દેવકી સર્વે કરે આક્રંદજી ૩ જાદવ કહે છે માધવને, શુ બેઠા છો સ્વામીજી વિચાર કરી વિલંબ ન કીજે, કુળને લાગી ખામીજી ૪ વસુદેવ કહે શામ રામને શુ બેઠા છો ભુપજી વિચારો શકે જગમાં બુડયો; કયાં ગયો કુવર અનુપજી ૫ ઉગ્રસેન કહે અચરજ મોટુ કેણે હરયો હિંડોળોજી દેવી દઇત્ય રાક્ષસનુ કાર ણુ તે, ખપ કરીને ખોળોજી સાથને જદુનાથ કહે છે ભા ઇ શાને કરે છો શ્રમથી ગોત્ર દેવાનુ ગમતુ થાશે, કુવ ર હરયાનુક્રમજી અગિયાર વરસ અમે ગોકુળ સેવ્યુ, મા માજીને ત્રાસેજીપ્રદયુમનને શખ હરિ ગયો,આવ્યો સોળમે વરશેજી ૮ તેમ અનિરૂદ્ધ આવશે તેમ સાચવશે કુળ દે વીજી કૃષ્ણે કુટુબને રોતુ રાખ્યુ આશા દીધી એવીજી પાં ચ માસ વહી ગયાને જાદવ છે મહા દુઃખી શ્રી વીતપુર શ્રી કૃષ્ણ સભામાં આવ્યા નારદ રૂષીજિ ૧૦ હરી પૂ.

જાદવ થયા ઉભા, માંન મુનીને દીધુજિ આણુંદથી આસ
ન આપ્યુ ને. ભાવે પુજન કીધુજિ નારદજિની પુજા ક
રીને હરીયે કયેં પ્રણામજિ કહો મુનીવર કયાંથી પધાર્યા
અમ સરખુ કાંઇ કામજિ કર જોડીને નારદ કહે છે, સાં
ભળો જુગજિવનજિ પુત્ર તાગરા સરવેનુ મારે, કરવુ છે
દરશનજિ મારા જોતાં પુત્ર સરવેને સાથેથી તેડાવ્યાજિ;
એક લાખને એકસટે હઝાર; એશી આગળ આવ્યાજિ
સર્વે પુત્ર સામુ જોઇને, પુછેછે નારદ મુન્યજિ આટલામાં
નથી દીસતો પ્રદયુમનનો તનજિ ભગવાન કહે છે નારદ
જિને કાંઇ તમે જાંણોછો ભાળજિ ઘરમાંથી જતો રહયો
છે, પ્રદયુમનજિનો બાળજિ ૧૬ નારદ કહે છે હું શું જા
ણું તમો રહોછો સાગર બેટજી; જેને ઝાઝા દીકરા, તેને
તો દઇવની વેઠજી, ૧૭ ત્યારે ભગવાન કહે છે નારદને
પુત્ર વિના કેમ રહેવાશેજી; ત્યારે નારદ કહે છે પ્રશ્નમાં
આવશે એવું કહેવાશેજી, ૧૮ પછી આસન વાળી દીધી
તાળી નાક ઝાલ્યુ મનજી વેદા ગણીને નારદ કહે છે સાં
ભળો જુગજીવનજી. મારા પુત્રનુંત એક નારીયે કર્યું છે
હરણજી, ત્યારે હરી કહે દ્વારીકામાં આવે, તેતો પામે મ
રણજી. નારદ કહે છે તમો સુણો સામળા, સંભળાવું એ
ક વાતજી, મારે એવી પ્રતિજ્ઞા છે જુઠું ન બોલુ નાથજી
શ્રોણીતપુર એક નગ્ર છે તેમાં બ્રાણાસુરનુ રાજજી. પ્ર-
સંગે હું ત્યાં ગયોતો. મારે કાંઇ એક કાજજી. રાજા બા
ણની પુત્રી ઓખા; તેને હવું સ્વપ્નજી અનિરૂદ્ધ સહેજે
વરી ગયો તેનું વિભળ થયું છે મનજી. ચિત્રલેહા ચંચ
ળ નારી વિધાત્રીનો અવતારજી તે આવી દ્વારીકામાં પ-
છી રન ઠકરે વિચારજિ કઠણુ કામ કરવુ છે મારે એ

કલાનું નહી કામજી, મારૂ તેણે ધ્યાન ધર્યું હું આવ્યો તેણે ઠામજી મેં તામશી વિદ્યા ભણાવી તે ઊંધ્યું બાધું ગામજી, અનિરૂદ્ધને લેઇ ગઇને ઓખાનું થયું કામજી. કે ઇપેરે લેઇ જાગે એમ બોલ્યા જુગદીશજી, ચક્રમારૂં ઊંઘે નફીને છેદી નાંખે શીશજી, ચક્રનોતો વાંક નથી તે નીસર્યુંતુ ફરવાજી, અમ સરખા સાધુ મળ્યા તેને એસાર્યું વાતો કરવાજી, ભગવાન કહે શાબાશ નારદીયા, એવાં તારાં કામજી, માંથા ઉપર ઉભો રહીને ભજુ મરાવ્યુ ધામજી નારદ કહે છે કૃષ્ણને મેં નથી કરયો અન્યાયજી, જોયા પછી તમે જાણજો ઘણી રૂડી છે કન્યાજી ભલીરે કન્યા ભલીરે વહુ તમે ભલો ફરાવ્યો વિચારજી ઠ વડાં મારા પુત્રના ત્યાં શા છે સમાચારજી. મહારાજ જેણે ભોગવી છે બાણાસુરની બાળજિ, દસલાખ દઇત્યનો એકેવાર પુત્રે આણ્યો કાળજિ શીવનો વર સાચો કરીને ગયો અસુરને હાથજિ, હમણાં તમારા પુત્રની ઘણી દુઃખની છે વાતજિ, ઊંધે મસ્તક બાંધીયોને તળે લગાડયાં અગનજિ, લીલા વાંસનો માર પડે જેમ, ભાગ્ય હશે જિ વશે તનજિ. ૩૪ વાત સાંભળી વધામણીની વગડાવ્યાં નીશાનજિ, શામરામ તતપર થયા હવે જિતવો છે બાણજિ, તે માટે તમને કહુ, ત્રિકમજિ વેહેલા થાઓજિ. જો પુત્રનો ખપ કરોતો શોણીતપુરમાં જાઓજિ. ૩૫

રાગ સારંગ કડવાં ૬૮

કમળા તે કલ્પાંત કરે છે, હૈડે તે ઉઠી જ્વાળજો મારો કુંવર કાળાગ્રહમાં બાંધીયોરે, મારાને પાથડા બાંધતાં ન આવડેરે, મારો અનિરૂદ્ધ નાનેરૂ બાળજો મારો કુવર. ટેક. રૂક્ષ્મણીયે કૃષ્ણ તેડાવીયારે, તમે સાંભળો દીનાના!

થજો મારો બાળક અસુર ઘેર બાંધીયોરે, તેતો કહી ના કહજિયે વાતજો, મારો૦ મારો અનિરૂદ્ધ બોલી નથી જાણતોરે, તેતો શું જાણે જુદ્ધ કેરી વાતજો; હિંડતાં ચા લંતાં અખડાઇ પડેરે, અનિરૂદ્ધ નાનેરૂ બાળજો મા૦ મા રાને નિશાળે ભણવા નથી મોકલ્યોરે, નથી સહયો અ-ધ્યારૂનો ગારજો પ્રભુએ અમને પુરૂષ ન સરજાડીયાંરે તો સહુ પેહેલાં વહના જાતજો મા૦ ૪ ત્યારે શ્રીકૃષ્ણે ગરૂડ તેડાવીયોરે તેતો આવીયો તતકાળજો ભગવાન કહે છે ગ રૂડનેરે, તમો કેટલો શેહેસો ભારજો, મા૦ તમો છપન કોટી જાદવ જેટલારે, તેતો સરવે થાઆ અસ્વારજો ત મે છપ૧ કોટી જાદવ જેટલારે, તેતો સરવે થાઆ અસ વાર જો તમે સાંભળો કૃષ્ણ કોડામણારે મારા અગતણા રખવાળજો મ રો૦ ૬ મુજ ઉપર ચઢી બધી દ્વારીકારે. તોએ મુજને ન આવે આંચજો છાશી જોજનની મારી પાંખનારે ત્રણ જોજનની મારી ચાંચજો મ.રો૦ ૭ પછી ગરૂડે ચડીને ગોવીંદ પરવરયારે ત્યારે ગરગડાયાં નીશાન જો પંખના વાગી જ્યારે ગરૂડનીરે, ત્યારે નાશી ગયા સ રવે સરપજો મારો૦ ૮ મારો કુવર કાળાગ્રહથી છુટીયો જ્યારે ત્યા આવ્યા સારંગપ્રાણજો શ્રીકૃષ્ણવાડીમાં ઉતરયા તેનાં કોણ કરેછે વખાણજો, મારો૦ ૯

વલણ.

કૃષ્ન વાડીમાં ઉતરયા, ભાગ્યુ રાયનુ વનરે;
ગરૂડને આપો આજ્ઞા મુકાવી લાવે તનરે ૧૦

રાગ ઢાળ કડવાં ૬૯

ગરૂડ ત્યાંથી પરવરયો એક નદી આવી અપાર તેમાં
રેહે ચાંચ બોળી. પાણી લીધુ શોષ ૧ ત્યાંથી આઘેરા પ

૧ વરયો જ્યાં ખેરતણા અંગાર, પાણી પેહેલું પીધુ હતું તે વાવસ્યુ તે હાર ૨ ત્યાંથી આગ્રેશ પરવરગ્યો જ્યાં ભુત ને પરેતઃ પાંખ મારી પાડીયા કીધાં સરવે અચેત. ત્યાં થી આગ્રેશ ચાલીગ્યો કુંવરને કે.ટે નાગ, નાના ને આખા ગજ્યા મોરવા કીધા એ ભાગ ૪ ભલુ થજો ભગવાન તમારૂ પુરણ પામયો અહાર, કુંવરને મુકાની લાવ્યા જ્યાં છે જુગદાધાર. માધવને અકરૂડ બે હશીયા ભલા કૃષ્ણ ના તન, તમેરે આવવ્યા વરવાને અમને. અમને પીર સતા લાવશી તમે જમતા પકવાનરે.

રાગ ઢાળ કડવાં. ૭૦

આણી પોને કુંવર મારા, શરમાણા નવ થઇ ; મા રી વાતો તુજને કહુ તું, રાખ તાહારે લઈએ. ૧ કુબજા પેસી રાંટી ઠુંટી, કંસરાયની દાસ; મારા મનમાં ત ગ મી બેસ;રી રાખી અવાસ. ૨ નરકાસુરને મારીને, સોળ હજાર લાવ્યો પરણી; તારા સમજો એમાં મુજને, એકે નથી પરણી, ૩ તારી માને જઇને લાવ્યો, બાંધવને બં ધાવી, જાંબુવંતી રીછડી, તેને માનીતી કરી બોલાવી; ૪ તું તો મારો દીકરો ધન તારી માનું પેટ, બીજા સ રવે દીકરા તે દઇવ કેરી વેઠ. ૫ આપણા કુળમાં ચાલ્યુ આવ્યુ શરમાણા નવ થઈએ; રૂડી નારી દેખીએ તો હર ણ કરી લઇ લઇએ. એધવને અકરૂડ બે હશીયા ખડખ ડ મે.યા દાંત રૂડી શીખામણ છોકરાને દેછો સુંદર સ્યા મ. ૭ જો એવી શીખામણ છોકરાંને દેશો તો મુકવુ પ ડશે દ્વારિકાં ગામરે. ૭

રાગ જેવંતી કડવા ૭૧.

શ્રીકૃષ્ણે જાદવ મોકલ્યો તે શ્રોણીતપુરમાં જાય જ

ઇને કહે બાણાસુરને, પરણાવો કન્યાય શ્રી૦ ૧ હોંશ હો ય તો જુધ ને આવો તેમાં નથી અમારે નાય; જાદવ ત્યાંથી સંચરયો, આવ્યો અસુર સભાની માંય શ્રી૦ ૨ સાંભળને રાજા વિનતી આવ્યા વઇકુંઠ નાથ. નહિ તો જુ ધ કરો અમ સાથ શ્રી૦ ૩ બાણાસુરને માહા દુખ લા ગ્યુ નેતરે વરસે અગન, નીચ જાદવને જોઇએ. મારી કુ ળવંતી એ તન. શ્રી૦ ૪

ચાલ.

એ ભરવાડો એ પીંઢારે ગોકુળમાં ચોરી ગાય, મારયા વિના મુકુ નહી જે થનાર હોય તે થાય. ૫ સેન્યા લઇ ને રાજા ચાલ્યો જોવાને નહી પાર. હસ્તી ઘોડા હેવે સુખપાલો, બાંધ્યાં બહુ હથિયાર. ૬ ખડખડ ખાંડાંને તુ બર ઝોર ગોળી હાથને નાળ, ત્રિસુળ સાગને મુદગર ફર શી તોમરને ભીંડી માળ, ૭ લાલ લોહમે ઝમકે ઝેરી હા થ ધરી તરવાર જોધા જોર કરતા આવ્યા તે કરતા મા રો માર. ૮ કો જોજન કો બે જોજન ઉચા, કોને સમ ખાવા નહી સીસ, વિકરાળ દંત મોટા દેખાડેને વળી પાડે ચીંસ. ૯ ખુમરાણ કરતા આવી પડીયા જાદવની સેન્યામાં હય, ગીરધારીને ઘેરી લીધા પડે બાણાસુરના ઘાય. ૧૦ પરિઘ ત્રીશુલને પડે કોવાડા મુદગલને વળી કુરશી સં ગ્રામ સહુ સેન્યા કરે આયુધ ધારા રહેછે વરશી. ૧૧ જુગદીશ હલકારયા કર ધનુષ્ય બાણુને તીર. તુટે કુંભ સ્થળ ફુટે, દંતુશળ ચાલે નીર રૂધીર ૧૨ બહુ ખડ ત્યાં પડવ. લાગ્યાં ભુંગળને ભડાકે વાંકડી તરવારયો મારે ખ ડગને ઝડાકે. ૧૩ તુટે પાખરને પડે બકતર કીધા ફ્ચરે ઘાણુ સરવે જોધા ! મારી કરીને પાછા વળ્યા ભગવાન.

વળણ

પુરાણુ પુરૂષોતમ પાછા વળ્યા, કરી અસુરનો નાશરે;
સેન્યાભ; આવી કરીને શંખનો કરયો નાદરે, ૧૫

રાગ મારૂ કડવાં ૭૨

શંખ શબ્દ તે વિડારણુ, રિપુ દર્જતનું વિડારણ ત્રણુ
આવ્યા તેજાણજ થયુ, બાણ પ્રક્રમ તે કયાં ગયુ, ૧
અનિરૂદ્ધ કહે સુણ સુંદરી, શંખ જણાયો આવ્યો હરી.
છુટયા બંધ તે આજ થકી ઓ ગાંજે હળધર સાત્યકી ૨
બોલે પ્રદુમન મોટે સ્વરરે બાણ પાણ છેદાસે ખરે, ગો
વિંદ ગત્ય ન જાણ્યે કળી, જાદવ સેન્મા આવી મહી; ૩
જાદવ સેન્યાએ ચાંપ્યો દેશ. મંત્રી કહે દ્વાર દિસે ઉતપા
ત ૪ મંત્રીને કરી નેત્રની સંજ્ઞા સેન્યાને આપો આગના
દુદંભી નાનાવીધ ગડગડે; આયુધ ધરીને યુદ્ધે ચડે ૫
ત્યા રૂપઇ કહાડયા લખી, સેન્યાં સજી ટોપ છત્ર રાખ્યાં
પાટ સ્વધર અસ્વર પાળી, ડપકારે ઘેડા હે ફાળે, ૬ મો
રડે મણી ફુમતાં લટકે પોતાના પડછાયા દેખી ભડકે, વાં
દરે વાદે નાચતા છુટે ઘેડાને પાણીપંથા. ૭ કાળા કાબ
રાને કલકી, કુમેત લીયાને પંચરંગી હાંસાળો હએ હણી
ઓ જેહ કાળા કચ્છી કાબરા તેહ ૮ પીળા પાખર પોપ,
ટ સંવેત; વાયુવેગા માંકડીઆ કે તંરથ પાળા અસવાર
અનત, દીર્ઘધસે મુખ કરડે દંત પુરની પોળો સેન્યાન
માય, હણો જાદવ કહેતા જાય. ટોળા ઉપર ટોળાં, આવે
પગને પ્રહારે ધરતી ધ્રુજાવે. ૧૦ રીસે અંતરમાં ધરહડે
રણે રાય બાણસુર ચડે, ઝટકાર કરે બાઝાસુર મલ પૃથ્વી
થઇ જ્યારે ઉથલ, ૧૧ ગર્જના કીધી મુખથી ભુપાળ ખ
...ાં સાતે પાતાળપલોક સુધી પેહોચ્યો નાદઅણો

કૃષ્ણને દીધો સાદ. ૧૨ ગરૂડ આસન આવ્યો બેપે ફરી નહી જાવા દઉ કુશળો ફરી, ઉનમદ જાદવ ઉછાંછલા તમો પામો સકળ સંસાર ૧૩ કુંવારી કન્યા કપટે વરયો બાલત્રે શ્રાપ થાય પાધરો, કુકુ કરમ કીધું કુંવરે, વળી તું વઢવા આવ્યો ઉપરે. ૧૪ ત્યારે હશીને બોલ્યા ભગવાન અમો લઈ આવ્યાછું જાન. જો વિધાતાએ કીધો સબંધ, વર કન્યાના છોડયા બંધ. ત્યારે બાણાસુર બોલ્યો તતકાળ સબંધે શાનો ગોવાળ એવી આપીશ પેરામણી સહુને મોકલીશ જમપુરી ભણી. બાણાસુર બોલ્યો વ્યંગ ત્યારે કૃષ્ણે દીધુ સારંગ; કડાઝુડ બે કટક થયાં ઉઘાડાં આયુદ્ધ કર ગ્રહયાં. ખાંડાં ફરશીને તરવાર, કોક કાહાડે માંયેથી બાર ત્રીશુળ તોમર ગદા મુશળ ગાજે ગમધરી મુશળ છપન કોડ જાદવ ગડગડે દાનવ ઉપર તુટી પડે. દાનવ દળ બહુ પળાય, બાણાસુર દેખી અકળાય. ૧૫

રાગ જુલણાછંદનો કડવાં ૭૩

અલ્યા જા પરો જા પરો નંદન છોકરા વઢવાને તું મારી પાસે આવ્યો, અલ્યા નિચ ગોવાળિયા જાત કહાવ્યો, મારી સાથે નહિ જાય ફાવ્યો. અલ્યા૦ ૧ અલ્યા ગોકુળ માંહિ તુ ગાવડી ચારતો પરનારી કેરાં તુ ચીર હરતો. હાથમાં લાકડી ખાંધે હતી કામળી મધુવન વિષે તુ ફરતો. અલ્યા૦ ૨ સાંગ શ્રીસુર્ય તણી. તેજ ત્રિશુળ તણું માહરા હાથમાં તેહ ઝળકે, મારે ક્રોધે કરી ડોલે છે દેવતા બધી ધરણી ધ્રુજે અલ્યા શેષ શળકે. અલ્યા૦ ૩.

રાગ ઢાળ કડવાં ૭૪

એવી વાણી સાંભળતામાં કોપ્યો દીન દયાળ; બાણાસુરના હાથ છેદ્યા સ્વામીં શ્રીગોપાળ કોપ કરી કરપાળ

મોહેસ્યું વળીતું તેણી વાર, બે હાથ રહ્યા જે બાણાસુરને તેનો કહું વિસ્તાર. રૂષિર વદેછે બાણાસુરને મન થયો નિરાશ; મહાદેવજિએ હાથ આપ્યા માટે ગયો કઇલાસ. ૩ નારદ ચાલી આવીયા, જ્યાં બાણાસુરની માય; તારા કુંવરના હાથ વાઢ્યા કહો વલે શી થાય. ૪

રાગ ગુર્જરી કડવાં ૭૫

શુકદેવ કહે છે વાત વેવાણ આવીયાંરે, જેની જોવા સ રખી જાત. વેવાણ આવીયાંરે. ૧ માથે કેસ વાંસની જા ળ, વેવાણ૦ જેનાં નેત્ર સરોવર પાળ. વેવાણ૦ ૨ જેના સુપડા જેવા કાન, વેવાણ૦ જેનું મસ્તક ગીરી સમાન વે વાણ૦ ૩ એની અંધારો કુપ, વેવાણ૦ જેનું મુખ દીસે છે કધરૂપ. વેવાણ૦ ૪ હળ દાંડી જેવા દાંત. વેવાણ૦ દીઠે જાએ એનો અંત, વેવાણ૦ ૫ એનાં સ્તન ડુંગશર ડોઝાં. વેવાણ૦ કાને ઘાલ્યાં હાથીનાં હોઝાં. વેવાણ૦ ૬ કટે ખજુરાનાં તનમંનીયાં, વેવાણ૦ કાને ઊંટના આગ- નીયાં. વેવાણ૦ ૭ પારો રીંછ કહ્યાં વિક્રાળ, વેવાણ૦ કે હેડે પાડાની ઘુઘર માળ. વેવાણ૦ ૮ વાંકડા સરપના હા થે, વેવાણ૦ બળતી શગડી મુકી માથે. વેવાણ૦ ૯ કોટ રા આવી જ્યાં મોરાર, વેવાણ૦ કુંવરે સાસુ ખોળી સાર. વેવાણ૦ ૧૦ જેની પીઠ ડુંગર શાં ડોઝાં, વેવાણ૦ એના મુસ્તકમાં ફરે રોઝાં. વેવાણ૦ ૧૧ મુખ બોલે વચન વીક રાળ. વેવાણ૦ દેખી પડે જાદવને ફાળ. વેવાણ૦ ૧૨ કો ટરા આવી જ્યાં મોરાર, વેવાણ૦ કુંવરે સાસુ ખોળી સા ર. વેવાણ૦ ૧૩

ચાલ.

કોટરા કહે છે કરગરી એના બાપને ચાંપ્યો પાતાળ;

જાણુશે તો મણું થયુ, એછે તમારો ભાગ. ૧૪ કરૂણા સાગર કૃપાનીધી, ક્ષમા કરો આ વાંક; દીન જાણી દયા કરો, એછે તમારો રાંક. ૧૫ ચક્ર ચતુરભુજે પાછુ તેડયુ, કરૂણા કરી જદુનાથ; નવસે છનુ કર છેદી નાંખ્યા, રાખી યા ચાર હાથ. ૧૬ રૂધીર ભરયો આંસુ ગળતો આવો શીવતી પાસ; એમ કહીને પાગે લાગ્યો, સાંભળો પતી કૈલાસ, ૧૭ એક મારી વિનતી, તમો સાંભળો જગદીશ; સાંભળી કોપે ભરાણા, પોતે ઉમયા ઈશ. ૧૮

વળણ.

મનમાં રીસ ચઢી બહુ, તમો સાંભળો રાજ કુમારરે; સદાશીવ યુધે ચઢયા, તેણે ધુજી ધરા અપારરે.

રાગ સારંગ કડવાં ૭૬

એ ભરવાડો એ પીંડારો, ગોકુળમાં ચારી ગાય; મારા આપ્યા હાથને, તે છેદીને કયાં જાય, ૧ ગડબડતા ગણેશ ચાલ્યા, ઊંદરડે અસવાર; મોર ઉપર સામી કારતીક ચાલ્યા, શંકરના કુમાર. ૨ શીંઘ ઉપર વીરભદ્ર ચાલ્યા, વૃષભ ઊપર શીવાય; સેન્યા બહુ ભેળી કરી, કહું તે તણો મહીમાય. ૩ ડાકેણુ સાકેણુ ભુત પરેત, પીશાચ વંતર માત્ર; દડુક દડુક ચાલે ભુતડાં, જેનાં હાંલ્લાં સરખાં માંથાં. ૪ હરી જઈ કતવરમાને કહેછે જાદવને સમજાવો; અસુરનું ઉપરાણું કરી, જોગીડો વઢવા આવ્યો, ૫ શંકર સુખથી બોલ્યા આવી, લાગી મનમાં જ્વાળ; સનમુખ આવી ઉભા રહી, માંહો માંહે ભાંડે ગાળ. ૬ હે કાળા અરજુનના સાળા, ભરયા ઉચાળા જેહ; મધરાતે મથુરામાં થી નાઠો, ગયો વીસરી તેહ. ૭ મારી માશી પુતનાને, દુધીનાં લીધાં દાણુ; સુઆળનું છેદન કરીને, થઈ બેઠો રાજ

ન. ૮ તુ આહીરડામાં અવતરયો, નથી વાત મારી અ
જાણી; ત્યારે શંકર પ્રત્યે ક્રોપ કરીને; બોલ્યા સારંગ પ્રા
ણી. ૯ મડે મશાણે ફરતો હીંડે, રાખ ચોળે અંગે; આક
ભાંગ ધંતુરો ચાવે, નફટ તારા ઢંગ, ૧૦ ડાકણ સાકણ
ભુત પ્રેતને, નીચી સંગનો જોડો, બળદ ઉપર ભાર મુ
ક્યો તારા ઘરમાં ન મળે ઘોડો. રાત દહાડો બાવો થઇ
ફરતો, તારા ઘરમાં રોતી નારી; ત્યારે કૃષ્ણ પ્રત્યે ક્રોપ ક
રીને બોલ્યા છે શ્રીપુરારી. ચાલ્યા છોકરીઓમાં છાશ પી
તો; મરદ મટી થયો સેરી, જક્તમાં એવું કહેવાયું જે,
કાનુડે કાંચળિ પેરી, પરનારીશું ક્રીડા કરતો કહેવાયો વ્ય
ભિચારી; ત્યારે શંકર પ્રત્યે ક્રોપ કરીને, બોલ્યા દેવ મો
રારી; ભગવાન કહે હું વિભિચારી, મુને બધી વિશ્વે જો
યો તું એવો સાધુ હતો ત્યારે ભીલડીને શું મોહયો. ૧૫
વચન એવું સાંભળીને કોપીયા શીવ રાય કડાક લઇને ત્રી
શુળ માર્યું, થનાર હોય તે થાય ત્યારે શ્રીકૃષ્ને મુક્યુ સુ
દરશન આવ્યા ચપટ ધાય; માંહો માંહે યુદ્ધ કરે છે, બ
ળ કહ્યું નવ જાય, ગણપતીને કુંવર પ્રદયુમન, ગયામુ
રને જાંબુ કુમાર, વસુમાનને બટુક ભઇરવ; પ્રસ્નચારને
સ્વામી કુમાર, વિરભદ્ર બળરામ સામા, યુધ કરે માંહો
માંહે, શીવને શાનેબિયો વઢે ત્યાં જોવા સરખુ થાય કા-
ળ ભઇરવ કપાળ ભઈરવ; તૈક્ષણ ભઇરવ સાર, સંહાર
ભઈરવ ક્રોધ ભઇરવ, દંભ ભઇરવનો ગાર. ઉગરસેનતે વી
રસેનને, સુરસેન કહેવાય, આપ આપણા બીરૂ લેઇને યુધ
કરે રણમાંય, ઋતવરમાતે સતધનવ, સત્રાજીત બળીયા જે
હ સત્રાજિતને મંત્રાજિત, યુદ્ધ કરે છે તેહ. ભુત પ્રેત
પીસાચ વ્યંતર, ડાકણ વળગે ચુસે; અતના પમ ...

ચુરેલ કહીયે, રૂધીર સહુનું ચુસે શસ્ત્ર કેરા માંરના બા લા વાગે ભચ. તરવારોની ધારાયે, કોનાં નાક વાઢયાં ક-ચ. કોઇને અધસસતા કીધા, હાથ તણી લપડાકે. કોઇને માસ્યા પાડુ પ.ની, ભુગલને ભડાકે, જાદવ કેરા મારથી બહુ ઝોલીયે ધાલ્યા જાય, કોને રણુમાં રોળીયાં, તેની થ ર થર ધુજે કાય, પરીઘ ત્રિશુળ તુંબર ફરશી હસ્તનાલ છુટે સડસડાટ; ગડગડતા ગોળા પડે, થાય બહુ ખડખડા ટ. અરતી ચર્મને માંસની, બે પાળ બંધન થઇ, સાગર શું સુગમ મળ્યો, ઇમ શ્રોણીતની સરીતા વહી પાંડુરોગ ને હઇડા હોળી, ભગંદર કેરી જાત, હરસ નારૂને પાઠુ કહીયે, કરણુ તુલ સનેપાત, રોગ તણો માર બહુ દેખી, જાદવ નાશી જાય, રોગના વરસાદથી, કોને ઉભુ નવ ર હેવાય, રોગના વરસાદથી ચઢી હરીને રીસ, તાવની ટોળી બાંધીને, છેદવા માંડયાં શીશ, તાવ વાણી બોલીયો, રેહે વાનો આપો ઠામ, તમે મુજને પેંદા કરીને; કાં મારો ભ ગવાન, પાપી તમે મૃત્યુ લોકના, માનવીના લ્યો પ્રાણુ; તાવ કહે એ કથા સાંભળો, હરીહર કેરૂ ગ્નાન, મહારાજ ત્યાં અમે નહી જઇયે, સાંભળો અશરણુ શરણુ; ચયત્ર માસમાં સાંભળે. જે કોઇ ઓખાહરણુ. તેના સ્વપ્નામાં જા શો તો, છેદી નાંખીશ શીશ; તાવની વાણી સાંભળીને, બો લીયા જુગદીશ, ઓખા હરણુ જે સાંભળે મન ભાવ ક રીને જેહ, તેને પીડે તો મારી નાંખુ એમાં નહી સંદેહ તાવ કહે એકવાર સાંભળે, તે વરસમાં નવ જાવુ બે વ ખત, જે સાંભળે તેને દીઠેથી નાશી જાઉ, ત્રીજીવાર જે સાંભળે અમારૂ તમારૂ ગ્નાન, તેને જનમ માંહે નવ પીડુ તમે સાંભળો ભગવાન, ઓખાહરણુ જે સાંભળે, તેનુ ન

વ લછ્યે નામ, કાલ લછમે સંચરમો , ગમો કઇલાસ ધા
મ, સુકદેવ કહે પરીક્ષતને, તમે સાંભળો કહુ રાય; વળ
તી ભ:થા ભીડીયા, કઇલાસ કેરે રાય. ૪૦ શસ્ત્ર એવાં
કહાડીયાં, તેનો કોઇ નપામે પાર,ઇશાનરો જુગદીશ વઢતા
કોઇ ન પામે હાર. ૪૧ વજરાસ્ત્ર ત્યાં મેલીયુ,પોતે શ્રી ત્રી
પુરાર; ત્યારે મોહાસ્ત્ર મેહેલીય. સામા રહી દેવ મોરાર
નાગાસ્ત્ર ત્યાં મેહેલિયુ સામા રહી ઉમયા ઇશ, ગરૂડાસ્ત્ર
ત્યાં મેહેલિયુ, પોતે શ્રી જુગદીશ પરવતાસ્ત્ર ત્યાં મેહેલીયુ
તેનુ જોર કહ્યું નવ જાય ૪૪ પછી સુદરશન કહાડીને
ક્રોધ કરી જુગદીશ; ત્યારે ત્રીશુળ તો લેઇ રહયા, પોતે
ઉમીયા ઇશ એકે લીધો પોઠીયોને એકે લીધો ગરૂડ; ત્યાં
ચડીએ શીગડીએ, વઢવા માંડયા અરૂડ ત્રિશુળને સુદર
શન વળગ્યાં તે આવ્યાં ચપટ ઘાય; ત્યાંથી બે ઉછળ્યાં તે
આકાશ મારગે જાય તેમાંથી અગ્નિ વરસે તે, બ્રહ્માંડ
પ્રલે થાય: શેશ નાગ સળકવા લાગ્યો ભાર ન ખમે ધરા
ય. બ્રહ્માંણી કેહે છે બ્રહ્માંજીને, તમે સાંભળો મારા
નાથ; શીવને સામળીઆ વઢે નારદે કીધો ઉતપાત રાડ જ
ઇને ચુકાવો, તેમાંથી થાય કલ્યાણ. હંસે ચઢીને બ્રહ્માજી
આવ્યા, વિચારીને જ્ઞાન. ૫૦

રાગ ધન્યાશ્રી કડવા ૭૭

આ બેમાં કોને નંદુને સાંભળો શીવ રણછોડજી વિરો
ધમે વેગળો મુકીને પુરો જગતના કોડજી. શંકર કહે છે
ત્રણુમે તમો ક્યારે આવ્યા ભગવાનજી ,હરીહર બે કોટે
વળગ્યા દીધું ઝાઝુ માનજી શીવે કૃશ્નને તાણી મારી એ
સાનો વિવેકજી વઢનારાતો કોઇક હશે પણ આપણુ એ
કના એકજી. ૩ કૃષ્ણે ચક્રને પાછુ લીધુ ;શીવે લીધુ ત્રી

શુળજી બ્રહ્માએ આવી સમાધાન કીધું ચમુ પૃથ્વીમાં જુગ જી. શીવે લઈને પાસે તેડયો શોણીતપુરનો નાથજી આવ્યા તુજને ભુજ આપ્યા માટે વઢવા આવ્યો રુજ સાથજી વળી હોંશ હોય તો યુદ્ધ કરો શામળીયાની સાથજી મદ મત્સર અહંકારથી મેં ખોયા હજાર હાથજી બાણા સુર કહે હવે વહુતો છેદે મારૂ શીશજી બાણુ વળતી ચરણે લાગ્યો સાંભળો ઉમીયા ઇશજી.

વલણ.

મેં ખોયા હાથ હજારને, હવે શીર છેદાતું રે, જેમ તેમ કરીને જાન તેડાવો, પછી કન્યાને પરણાવુરે. ૮

રાગ સોહણી કડવાં ૭૮

હરીહર બ્રહ્મા ત્રણે મળ્યા, દુખ ભાગીયાંરે, ત્યારે દાનવનું શું જોર મળ્યા મન માંનીયાંરે. બ્રહ્મા વિશ્નુ ત્રણે એક છે દુખ૦ તેમાં તે શી વઢવાડ મળ્યા૦ ૨ શિવે બાણુ કરને નમાવિયો દુખ૦ શરારે કૃશ્ને ફેરવ્યો હાથ મ૦ ૩ કાપ્યા કરની પીડા મટી દુખ૦ જ્યારે પ્રસન્ન થયા જદુનાથ મ૦ હવે ગરૂડને દ્વારીકાં મોકલો દુખ૦ તેડાવો સઘળો પરીવાર મળ્યા૦ સોળશહસ્ત્ર એકસો આઠ પટરાણીયો દુ૦ તેનો તેડાવો પરીવાર મળ્યા૦ ગરૂડ પહોત્યો દ્વારીકાં દુ૦ તેડવા જાદવની નાર મળ્યા૦ તેડી છપ્પન કોડની માનની દુ૦ તમો તેડો સઉ પરિવાર મળ્યા૦ ૯ તે ગરૂડ ઉપર સઉએ ચડ્યાં દુ૦ ત્યારે ગરૂડની પાંખ ભરાય મળ્યાં મન૦ તેડી શ્રોણીતપુરમાં આવિયાં દુ૦ આવી જાદવની સરવે નાર મળ્યા૦ જાનીવાસ આપ્યા મન માનીયાંરે તેમાં ઉતરયા છપન કરોડ મળ્યા મન માનીયાંરે ૧૧

રાગ ધોળ કડવાં ૭૯

પાવ્રતીને પિયરનાં નોતરડાં રે બેસણા રૂડાં લાવજો પાથરણાંરે તેડાવોને ઉદીયાચળ અસ્તાચળરે તેડાવોને વિધ્યાચળ પીનાચળરે વર રાયને નાવણ વેળા થાયરે વર રાયને પીઠી ત્યાં ચોળાયરે.

રાગ ગુજરી કડવાં ૮૦

કૃષ્ન કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે અનિરૂદ્ધને તેલ સંચારો રૂક્ષમણી જાગવુરે બળભદ્રકેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે અનિરૂદ્ધને તેલ સંચારે રેવંતી જાગવુંરે વાસુદેવ કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે આનીરૂદ્ધને તેલ સંચારે દેવકી જાગવુંરે પ્રદયુમન કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ-પોઢશોરે, અનિરૂધને તેલ સંચારે રૂતુમતી જાગવુંરે, મહાદેવ કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે અનિરૂધ તેલ સંચારે દેવકી જાગવુંરે પ્રદયુગન કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે અનિરૂધને તેલ સંચારે રૂતુમતી જાગવુંરે. મહાદેવ કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે ઓખાબાઇને તેલ સંચારે પારવતી જાગવુંરે, ગણપતી કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે. ઓખાબાઇને તેલ સંચારે સુધ બુધ જાગવુરે બાણાસુર કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે. ઓખાબાઇને તેલ સંચારે બાણુમતી જાગવુંરે, કઉભાંડ કેરી ઘરૂણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે ઓખાબાઇને તેલ સંચારે રૂપમસ્તુ જાગવુંરે.

રાગ ધોળ કડવાં. ૮૧

હને હસ હાથણી શણગારીરે, હરતી ફરતી સોનાની અંબાડીરે. તેના ઉપર બેસે વરજીની માડીરે, સોનેરીકોર

કપુંબલ સાડીરે માંથે મોડ બમરીયાળો ઝગકેરે ઉશ્નોદકે વરને કરાવ્યું સ્નાનરે. નાનીવિનાં વસ્ત્ર પેહેરાવ્યાં પરી ધાનરે કનકમેરખા પુંચીયો બાજુબંધરે. અનોપમ રૂપનો આનંદરે મુગટ મણીમય ધરયો અનીરૂધ શીરરે લગકે ઝગકે ઉદયજ જેવો દીશેરે કસ્તુરીનું તીલક કર્યું છે બા ભરે વળતી તેને ટપકું કર્યું છે ગોરે ગાલરે હરી હળધ રનો જશ બોલે બંદીજનરે; જાદવ સહિત સોભે છે જુ-ગજીવનરે સાત પાંચ સોપારી શ્રીકૃષ્ણ અપારરે વરજીનેતો ઘોડીની વેળા થાયરે.

રાગ દેશી ઘોડલીનો કડવાં ૮૨

અનીહાંરે અનિરૂધજીની ઘોડલી. ટેક.

અંતરીક્ષથી ઘોડી ઉતરીરે પુજીયે કુમકુમ ફુલ ચંચ ળ ચરણે ચાલતીરે એનુ કોઇ ન કરી શકે મુલ, અનિ રૂધજીની ઘોડલી. મોરડે મોતી જડયાંરે હિરા જડીત્ર પલા ણુ રત્ન જડીત જેનાં પેંગડાંરે, તેનાં વેદ કરે છે વખાણ અ૰નિ૦ ૨ અંગ જેનું અવનવું ઝગકે તે ઝાક ઝમાળ ઝબુકે જેમ વીજળીરે, તેને કંઠે છે ઘુઘરમાળ. અ૦ ૩ દેવ દાનવ માનવીરે જોઇ હરખ્યા તે સુંદીર સ્યામ થન ક થનક ચલતીરે એનુ પંચકલ્યાણી નામ અનિરૂદ્ધ થા ય અસવાર પાનના આપ્યાં બીડલાંરે ઉપર શ્રીકૃષ્ણ સાર અનિરૂધ. ૫ હિંડે હળવે હાથીયોરે ઉલટ અંગ ન માય, સુરી નર મુનીવર જાય વારણેરે આગળ ઈંદ્ર રહયા છ ડીદાર અનીરૂધ સનકાદિક શિર છત્ર ધરેરે; નારદ વેણા વાય ચંદ્ર સુરજ બેઉ પોગડેર આગળ વેદ ભણે બ્રહમા અનીરૂધ૰ ૭ વંજાં છત્રીસ વાજતાંરે નગર અને પરદેશ લેક સરવે જોવા મળ્યુરે જોવા મળ્યુ શ્રોણીતપુર દેશ,અ

નિરૂધ૦ રાયે નગર શોહરાવીયુરે શોહરાવી છે વાટ ધજા
પતા જળહળેરે સોહરાવ્યા શોણીતપુરના હાટ. અનિરૂધ૦
દેવ સરવે ત્યાં આવીયારે જશ બોલે બંદીજન જાચક ક
રે બહુ જાચનારે, જેને હરી ટાળે નીરધન અનીરૂધ ૦ રા
મણુ દીવો કર રૂક્ષમણીરે લુણ ઉતારે બેની ધીર ગ્યાન
કુરે છે અપછરાએ, ત્યાંતો જોવા ઇચ્છે જદુવીર અની૦
એવી શોભાયે વર આવીયારે તોરણે મયા વર રાય, સા
લો છાંટે છાંટણાંરે મળી માનુની મંગળ ગાય, અની૦ મુ
શળમુશળ રવઇયોરે, સરીયો સંપુટ ત્રાક, ઇંડી પીંડી ઉ
તારતાંરે વરનુ તીલક કરી તાણ્યુ નાક અ૦ ૧૩ નાચે અ
પ્સરા ઇંદ્રનીરે, નારદ તુંમર વાય, મધુરી વેણા વાજતી
રે એવો આનંદ ઉછવ થાય અની૦ પુખવા આવી પ્રેમ
દારે, માંથે મેલી મોડ રામણુ દીવે જળહળેરે રૂક્ષમણી
ને બાંધ્યો મોડ. અની૦ ગળે ધટ ઘાલી તાણીયારે આ
વ્યા માહયરા માંય આડા અંપુટ દેવરાવીયારે ત્યાં વર
ત્યો છે જેજેકાર. અની૦ ઘોડી ગાયને સાંભળે તેને ગં-
ગા કેરૂ સ્નાન, વાંઝીયો પામે પુત્રનેરે નીરધનીયો પામે ધ
ન અની૦ ૧૭

રાગ ધોળ કડવાં. ૮૩

બાણાસુર પખાળે થયું શોભા ઘણેરીરે, ત્યાંતો બાણા
વતી નામ વરૂણ. શોભા ઘણેરીરે. ૧ તાંતો પેહેલુ મંગ
ળ વરતાય, શો૦ પેહેલે મંગળ સોનાના દાન અપાય શો.
દાન લેછે ઋષનો સંતાન શો૦ ત્યાંતો બીજુ મંગળ વર
તાય શો૦ બીજે મંગળ ધેનુનાં દાન અપાય શો૦ ત્યાંતો
ત્રીજુ મંગળ વરતાય શો૦ ત્રીજે મંગળ હસ્તીનાં દાન
અપાય શો૦ દાન લેછે બ્રાહ્મણ તણો સંતાન શો૦ ત્યાંતો

ત્રીજુ મંગળ વરતાય શો૦ ચોથે મંગળ કન્યાના દાન અ
પાય શો૦ ત્યાંતો વરત્યાં છે મંગળ ચાર શોભા૦ આપે
ગરથ સહિત ભંડાર શો૦ લાવે બાણુમતી કંસાર શો૦
ત્યાંતો પીરસે છે ચાર વાર શો૦ તાંતો આરોગે નરનાર.
શો૦ ત્યાંતો દુધડે સ્નાન કરાવે શો૦ ચાર શોભાગ્યવંતી
બોલાવે શો૦ ઓખા શોભાગ્યવંતી કહેવરાવે શો૦ ઓખા
અનિરૂદ્ધ પરણીને ઉઠયાં શો૦ તાંતો સોનઇયે મેરૂ તૃઠયા
શોભા૦

રાગ પરજ કડવાં ૮૪

બાણાસુર ગોરવ નોતરે, સહુકો સાથશુંરે સાથે જમણ
ની શી રીત હળધર ભ્રાતશુરે શ્રી કૃષ્ણ પ્રણામ હળધર
ભ્રાતશુરે તમો ગોરવ વેળા પધારજો સઉકો આવજોરે સા
થે માણસની શી રીત. ગમે તેને લાવજોરે વેવાણો ઘર
માં ગઇ, જયાં વર માવડીરે તેના કુમકુમ રોળ્યા પાય,
જઇ પાયે પડીરે, અનિરૂધની માવડી બોલીયાં રીત અમા
રડીરે તમારી પરઠણ જોઉ, મનાવું ગોરડીરે બાણુમતી
બોલીયાં રીત અમારડીરે ગોરવ મનાવીને ચાલીયાં મનશું
મા(લ)તાંરે, હલ ચલ કરો રસોઇ રાંધણ ચાલતાંરે જમન
બહુ પ્રકારની ગણતાં કાંઇ નવ લહુરે કાંઇ વસ્તુ અનેક
ગણતાં સહુ કહુરે જાદવ કેરી જોડ, સઉકો સાથશુંરે આ
વ્યા શ્રી કૃષ્ન મહારાજ છપન કરોડશુંરે વેવાઇની વાત
કાંઇક સાંભળીરે ભોજન કરવા ઠામ, જુગતીયો ભલીરે આ
જ્ઞા આપી રાય, સઉકો બેઠા થયારે એતો સ્નાન કરી
મંદીરમાં ગયારે સ્મરણ કીધું નાથનું, બેઠા બેસણેરે આ
અલીયા તકીયા ઘણા ઝારાને લોટડારે મહી બેસણ બહુ
વીવેક ઊંચે ફુલડારે બાવન પરની થાળી સોનાના વાડકારે

પીરસનારી પ્રમાણ. જમનારા લાડકારે ખાંડ પકવાનના
મેવા બહુ ઘણારે પુરણને દુધપાક સાકરીયા ચણારે ગોટા
ટા ગળ્યાં તડબુચાં આંબા સાખશુંરે, પીસ્તાંને અખરોડ,
ડાડમ દ્રાખશુંરે તળસાંકળી મોળાં દહીથરાં શેવ છુટી ક
ળીરે ખોબલે પીરસે ખાંડ મરકી બેવડીરે, ખાજાં જલે
બીરેશમી, દળીયાં મશઅશોરે ઘેબરને મોતીચુર જમતાં સ
હુ હસેરે મગદળને મેસુર, પેંડા લાવીયારે પકવાન બીજાં
અનેક, લાખણશી ભાવીયારે બાટ બંધટા રાંધીયા, માંહે
ખાંડ ભેળીરે ગવરીનાં તાવ્યાં ઘી શેવો ગળગળીરે સેવ
ગળી કંસાર પોળી પાતળીરે. શાકની મીઠાશ આંણ્યા ક
ચોળે ભરીરે જમવા બેઠી જાદવની નાર બાપડીરે માલ
પુવાને માને ગળી ગલપાપડીરે. જમવા કેરી જુગતી કે
રાં રસ કાતળીરે તેના ઉપર વાળી પોળી છે પાતળીરે,
આરીયાં તુરીયાંને શાક સમારીયાંરે કાલેરાં કંકોડાં પંડો
ળાં પ્રેમે વધારીયાંરે, મુળા મેથી મોધરી મરીર આણી
યાંરે મગ મઠ ચોળાને ગવાર શીંગશું આણીયારે, ઝાંઝે
શરશીયે વઘાર્યાં બહુ હીંગશુંરે આરીયું કોળું વડીનાં રાય
તાં તીખાં તમતમાંરે, ઝમકારયાં બહુ લાશમાં રાખ્યાં છ
મ છમાંરે અથાણાં બહુ ભાતનાં કેરી કેરશુંરે. આદુ લીં
બુ શરશીયે, કરમદાં રાયશુંરે, શીતળ જળ ફેરવોને ત
રપાં પીયેરે, કોઠીયાં ચલાણાં માંહે અથાણાં લીયેરે દાળ,
ભાત જમવા કહીનો સરડકોરે, તેના ઉપર સાદ પાપડનો
બરડકોરે કમોદમાં કેસર ભેળાં સડકોને ગમેરે, દાળ ચં
પાનો દાંડ આગળાં સહુ જમેરે, ઘેણુની છાશો નીરમ
ળી કુરશો કરમળોરે તેના ઉપર દહીને જીરા લુણ જેમ
રૂચે ભલોરે લવીંગ સોપારી [illegible] પાન સાગારીયાંરે

ટેબીડસે બાંધ્યું પાન સહુને આશીયાંરે સાજન હતું શ્રી ૮
પ્રભુનુંતસરવેજ મધુરેમાલણપ્રભુરૂગનાથએટેસે વહાણુ થયુરે.

રાગ પેરામણીનો કડવાં ૮૫

આપ્યુ મુકયુ સરવે પોકયુ કન્યાને વળાવો મારા નવલા વેવઇઓરે, રથ ઘોડાને પામરીઓ સઉ જાદવને બંધાવો મારા નવલા વેવાઇયો જરકશી જામા તમે કૃસ્નને પેહેરાવો. મારા નવલા વેવઇઓ. પંચ વસ્ત્રને શણુ ગારત મે જમાત્રને આપો મારા૦ દક્ષણીના ચીર રાણી રૂક્ષમણીને આપો મારા૦ જરી મુગટને શાલ દોશાલા જાદવને તમે આપો મારા૦ સાળુ ઘરચોળાં ને ઘાટ ઘરેણાં રતી સતભામાને આપો મારા નવલા વેવઇઓ. પાટણના પ ળાં રાણી જામ્બુવંતીને આપો મારા નવલા વેવઇઓ.

વલણ,

પેહેરામણી પુરણ થઇ, હઇડે હરખ ન માયરે; કન્યાલેડી કોડે કરી, હવે કૃષ્ણ દ્વારીકાં જાયરે.

રાગ વેશાડી કડવાં ૮૬

ઓખા ચાલી ચાહણુ હાર, સહરો વળાવા સંચરી ઓખા ઉભી રેહે મળતી જન માને વાહાલી દીકરી. કોઇ લાવે એકાવળ હાર, લાવે સોનાના સાંકળા. કોઇ લાવે સોળ શણગાર ઓખા બાઇને પેહેરવા, ઓખા તે વળતાં બોલીયાં કાંહે બાઇરે ચિત્રલેહા ઓરી આવ લાવ્યાં વાહાલીરે આલે સોનાના સાંકળાં બોલ્યાં બાઇરે શું કરૂ સોનાના સાંકળા બોલ્યા બાઇરે તારા ગુણુ આશીગળ થાઉં બોલ્યા બાઇરે નીત નીત ગોમતીને રણછોડ આવ્યાં નાહીરે ત્યાં ગુજને સંભાળજો બોલ્યાં બાઇરે એટલે પોહોચે મનના કોડ, લગ્ન વાળીરે.

રાગ ઢોળ કડવાં ૮૭

ઓણા બાઇતો સાસરીએ હવે જાયરે, માનની તો મ ળીને મંગલ ગાયરે રથ આગે પધરાવ ત્યાં શ્રીફળ સીંચાય રે આપ્યા બાઇને લાડ કચોળુ અપાયરે. ઓખાબાઇને શી ખામણ દેછે માયરે,

રાગ શીખામણ કડવાં ૮૮

સાસરીયાના સાથમાં તું ડાહી થજે દીકરી હું તુજને શીખામણ દેઉ, તે રખે જાતી વીસરી સાસરીયાના સાથ માં હળવે હળવે ચાલીયે સાસરીયાના સાથમાં ખોળે ખા વું ન ઘાલીયે, સાસરીયાના સાથમાં કંઇ સારૂ માલીયે; સાસરીના સાથમાં સઇડકો આશો તાણીયે, સાસરીના સા થમાં સસરો બેઠા હોય તો પિતાને ઠેકાણે જાણીયે સાસ રીના સાથમાં કુવે વાત ન કીજીયે સાસરીના સાથમાં પ રપુરૂષ આવતો હોય તો વાત કરતાં બીવીયે, સાસરીના સાથમાં સાસુને ગાળ ન દીજીયે, સાસરીના સાથમાં ફુકી પાણી નવ પીજીયે, સાસરીના સાથમાં પરપુરૂષથી હસી તાળી નવ લીજીયે પેહુજીને પરમેશ્વર જાણી પગ ધોઇ ધોઇ પીજીયે.

રાગ હુલરાણુજીની આજ્ઞા કડવાં ૮૯

આવ્યો આવ્યો દ્વારીકાંનો ચોર લાખેણી લાડી લે વ ળ્યોરે, જેણે વગડે ચાર્યાં ઢોર લાખે૦ શ્રી રાધા રામ કી સોર લાં૦ હારયો હારયો બાણાસુર રાય કલ્યાણરાય જી તીયારે; વેગે વહીને આવ્યા છે દ્વારીકાંની માંહે કેશવ રાય જીતીયારે રાણી રૂક્ષ્મણીએ વધાવીને લીધા ત્રીકમ રાય જીતીયારે તેનો પુરાણ પ્રસિધ ઢીંગ ગાલ જીતીયારે;

તેતેઃ ગોત્રજ આગળ જાય કલ્યાણરાય છતીયારે, બનેને હા થ કાંકણુ મીંઢળ છોડાય કલ્યાણરાય છતીયારે.

રાગ ઢોળ મંગળ કડવાં ૯૦

તારા બાપનો બાપ છોડાય છોગાળા દોરડો નવ છુટે તારો ક્રષ્ણ વડકો તેડાવ છબીલા દોરડો કેમ છુટે તારો રૂક્ષમણી માત તેડાવ છબીલા૦ તારો પ્રદયુમન તાત તેડાવ છબીલા૦ તારી રૂતુમતી માત તેડાવ છબીલા૦ આની વાળી ગંગા તે કેમ છુટી જાય છ૦ તારો બળભદ્ર કાકો તેડાવ છબી. તારી રેવતી કાકી તેડાવ છબી. અનીરૂધે બાંધી ગાંઠ દોરડો ઓખા છોડવા જાય છબીલા દોરડો કેમ છુટે કેમ છુટે તારો બાણાસુર તાત તેડાવ હે લાડી તારી બાણુ મતી માત તેડાવ હો લાડો તારો શંકર તાત તેડાવ હો લાડી દોરડો કેમ છટે તારો ગણપત ભ્રાત તેડાવ હો લાડી દોરડો કેમ છુટે તારી સુધણુધ બેનડ તેડાવ હો લાડી દોરડો કેમ છોડે દોરડો તે જાદવ જીવતી ગાય છબીલી દોરડો કેમ છુટે બેહા ગાંઠ તે દ્રઢ કરીને તે કેમ છુટી જાય છબી દોરડો કેમ છુટે;

રાગ ધન્યાશ્રી કડવા ૯૧.

રીતભાત પરિઠણુ કરીને ઉઠ્યા કૃષ્ણના તનજિ નણુરે મંદીર વસતાને ત્યાં, આપ્યુરે બોવનજિ ૧ એકવારશ્રી કૃષ્ણે ઓખાને, ખોળા માંહે બેસારીજિ માગવુ હોયતે માગી લેજો હું છે વહુવર અમરીરે મારા બાપને એક દીકરો તેનુ ગયાસુર નામજિ બાણાસુરનો ગયાસુર વંશ વધારણ હારજિ કહી કથાને સંદેહ ભાગ્યો, પરીક્ષત લાગ્યો પાયજિ. શુકજિ અમને પાવન કીધા સંભળાવ્યો મહિમાયજિ, આરાધુ ઈષ્ટ ગુરૂદેવને ગણુપતીને લાગુ પાયજિ. મો

તા વકતા સમજવા કહે કવીતા કરજોડજી, ભાવેધરીસ કુ બોલજો જે જે શ્રીરણછોડજી. ૬

કડવું ૯૨

ઇતિ શ્રી ભાગવતે મહાપુરાણે દસમસ્કંધે શ્રીશુકદેવ પરિક્ષત સંવાદે પ્રેમાનંદકૃત ઓખાહરણ સંપુર્ણ સમાપ્ત.

શ્લોક.

અચ્યુતં કેશવં રામનારાણ્યં ॥ કૃષ્ણ દામોદરં વસુદેવહરે ॥ શ્રીધરં માધવં ગોપીકા વલભં ॥ જાનકી વિનાયકં રામચંદ્ર ભજેત. ॥ ૧ ॥

સમાપ્ત.

જાહેર ખબર

આ ચોપડી નીચે લખેલે ઠેકાણેથી વેચાતી મળશે.

મુંબાઇ—બુકસેલર. બાળકૃષ્ણ લક્ષમણ, બુકસેલર ગોક-
ળદાસ હરજીવનદાસ,

અમદાવાદ શાપુરમાં— તરવડી માધવજી પ્રેમજી,

વલસાડ—બુકસેલર દ્વારકાંદાસ પરશુદાસ.

સુરતમાં—મેહેતાજી ફકીરભાઇ કાશીદાસ. ઠો. સગરામપરે

ભરૂચ—બુકસેલર ફુલચંદ ખુબચંદ પાસેથી.

વડોદરા—બુકસેલર દસરથ રાગોબા તથા બુ. રણછોડ
મોતીરામ.

મેગણીમાં—અમરચંદ ભવાનદાસ,

ડાકોર—બુકસેલર ત્રીભોવનદાસ રણછોડદાસ પાસેથી.

નડીયાદ—કાગદી સાદકભાઇ ચોપડી વેચનાર,

સામટી લેવી તેમને પોષ્ટપેડ કાગળ લખી ખુલાસો કરવો નાટપેડ કાગળ લીધામાં આવશે નહી, મુંબાઇનાં છાપેલાં સંસ્કૃત, હીંદુસ્તાની, ગુજરાતી, ડીકસ્નેરીઓ, નાટકો જૈન ધરમનાં તથા વૈષ્ણવ ધરમનાં, વારતાઓ તથા કાયદાઓ વિગરે બીજી ઘણીખરી જાતનાં પુસ્તકો અમારી પાસેથી ઘણી સરસ છાપને સસ્તી કિમતે મળશે,

બુકસેલર સખારામ ભીક્ષેટ ખાતુ

ઠો, અમદાવાદમાં બાલેસ્ટનની હવેલીમાં